

V Bruseli 27. 1. 2022
C(2022) 481 final

OZNÁMENIE KOMISIE

**Usmernenia o štátnej pomoci v oblasti klímy, ochrany životného prostredia a energetiky
na rok 2022**

{SEC(2022) 70 final} - {SWD(2022) 19 final} - {SWD(2022) 20 final}

OZNÁMENIE KOMISIE

Usmernenia o štátnej pomoci v oblasti klímy, ochrany životného prostredia a energetiky na rok 2022

1.	ÚVOD	6
2.	ROZSAH PÔSOBNOSTI A VYMEDZENIE POJMOV	8
2.1.	Rozsah pôsobnosti	8
2.2.	Opatrenia pomoci, na ktoré sa vzťahujú tieto usmernenia.....	9
2.3.	Štruktúra usmernení	10
2.4.	Vymedzenie pojmov	10
3.	POSÚDENIE ZLUČITEĽNOSTI PODĽA ČLÁNKU 107 ODS. 3 PÍSM. C) ZMLUVY	24
3.1.	Pozitívna podmienka: pomoc musí umožňovať rozvoj určitej hospodárskej činnosti.....	25
3.1.1.	Identifikácia hospodárskej činnosti, ktorú opatrenie umožňuje, a jej pozitívnych vplyvov na celú spoločnosť, prípadne jej významu pre konkrétne politiky Únie.....	25
3.1.2.	Stimulačný účinok.....	26
3.1.3.	Neporušenie žiadneho relevantného ustanovenia právnych predpisov Únie	27
3.2.	Negatívna podmienka: opatrenie pomoci nesmie neprípustne ovplyvňovať obchodné podmienky v takej miere, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom.....	28
3.2.1.	Minimalizácia narušení hospodárskej súťaže a obchodu	28
3.2.1.1.	Nevyhnutnosť pomoci.....	28
3.2.1.2.	Vhodnosť.....	29
3.2.1.2.1.	Vhodnosť nástroja spomedzi alternatívnych nástrojov politiky	30
3.2.1.2.2.	Vhodnosť nástroja spomedzi rôznych nástrojov pomoci.....	30
3.2.1.3.	Primeranosť	31
3.2.1.3.1.	Kumulácia	33
3.2.1.4.	Transparentnosť.....	34
3.2.2.	Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod	35
3.3.	Vyváženie pozitívnych vplyvov pomoci a negatívnych vplyvov na hospodársku súťaž a obchod	37
4.	KATEGÓRIE POMOCI	38
4.1.	Pomoc v oblasti znižovania a odstraňovania emisií skleníkových plynov, a to aj prostredníctvom podporovania energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej efektívnosti.....	38
4.1.1.	Odôvodnenie	38

4.1.2. Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti	38
4.1.2.1. Pomoc v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov	38
4.1.2.2. Iná pomoc v oblasti znižovania a odstraňovania emisií skleníkových plynov a v oblasti energetickej efektívnosti.....	39
4.1.3. Minimalizácia narušení hospodárskej súťaže a obchodu	40
4.1.3.1. Nevyhnutnosť pomoci	40
4.1.3.2. Vhodnosť	41
4.1.3.3. Oprávnenosť	41
4.1.3.4. Verejná konzultácia	42
4.1.3.5. Primeranosť	44
4.1.4. Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod a vyrovňovanie	47
4.2. Pomoc v oblasti zlepšovania energetickej hospodárnosti a environmentálnych vlastností budov	52
4.2.1. Odôvodnenie pomoci	52
4.2.2. Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti	52
4.2.3. Stimulačný účinok	53
4.2.4. Minimalizácia narušení hospodárskej súťaže a obchodu	54
4.2.4.1. Vhodnosť	54
4.2.4.2. Primeranosť	54
4.2.4.3. Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod a vyrovňovanie	55
4.3. Pomoc v oblasti ekologickej mobility	56
4.3.1. Pomoc v oblasti nákupu a lízingu ekologických vozidiel a ekologických mobilných servisných zariadení a v oblasti dodatočných úprav vozidiel a mobilných servisných zariadení	57
4.3.1.1. Odôvodnenie pomoci	57
4.3.1.2. Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti	58
4.3.1.3. Stimulačný účinok	58
4.3.1.4. Minimalizácia narušení hospodárskej súťaže a obchodu	59
4.3.1.4.1. Vhodnosť	59
4.3.1.4.2. Primeranosť	59
4.3.1.5. Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod a vyrovňovanie	61
4.3.2. Pomoc v oblasti zavádzania infraštruktúry nabíjacích alebo čerpacích staníc	62
4.3.2.1. Odôvodnenie pomoci	62
4.3.2.2. Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti	63
4.3.2.3. Minimalizácia narušení hospodárskej súťaže a obchodu	63
4.3.2.3.1. Nevyhnutnosť pomoci	63
4.3.2.3.2. Vhodnosť	64
4.3.2.3.3. Primeranosť	64

4.3.2.4.	Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod a vyrovňavanie	66
4.4.	Pomoc v oblasti efektívnosti využívania zdrojov a podpory prechodu na obehové hospodárstvo	68
4.4.1.	Odôvodnenie pomoci	68
4.4.2.	Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti	69
4.4.3.	Stimulačný účinok.....	71
4.4.4.	Minimalizácia narušení hospodárskej súťaže a obchodu	71
4.4.4.1.	Nevyhnutnosť pomoci.....	71
4.4.4.2.	Vhodnosť.....	72
4.4.4.3.	Primeranosť.....	72
4.4.5.	Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod	74
4.5.	Pomoc v oblasti predchádzania znečisťovaniu alebo znižovania znečistenia inými emisiami ako emisiami skleníkových plynov	75
4.5.1.	Odôvodnenie pomoci	75
4.5.2.	Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti	75
4.5.3.	Stimulačný účinok.....	76
4.5.4.	Minimalizácia narušení hospodárskej súťaže a obchodu	77
4.5.4.1.	Nevyhnutnosť pomoci.....	77
4.5.4.2.	Primeranosť.....	77
4.5.5.	Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod	78
4.6.	Pomoc v oblasti nápravy environmentálnych škôd, obnovy prirodzených biotopov a ekosystémov alebo ochrany či navrátenia biodiverzity a vykonávanie riešení blízkyh prírode na účely adaptácie na zmenu klímy a zmiernenia zmeny klímy	79
4.6.1.	Odôvodnenie pomoci	79
4.6.2.	Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti	79
4.6.3.	Stimulačný účinok.....	80
4.6.4.	Primeranosť.....	81
4.7.	Pomoc vo forme zníženia daní alebo parafiškálnych poplatkov.....	81
4.7.1.	Pomoc vo forme zníženia environmentálnych daní a parafiškálnych poplatkov.....	82
4.7.1.1.	Odôvodnenie pomoci	82
4.7.1.2.	Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti	82
4.7.1.3.	Minimalizácia narušení hospodárskej súťaže a obchodu	83
4.7.1.3.1.	Nevyhnutnosť.....	84
4.7.1.3.2.	Vhodnosť.....	84
4.7.1.3.3.	Primeranosť.....	84
4.7.2.	Pomoc v oblasti ochrany životného prostredia vo forme zníženia daní alebo parafiškálnych poplatkov.....	85
4.7.2.1.	Odôvodnenie pomoci	85

4.7.2.2.	Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti	85
4.7.2.3.	Stimulačný účinok	86
4.7.2.4.	Primeranosť	86
4.7.2.5.	Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod	86
4.8.	Pomoc v oblasti bezpečnosti dodávok elektriny	87
4.8.1.	Odôvodnenie pomoci	87
4.8.2.	Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti	87
4.8.3.	Stimulačný účinok	88
4.8.4.	Minimalizácia narušení hospodárskej súťaže a obchodu	88
4.8.4.1.	Nevyhnutnosť	88
4.8.4.2.	Vhodnosť	90
4.8.4.3.	Oprávnenosť	90
4.8.4.4.	Verejná konzultácia	91
4.8.4.5.	Primeranosť	92
4.8.5.	Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod a vyrovnávanie	93
4.9.	Pomoc v oblasti energetickej infraštruktúry	96
4.9.1.	Odôvodnenie pomoci	96
4.9.2.	Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti	97
4.9.3.	Minimalizácia narušení hospodárskej súťaže a obchodu	98
4.9.3.1.	Nevyhnutnosť a vhodnosť	98
4.9.3.2.	Primeranosť pomoci	99
4.9.4.	Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod a vyrovnávanie	99
4.10.	Pomoc v oblasti centralizovaného zásobovania teplom a chladom	100
4.10.1.	Odôvodnenie pomoci	100
4.10.2.	Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti	100
4.10.3.	Nevyhnutnosť a vhodnosť	102
4.10.4.	Primeranosť opatrenia pomoci	102
4.10.5.	Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod a vyrovnávanie	103
4.11.	Pomoc v podobe zníženia poplatkov za elektrinu pre energeticky náročných používateľov	104
4.11.1.	Odôvodnenie pomoci	104
4.11.2.	Rozsah pôsobnosti: Poplatky, ktoré možno znížiť	105
4.11.3.	Minimalizácia narušení hospodárskej súťaže a obchodu	105
4.11.3.1.	Oprávnenosť	105
4.11.3.2.	Primeranosť opatrenia pomoci	106
4.11.3.3.	Forma štátnej pomoci	107
4.11.3.4.	Energetické audity a systémy energetického manažérstva	107

4.11.3.5. Prechodné ustanovenia	108
4.12. Pomoc pri zatváraní elektrární využívajúcich uhlie, rašelinu a bridlicovú ropu a pri ukončovaní ťažobných činností týkajúcich sa ťažby uhlia, rašeliny a bridlicovej ropy	109
4.12.1. Pomoc v oblasti predčasného ukončenia ziskových činností týkajúcich sa uhlia, rašeliny a bridlicovej ropy	110
4.12.1.1. Odôvodnenie pomoci	110
4.12.1.2. Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti	110
4.12.1.3. Stimulačný účinok	110
4.12.1.4. Nevyhnutnosť a vhodnosť	110
4.12.1.5. Primeranosť	111
4.12.1.6. Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod	112
4.12.2. Pomoc v oblasti mimoriadnych nákladov v súvislosti s ukončovaním nekonkurencieschopných činností týkajúcich sa uhlia, rašeliny a bridlicovej ropy	112
4.12.2.1. Odôvodnenie pomoci	112
4.12.2.2. Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti	112
4.12.2.3. Nevyhnutnosť a vhodnosť	112
4.12.2.4. Stimulačný účinok a primeranosť	113
4.12.2.5. Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod	114
4.13. Pomoc v oblasti štúdií alebo poradenských služieb týkajúcich sa problematiky klímy, ochrany životného prostredia a energetiky	114
4.13.1. Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti	114
4.13.2. Stimulačný účinok	114
4.13.3. Primeranosť	114
5. HODNOTENIE	115
6. PODÁVANIE SPRÁV A MONITOROVANIE	116
7. UPLATNITELNOSŤ	116
8. REVÍZIA	117

1. Úvod

1. Komisia určila Európsku zelenú dohodu za najvyššiu politickú prioritu s cieľom transformovať Úniu na spravodlivú a prosperujúcu spoločnosť s moderným a konkurencieschopným hospodárstvom efektívne využívajúcim zdroje, v ktorom čisté emisie skleníkových plynov v roku 2050 dosiahnu nulovú bilanciu a hospodársky rast nebude naviazaný na využívanie zdrojov a na nikoho sa nezabudne. Ambície Komisie v oblasti klímy boli v roku 2019 posilnené oznámením o Európskej zelenej dohode¹, v ktorom sa stanovuje cieľ nulovej bilancie emisií skleníkových plynov do roku 2050. S cieľom nasmerovať naše hospodárstvo a spoločnosť na spravodlivú, zelenú a k prosperite vedúcu cestu klimatickej neutrality do roku 2050 Komisia navrhla aj zníženie čistých emisií skleníkových plynov do roku 2030 aspoň o 55 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990². Uvedené ambiciózne ciele boli zakotvené do európskeho právneho predpisu v oblasti klímy³.
2. Dosiahnutie týchto cieľov podporuje balík legislatívnych návrhov „Fit for 55“⁴, vďaka ktorému je Únia na ceste ku klimatickej neutralite do roku 2050.
3. Plnenie cieľov v oblasti klimatickej neutrality, adaptácie na zmenu klímy, efektívnosti využívania zdrojov a energetickej efektívnosti, ako aj zásady prvoradosti energetickej efektívnosti, obehovosti, nulového znečistenia a obnovy biodiverzity, ktoré túto zelenú transformáciu sprevádzajú, si bude vyžadovať veľké úsilie a primeranú podporu. Na dosiahnutie ambície stanovenej v oznámení o Európskej zelenej dohode budú potrebné významné investície, a to aj do obnoviteľných zdrojov energie. Komisia odhaduje, že dosiahnutie nových zvýšených cieľov v oblasti klímy, energie a dopravy do roku 2030 si bude vyžadovať 390 miliárd EUR dodatočných investícií ročne v porovnaní s úrovňami v období 2011 – 2020⁵ a na ďalšie environmentálne ciele bude oproti predchádzajúcim odhadom potrebných ďalších 130 miliárd EUR ročne⁶. Výška tejto investičnej výzvy si vyžaduje nákladovo efektívne mobilizovanie súkromného sektora aj verejných finančných prostriedkov. Bude to mať vplyv na všetky odvetvia, čiže na celé hospodárstvo Únie.
4. Politika hospodárskej súťaže, a najmä pravidlá štátnej pomoci, budú zohrávať dôležitú úlohu pri podpore Únie v oblasti plnenia cieľov Európskej zelenej dohody. V oznámení

¹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Európsky zelený dohovor [COM(2019) 640 final].

² Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Ambicióznejšie klimatické ciele pre Európu na rok 2030 – Investícia do klimaticky neutrálnej budúcnosti v prospech našich občanov [COM(2020) 562 final].

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality a menia nariadenia (ES) č. 401/2009 a (EÚ) 2018/1999 (Ú. v. EÚ L 243, 9.7.2021, s. 1).

⁴ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Fit for 55“: plnenie cieľa EÚ v oblasti klímy do roku 2030 na ceste ku klimatickej neutralite [COM(2021) 550 final].

⁵ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/amendment-renewable-energy-directive-2030-climate-target-with-annexes_en.pdf.

⁶ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskej centrálnej banke, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Hospodárstvo EÚ po pandémie COVID-19: dôsledky pre správu hospodárskych záležitostí, COM(2021) 662 final.

o Európskej zelenej dohode sa konkrétne stanovuje, že pravidlá štátnej pomoci sa zrevizujú tak, aby sa v nich prihliadalo na tieto ciele politiky, podporoval nákladovo efektívny a spravodlivý prechod na klimatickú neutralitu, umožňovalo postupné ukončenie využívania fosílnych palív a aby sa nimi zároveň zabezpečovali rovnaké podmienky na vnútornom trhu. Uvedená revízia sa zohľadňuje v týchto usmerneniach.

5. S cieľom zabrániť tomu, aby štátna pomoc narúšala alebo ohrozovala hospodársku súťaž na vnútornom trhu a ovplyvňovala obchod medzi členskými štátmi, sa v článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie stanovuje zásada, že štátna pomoc je zakázaná. V určitých prípadoch však takáto pomoc môže byť zlučiteľná s vnútorným trhom na základe článku 107 ods. 2 a 3 zmluvy.
6. Členské štáty musia notifikovať štátnu pomoc podľa článku 108 ods. 3 zmluvy okrem opatrení, ktoré spĺňajú podmienky stanovené v nariadení o skupinových výnimkách prijatých Komisiou podľa článku 1 nariadenia Rady (EÚ) 2015/1588⁷.
7. V týchto usmerneniach sa stanovuje postup, na základe ktorého Komisia posúdi zlučiteľnosť ochrany životného prostredia vrátane ochrany klímy a opatrení pomoci týkajúcich sa energetiky, na ktoré sa podľa článku 107 ods. 3 písm. c) zmluvy vzťahuje notifikačná povinnosť. Každý odkaz na „ochranu životného prostredia“ v týchto usmerneniach by sa mal chápať ako odkaz na ochranu životného prostredia vrátane ochrany klímy.
8. Podľa článku 107 ods. 3 písm. c) zmluvy možno opatrenie pomoci vyhlásiť za zlučiteľné s vnútorným trhom za predpokladu, že sú splnené dve podmienky, jedna pozitívna a jedna negatívna. Pozitívnu podmienkou je to, že pomoc musí umožňovať rozvoj určitej hospodárskej činnosti. Negatívnu podmienkou je to, že pomoc nesmie nepriaznivo ovplyvňovať obchodné podmienky v takej miere, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom.
9. Vo všeobecnosti sa uznáva, že konkurenčné trhy zväčša prinášajú efektívne výsledky z hľadiska cien, produkcie a využívania zdrojov. Štátny zásah však môže byť nevyhnutný na umožnenie rozvoja určitých hospodárskych činností, ktoré by sa bez pomoci vôbec nerozvíjali, prípadne by sa nerozvíjali rovnakým tempom alebo za rovnakých podmienok. Zásah teda prispieva k inteligentnému, udržateľnému a inkluzívnemu rastu.
10. V súvislosti s ochranou životného prostredia znamenajú environmentálne externality, informačné nedostatky a koordinačné zlyhania, že účastníci trhu nemusia pri prijímaní spotrebných, investičných a výrobných rozhodnutí ani pri vykonaní regulačných zásahov v plnej miere zohľadniť náklady a prínosy hospodárskej činnosti. Tieto zlyhania trhu, t. j. situácie, keď je nepravdepodobné, že by trhy bez vonkajšieho vplyvu priniesli efektívne výsledky, nevedú k optimálnym podmienkam pre spotrebiteľov a celú spoločnosť, čo má v súvislosti s hospodárskymi činnosťami vykonávanými bez štátnej podpory za následok nedostatočné úrovne ochrany životného prostredia.

⁷ Nariadenie Rady (EÚ) 2015/1588 z 13. júla 2015 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na určité kategórie horizontálnej štátnej pomoci (Ú. v. EÚ L 248, 24.9.2015, s. 1).

11. Orgány členských štátov by mali zabezpečiť, aby opatrenie pomoci, s ním spojené podmienky, postupy na jeho prijatie a podporovaná činnosť neboli v rozpore s environmentálnym právom Únie. Orgány členských štátov by takisto mali zaistiť, aby mala dotknutá verejnosť možnosť zapojiť sa do konzultácií v rámci prijímania rozhodnutí o pomoci. Jednotlivci a organizácie by mali mať možnosť napadnúť pomoc alebo opatrenia, ktorými sa pomoc vykonáva, na vnútroštátnych súdoch, ktorým môžu predložiť dôkazy o porušovaní environmentálneho práva Únie⁸.

2. ROZSAH PÔSOBNOSTI A VYMEDZENIE POJMOV

2.1. Rozsah pôsobnosti

12. Tieto usmernenia sa uplatňujú na štátnu pomoc poskytovanú na umožnenie rozvoja hospodárskych činností tak, aby sa zlepšovala ochrana životného prostredia, ako aj činností v odvetví energetiky, na ktoré sa vzťahuje zmluva, pokiaľ sú opatrenia pomoci uvedené v oddiele 2.2 týchto usmernení. Uplatňujú sa teda aj na tie odvetvia, na ktoré sa vzťahujú osobitné pravidlá Únie v oblasti štátnej pomoci, ak sa v týchto osobitných pravidlách Únie nestanovuje inak alebo ak neobsahujú ustanovenia o pomoci v oblasti ochrany životného prostredia alebo pomoci v odvetví energetiky, ktoré sa uplatňujú na to isté opatrenie, pričom v takom prípade majú prednosť odvetvové pravidlá. Tieto usmernenia majú prednosť pred bodom 17 písm. b) usmernení v oblasti letectva⁹, pokiaľ ide o opatrenia pomoci v oblasti životného prostredia v prospech veľkých letísk s ročným objemom viac než 5 miliónov cestujúcich.
13. Tieto usmernenia sa neuplatňujú na:
- a) štátnu pomoc na projektovanie a výrobu výrobkov, strojov, zariadení alebo dopravných prostriedkov šetrných k životnému prostrediu s cieľom umožniť prevádzku s menším množstvom prírodných zdrojov, ani na opatrenia prijaté v elektrárnach alebo iných výrobných jednotkách s cieľom zlepšiť bezpečnosť alebo hygienu¹⁰;
 - b) štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie, ktorá sa riadi pravidlami stanovenými v rámci pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie¹¹;
 - c) štátnu pomoc, na ktorú sa vzťahujú pravidlá štátnej pomoci v odvetví poľnohospodárstva a lesného hospodárstva¹², prípadne v odvetví rybolovu a akvakultúry¹³;

⁸ Pozri oznámenie Komisie o prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (Ú. v. EÚ C 275, 18.8.2017, s. 1), pokiaľ ide o vnútroštátne vykonávanie Aarhuského dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia.

⁹ Oznámenie Komisie — Usmernenia o štátnej pomoci pre letiská a letecké spoločnosti (Ú. v. EÚ C 99, 4.4.2014, s. 3).

¹⁰ Pomoc v oblasti životného prostredia má vo všeobecnosti menej rušivý účinok a je účinnejšia, ak sa poskytuje spotrebiteľom/používateľom výrobkov šetrných k životnému prostrediu, a nie pestovateľom/výrobcom takýchto výrobkov. Tým nie je dotknutá možnosť členských štátov poskytnúť pomoc v oblasti životného prostredia podnikom na zlepšenie úrovne ochrany životného prostredia pri ich výrobných činnostiach.

¹¹ Oznámenie Komisie – Rámec pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie (Ú. v. EÚ C 198, 27.6.2014, s. 1).

- d) štátnu pomoc v oblasti jadrovej energie.
14. Pomoc v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky sa nesmie poskytovať podnikom v ťažkostiach v zmysle usmernení Komisie o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu nefinančných podnikov v ťažkostiach¹⁴.
15. Pri posudzovaní pomoci poskytnutej podniku, voči ktorému sa nárokuje vrátenie pomoci na základe predchádzajúceho rozhodnutia Komisie, ktorým bola pomoc označená za neoprávnenú a nezlučiteľnú s vnútorným trhom, Komisia zohľadní výšku pomoci, ktorá sa ešte má vymôcť¹⁵.

2.2. Opatrenia pomoci, na ktoré sa vzťahujú tieto usmernenia

16. Komisia určila viacero kategórií opatrení v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky, pri ktorých môže byť štátna pomoc za určitých podmienok zlučiteľná s vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 3 písm. c) zmluvy:
- a) pomoc v oblasti znižovania a odstraňovania emisií skleníkových plynov, a to aj prostredníctvom podpory energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej efektívnosti;
 - b) pomoc v oblasti zlepšovania energetickej hospodárnosti a environmentálnych vlastností budov;
 - c) pomoc v oblasti nákupu a lízingu ekologických vozidiel (používaných v leteckej, cestnej, železničnej, vnútrozemskej vodnej a námornej doprave) a ekologických mobilných servisných zariadení a v oblasti dodatočných úprav vozidiel a mobilných servisných zariadení;
 - d) pomoc v oblasti zavádzania infraštruktúry nabíjacích alebo čerpacích staníc pre ekologické vozidlá;
 - e) pomoc v oblasti efektívnosti využívania zdrojov a podpory prechodu na obehové hospodárstvo;
 - f) pomoc v oblasti predchádzania znečisťovaniu alebo znižovania znečistenia inými emisiami ako emisiami skleníkových plynov;
 - g) pomoc v oblasti nápravy environmentálnych škôd, obnovy prirodzených biotopov a ekosystémov alebo ochrany či obnovy biodiverzity, ako aj vykonávania riešení blízkych prírode týkajúcich sa adaptácie na zmenu klímy a zmiernenia zmeny klímy;
 - h) pomoc vo forme zníženia daní alebo parafiškálnych poplatkov;
 - i) pomoc v oblasti bezpečnosti dodávok elektriny;

¹² Usmernenia Európskej únie o štátnej pomoci v odvetviach poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach na roky 2014 až 2020 (Ú. v. EÚ C 204, 1.7.2014, s. 1).

¹³ Oznámenie Komisie s názvom Usmernenia k preskúmaniu štátnej pomoci pre odvetvie rybolovu a akvakultúry (Ú. v. EÚ C 217, 2.7.2015, s. 1).

¹⁴ Oznámenie Komisie s názvom Usmernenia o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu nefinančných podnikov v ťažkostiach (Ú. v. EÚ C 249, 31.7.2014, s. 1).

¹⁵ Pozri rozsudok Súdu prvého stupňa z 13. septembra 1995, TWD/Komisia, T-244/93 a T-486/93, ECLI:EU:T:1995:160, bod 56. Pozri aj oznámenie Komisie o vymáhaní neoprávnenej a nezlučiteľnej štátnej pomoci (Ú. v. EÚ C 247, 23.7.2019, s. 1).

- j) pomoc v oblasti energetickej infraštruktúry;
- k) pomoc v oblasti centralizovaného zásobovania teplom a chladom;
- l) pomoc v podobe zníženia poplatkov za elektrinu pre energeticky náročných používateľov;
- m) pomoc pri zatváraní elektrární využívajúcich uhlie, rašelinu a roponosnú bridlicu a pri ukončovaní ťažobných činností týkajúcich sa ťažby uhlia, rašeliny a roponosnej bridlice;
- n) pomoc v oblasti štúdií alebo poradenských služieb týkajúcich sa problematiky klímy, ochrany životného prostredia a energetiky.

2.3. Štruktúra usmernení

17. V kapitole 3 sa stanovujú kritériá zlučiteľnosti, ktoré sa všeobecne uplatňujú na rôzne kategórie pomoci uvedené v týchto usmerneniach. Oddiel 3.2.1.3.1 o kumulácii sa uplatňuje na všetky kategórie pomoci uvedené v týchto usmerneniach. V kapitole 4 sa stanovujú konkrétne kritériá zlučiteľnosti, ktoré sa uplatňujú na opatrenia pomoci uvedené v jednotlivých oddieloch tejto kapitoly. Kritériá zlučiteľnosti uvedené v kapitole 3 sa uplatňujú vtedy, ak sa v špecifických oddieloch kapitoly 4 nestanovujú konkrétnejšie ustanovenia.
18. Ak nie je uvedené inak, podmienky stanovené v týchto usmerneniach sa uplatňujú na schémy pomoci a individuálnu pomoc bez ohľadu na to, či vychádzajú zo schémy pomoci, alebo sa poskytujú *ad hoc*.

2.4. Vymedzenie pojmov

19. Na účely týchto usmernení sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:
 1. „pomoc *ad hoc*“ je pomoc, ktorá sa neposkytuje na základe schémy pomoci;
 2. „intenzita pomoci“ je brutto výška pomoci vyjadrená ako percentuálny podiel oprávnených nákladov. Všetky použité číselné údaje sa musia uviesť pred odpočítaním daní alebo iných poplatkov. Ak je pomoc poskytnutá v inej forme než vo forme grantu, výška pomoci sa rovná ekvivalentu hrubého grantu pomoci. Pomoc splatná v niekoľkých splátkach sa musí vypočítať v hodnote v čase poskytnutia. Úrokovou sadzbou, ktorá sa má použiť na účely diskontovania a na výpočet výšky pomoci pri zvýhodnenom úvere¹⁶, je referenčná sadzba platná v čase poskytnutia grantu. Intenzita pomoci sa vypočítava pre každého príjemcu;
 3. „podporované oblasti“ sú oblasti označené v čase poskytnutia pomoci v schválenej mape regionálnej pomoci v rámci uplatňovania článku 107 ods. 3 písm. a) a c) zmluvy;
 4. „vyrovnávanie“ v prípade elektriny je vyrovnávanie v zmysle článku 2 bodu 10 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943¹⁷;

¹⁶ Úver s úrokovou sadzbou nižšou, než je trhová úroková sadzba.

¹⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 54).

5. „subjekt zúčtovania“ je subjekt zúčtovania v zmysle článku 2 bodu 14 nariadenia (EÚ) 2019/943;
6. „biodiverzita“ je biodiverzita v zmysle článku 2 bodu 15 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852¹⁸;
7. „biopalivá“ sú biopalivá v zmysle článku 2 bodu 33 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001¹⁹;
8. „bioplyn“ je bioplyn v zmysle článku 2 bodu 28 smernice (EÚ) 2018/2001;
9. „biokvapaliny“ sú biokvapaliny v zmysle článku 2 bodu 32 smernice (EÚ) 2018/2001;
10. „biomasa“ je biologicky rozložiteľná časť výrobkov, odpadu a zvyškov biologického pôvodu v zmysle článku 2 bodu 24 smernice (EÚ) 2018/2001;
11. „palivá z biomasy“ sú palivá z biomasy v zmysle článku 2 bodu 27 smernice (EÚ) 2018/2001;
12. „kapacitný mechanizmus“ je kapacitný mechanizmus v zmysle článku 2 bodu 22 nariadenia (EÚ) 2019/943;
13. „zachytávanie a ukladanie oxidu uhličitého“ (CCS) je súbor technológií, ktoré umožňujú zachytávať oxid uhličitý (CO₂) emitovaný z priemyselných zariadení vrátane emisií v rámci procesu alebo ho zachytávať priamo z okolitého ovzdušia, prepravovať ho do úložiska a vtlačať ho do vhodných podzemných geologických jednotiek na účely trvalého uloženia;
14. „zachytávanie a využívanie oxidu uhličitého“ (CCU) je súbor technológií, ktoré umožňujú zachytávať CO₂ emitovaný z priemyselných zariadení vrátane emisií v rámci procesu alebo ho zachytávať priamo z okolitého ovzdušia a prepravovať ho na odberné miesto alebo miesto spotreby CO₂ na účely úplného využitia daného CO₂;
15. „odstraňovanie CO₂“ sú antropogénne činnosti odstraňovania CO₂ z atmosféry a jeho trvalého uskladňovania v geologických vrstvách, zemi, oceáne alebo vo výrobkoch. Patrí k nemu existujúce a potenciálne antropogénne zlepšovanie biologických alebo geochemických záchytov a priame zachytávanie zo vzduchu a uskladňovanie, nie však prirodzené využívanie CO₂, ktoré priamo nezapríčiňujú ľudské činnosti;
16. „schéma povinnosti dodávateľa“ je schéma, v rámci ktorej sa vytvára hodnota za dodávanie tovaru alebo poskytovanie služieb prostredníctvom certifikovania takéhoto tovaru alebo takýchto služieb a ukladaním povinnosti dodávateľom alebo spotrebiteľom kupovať certifikáty;
17. „ekologické mobilné zariadenie pozemnej obsluhy“ je mobilné zariadenie používané pri poskytovaní služieb v leteckej alebo námornej doprave, ktoré má nulové priame (výfukové) emisie CO₂;
18. „ekologické mobilné servisné zariadenie“ je ekologické mobilné zariadenie terminálu a ekologické mobilné zariadenie pozemnej obsluhy;

¹⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852 z 18. júna 2020 o vytvorení rámca na uľahčenie udržateľných investícií a o zmene nariadenia (EÚ) 2019/2088 (Ú. v. EÚ L 198, 22.6.2020, s. 13).

¹⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 82).

19. „ekologické mobilné zariadenie terminálu“ je mobilné zariadenie vrátane intermodálnych nákladových jednotiek používané na nakládku, vykládku a prekládku tovaru, ako aj na prevoz nákladu v oblasti terminálu, ktoré má nulové priame (výfukové) emisie CO₂, alebo ak neexistujú alternatívy s nulovými priamymi (výfukovými) emisiami CO₂, ktoré má výrazne nižšie priame (výfukové) emisie CO₂ než konvenčné zariadenie terminálu;

20. „ekologické vozidlo“ je:

- a) v prípade dvoj- a trojkolesových vozidiel a štvorkoliek:
 - i) vozidlo patriace do rozsahu pôsobnosti nariadenia (EÚ) č. 168/2013, ktoré má nulové výfukové emisie CO₂ vypočítané v súlade s požiadavkami stanovenými v článku 24 uvedeného nariadenia a prílohe V k nemu;
- b) v prípade ľahkých cestných vozidiel:
 - i) vozidlo kategórie M1, M2 alebo N1, ktoré má nulové výfukové emisie CO₂ určené v súlade s nariadením Komisie (EÚ) 2017/1151²⁰;
 - ii) ekologické vozidlo v zmysle článku 4 bodu 4 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/33/ES²¹;
- c) v prípade ťažkých úžitkových cestných vozidiel:
 - i) ťažké úžitkové vozidlo s nulovými emisiami v zmysle článku 4 bodu 5 smernice 2009/33/ES;
 - ii) do 31. decembra 2025 ťažké úžitkové vozidlo s nízkymi emisiami v zmysle článku 3 bodu 12 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1242²²;
 - iii) do 31. decembra 2025 ekologické vozidlo v zmysle článku 4 bodu 4 písm. b) smernice 2009/33/ES, ktoré nepatrí do rozsahu pôsobnosti nariadenia (EÚ) 2019/1242;
- d) v prípade plavidiel vnútrozemskej vodnej dopravy:
 - i) plavidlo vnútrozemskej osobnej alebo nákladnej dopravy s nulovými priamymi (výfukovými) emisiami CO₂;

²⁰ Nariadenie Komisie (EÚ) 2017/1151 z 1. júna 2017, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 715/2007 o typovom schvaľovaní motorových vozidiel so zreteľom na emisie ľahkých osobných a úžitkových vozidiel (Euro 5 a Euro 6) a o prístupe k informáciám o opravách a údržbe vozidiel (Ú. v. EÚ L 175, 7.7.2017, s. 1).

²¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/33/ES z 23. apríla 2009 o podpore ekologických vozidiel cestnej dopravy v záujme nízkoemisnej mobility (Ú. v. EÚ L 120, 15.5.2009, s. 5).

²² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1242 z 20. júna 2019, ktorým sa stanovujú emisné normy CO₂ pre nové ťažké úžitkové vozidlá a menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 595/2009 a (EÚ) 2018/956 a smernica Rady 96/53/ES (Ú. v. EÚ L 198, 25.7.2019, s. 202).

- ii) plavidlo vnútrozemskej osobnej dopravy s hybridným alebo dvojpalivovým motorom využívajúcim pri bežnej prevádzke aspoň 50 % energie z palív alebo z dobývateľného zdroja energie s nulovými priamymi (výfukovými) emisiami CO₂;
- iii) plavidlo vnútrozemskej nákladnej dopravy s priamymi (výfukovými) emisiami CO₂ na tonokilometer (v g CO₂/tkm) vypočítanými (alebo v prípade nových plavidiel odhadovanými) na základe indexu prevádzkovej energetickej účinnosti (EEOI) Medzinárodnej námornej organizácie na úrovni, ktoré sú o 50 % nižšie než priemerná referenčná hodnota emisií CO₂ stanovená pre ťažké úžitkové vozidlá (vozidlá v podskupine 5-LH) v súlade s článkom 11 nariadenia (EÚ) 2019/1242.

Pri posudzovaní toho, či plavidlo spĺňa vymedzenie ekologického vozidla, bude Komisia prihliadať na vývoj v dotknutom odvetví, a to aj so zohľadnením technických kritérií preskúmania, podľa ktorých sa činnosť označuje za významne prispievajúcu k zmierneniu zmeny klímy, ako sa stanovuje v príslušnom delegovanom akte podľa nariadenia (EÚ) 2020/852;

e) v prípade námorných plavidiel:

- i) plavidlo námornej a pobrežnej osobnej alebo nákladnej dopravy používané na prevádzku prístavov alebo pomocné činnosti s nulovými priamymi (výfukovými) emisiami CO₂; alebo
- ii) plavidlo námornej a pobrežnej osobnej alebo nákladnej dopravy používané na prevádzku prístavov alebo pomocné činnosti, s hybridným alebo dvojpalivovým motorom, ktoré pri bežnej prevádzke na mori a v prístavoch využíva aspoň 25 % energie z palív alebo z dobývateľného zdroja energie s nulovými priamymi (výfukovými) emisiami CO₂, alebo ktoré dosiahlo hodnotu indexu energetickej účinnosti konštrukčného riešenia (EEDI) Medzinárodnej námornej organizácie o 10 % nižšiu, ako sú požadované hodnoty tohto indexu platné od 1. apríla 2022, a ktoré využíva palivá s nulovými priamymi (výfukovými) emisiami CO₂ alebo palivá z obnoviteľných zdrojov, alebo
- iii) plavidlo námornej a pobrežnej nákladnej dopravy, ktoré sa používa výlučne na prevádzku v rámci pobrežnej a príbrežnej námornej dopravy a je skonštruované tak, aby umožňovalo prechod na iný druh prepravy nákladu v súčasnosti prepravovaného po zemi na more, s priamymi (výfukovými) emisiami CO₂ vypočítanými pomocou indexu energetickej účinnosti konštrukčného riešenia (EEDI), ktoré sú o 50 % nižšie ako hodnota priemerných referenčných emisií CO₂ stanovená pre ťažké úžitkové vozidlá (vozidlá v podskupine 5-LH) v súlade s článkom 11 nariadenia (EÚ) 2019/1242.

Pri posudzovaní toho, či plavidlo spĺňa vymedzenie ekologického vozidla, bude Komisia prihliadať na vývoj v dotknutom odvetví, a to aj so

zohľadnením technických kritérií preskúmania, podľa ktorých sa činnosť označuje za významne prispievajúcu k zmierneniu zmeny klímy, ako sa stanovuje v príslušnom delegovanom akte podľa nariadenia (EÚ) 2020/852;

f) v prípade železničných koľajových vozidiel:

- i) železničné koľajové vozidlo s nulovými priamymi (výfukovými) emisiami CO₂;
- ii) železničné koľajové vozidlo s nulovými priamymi výfukovými emisiami CO₂, ak sa používa na trati s potrebnou infraštruktúrou a ak používa konvenčný motor v prípade nedostupnosti takejto infraštruktúry (elektrodieselové);

g) v prípade lietadiel:

- i) lietadlo s nulovými priamymi (výfukovými) emisiami CO₂;
- ii) lietadlo s podstatne zlepšenými environmentálnymi vlastnosťami v porovnaní s lietadlom s rovnakou vzletovou hmotnosťou predstavujúcim alternatívu, ktorá je všeobecne dostupná na trhu;

21. „kombinovaná výroba“ alebo kombinovaná výroba tepla a elektriny je kombinovaná výroba v zmysle článku 2 bodu 30 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ²³;

22. „znečistená plocha“ je plocha, na ktorej je potvrdená prítomnosť materiálov alebo látok v dôsledku ľudskej činnosti na takej úrovni, že predstavuje výrazné riziko pre ľudské zdravie alebo životné prostredie vzhľadom na súčasné a schválené budúce využitie pozemku, morského dna alebo riek;

23. „demonštračný projekt“ je demonštračný projekt v zmysle článku 2 bodu 24 nariadenia (EÚ) 2019/943;

24. „digitalizácia“ je prijímanie technológií vykonávaných elektronickými zariadeniami a/alebo systémami, ktoré umožňujú zvýšiť funkčnosť výrobku, zavádzať online služby, modernizovať procesy alebo prechádzať na obchodné modely založené na vynechaní sprostredkovateľského článku vo výrobe tovaru a poskytovaní služieb, čo v konečnom dôsledku vedie k transformačnému vplyvu;

25. „zneškodňovanie“ je zneškodňovanie v zmysle článku 3 bodu 19 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES²⁴;

26. „prevádzkovateľ distribučnej sústavy“ je prevádzkovateľ distribučnej sústavy v zmysle článku 2 bodu 29 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944²⁵;

²³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ z 25. októbra 2012 o energetickej efektívnosti, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2009/125/ES a 2010/30/EÚ a ktorou sa zrušujú smernice 2004/8/ES a 2006/32/ES (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 1).

²⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES z 19. novembra 2008 o odpade a o zrušení určitých smerníc (Ú. v. EÚ L 312, 22.11.2008, s. 3).

²⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 125).

27. „centralizované zásobovanie teplom“ alebo „centralizované zásobovanie chladom“ je centralizované zásobovanie teplom alebo centralizované zásobovanie chladom v zmysle článku 2 bodu 19 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2010/31²⁶;
28. „systémy diaľkového vykurovania a/alebo chladenia“ sú zariadenia na výrobu tepla a/alebo chladu, sieť uskladňovania a distribúcie tepla, ktorá zahŕňa primárnu, čiže prenosovú, a sekundárnu potrubnú sieť na dodávky tepla alebo chladu odberateľom. Odkaz na centralizované zásobovanie teplom sa má vykladať ako odkaz na systémy diaľkového vykurovania a/alebo chladenia v závislosti od toho, či sa v sieťach dodáva teplo alebo chlad spoločne alebo osobitne;
29. „ekologické inovácie“ sú všetky formy inovačných činností vrátane nových výrobných procesov, nových výrobkov alebo služieb a nových metód riadenia a podnikania, ktorých výsledkom alebo cieľom je podstatné zlepšenie ochrany životného prostredia a významné zníženie vplyvov znečistenia na životné prostredie. Na účely tohto vymedzenia pojmov sa za inovácie nepovažujú:
- a) činnosti, ktorých výsledkom sú len menšie zmeny alebo zlepšenia v oblasti ochrany životného prostredia;
 - b) nárast výrobných kapacít alebo kapacít služieb pridaním výrobných alebo logistických systémov, ktoré sa veľmi podobajú už používaným;
 - c) zmeny podnikateľskej praxe, organizácie pracoviska alebo vonkajších vzťahov, ktoré vychádzajú z organizačných metód už zaužívaných v podniku;
 - d) zmeny stratégie riadenia;
 - e) zlúčenia podnikov a akvizície;
 - f) pozastavenie používania procesu;
 - g) jednoduchá náhrada alebo rozšírenie kapitálu;
 - h) zmeny vyplývajúce iba zo zmien v cenách výrobných faktorov, úprav, pravidelných sezónnych a iných cyklických zmien;
 - i) obchodovanie s novými alebo výrazne lepšími výrobkami;
30. „ekosystém“ je ekosystém v zmysle článku 2 bodu 13 nariadenia (EÚ) 2020/852;
31. „energetická účinnosť“ je energetická účinnosť v zmysle článku 2 bodu 4 smernice 2012/27/EÚ;
32. „uskladňovanie energie“ je v kontexte elektrizačnej sústavy uskladňovanie energie v zmysle článku 2 bodu 59 smernice (EÚ) 2019/944;
33. „zariadenie na uskladňovanie energie“ je v kontexte elektrizačnej sústavy zariadenie na uskladňovanie energie v zmysle článku 2 bodu 60 smernice (EÚ) 2019/944;

²⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/31/EÚ z 19. mája 2010 o energetickej hospodárnosti budov (Ú. v. EÚ L 153, 18.6.2010, s. 13).

34. „účinné centralizované zásobovanie teplom a chladom“ je účinné centralizované zásobovanie teplom a chladom v zmysle článku 2 bodu 41 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ;
35. „energia z obnoviteľných zdrojov“ je v zmysle článku 2 bodu 1 smernice (EÚ) 2018/2001 energia vyrobená v zariadeniach, v ktorých sa využívajú len obnoviteľné zdroje energie, ako aj, pokiaľ ide o výhrevnosť, tá časť energie, ktorá sa vyrába z obnoviteľných zdrojov energie v hybridných zariadeniach, ktoré využívajú aj tradičné zdroje energie. Patrí sem aj elektrická energia z obnoviteľných zdrojov, ktorá sa používa na napĺňanie skladovacích systémov pripojených za meradlom (spoločne alebo ako doplnok k zariadeniam výroby energie z obnoviteľných zdrojov), okrem elektrickej energie, ktorá sa získava ako výsledok uskladnenia v systémoch;
36. „energetická infraštruktúra“²⁷ je každé fyzické vybavenie alebo zariadenie, ktoré sa nachádza v Únii alebo spája Úniu s jednou alebo s viacerými tretími krajinami a patrí do týchto kategórií:
- a) pokiaľ ide o elektrinu:
 - i) prenosové a distribučné sústavy, pričom pod pojmom „prenosové“ sa myslí preprava elektriny na pevnine, ako aj na mori v prepojenej sústave veľmi vysokého napätia a vysokého napätia s cieľom jej dodania koncovým odberateľom alebo distribútorom, pričom sem nepatria dodávky, a pod pojmom „distribúcia“ sa myslí preprava elektriny na pevnine, ako aj na mori v distribučných sústavách vysokého napätia, stredného napätia a nízkeho napätia s cieľom jej dodania odberateľom, pričom sem nepatria dodávky;
 - ii) každé vybavenie alebo zariadenie potrebné na bezpečnú, zabezpečenú a efektívnu prevádzku systémov uvedených v bode i) vrátane ochranných, monitorovacích a kontrolných systémov všetkých napäťových úrovní a rozvodní;
 - iii) plne integrované prvky sústavy v zmysle článku 2 bodu 51 smernice (EÚ) 2019/944;
 - iv) inteligentné elektrizačné sústavy, čiže systémy a prvky, ktoré prostredníctvom prevádzkových digitálnych platforiem, kontrolných systémov a snímacích technológií na prenosovej aj distribučnej úrovni integrujú informačné a komunikačné technológie, ktoré sa zameriavajú na zabezpečenejšiu, efektívnejšiu a inteligentnejšiu prenosovú a distribučnú elektrizačnú sústavu a na zvýšenie kapacity na integráciu nových foriem výroby, uskladňovania a spotreby a ktoré umožňujú nové obchodné modely a trhové štruktúry;
 - v) elektrizačné sústavy na mori, čiže každé vybavenie alebo zariadenie elektrizačnej prenosovej alebo distribučnej infraštruktúry, ako sa

²⁷

Za energetickú infraštruktúru sa nepovažujú projekty, ktoré sú vybudované pre jedného používateľa alebo malú skupinu používateľov identifikovaných *ex ante* a sú prispôbené ich potrebám (ďalej len „špecializovaná infraštruktúra“).

vymedzuje v bode i), s dvojakou funkciou: prepojenie a prenos alebo distribúcia elektriny z obnoviteľných zdrojov na mori z lokalít výroby elektriny na mori do jednej dvoch alebo viacerých krajín. Patria sem takisto inteligentné siete, ako aj každé príslušné vybavenie alebo zariadenie na mori nevyhnutné na bezpečnú, zabezpečenú a efektívnu prevádzku vrátane ochranných, monitorovacích a kontrolných systémov a potrebné rozvodne, ak zároveň zabezpečujú interoperabilitu technológií a okrem iného aj kompatibilitu na rozhraní rôznych technológií;

- b) pokiaľ ide o plyn (zemný plyn, bioplyn – vrátane biometánu – a/alebo plyn z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu):
 - i) plynovody na prepravu a distribúciu plynu, ktoré tvoria súčasť siete s výnimkou vysokotlakových plynovodov používaných na prívod zemného plynu;
 - ii) podzemné zásobníky napojené na vysokotlakové plynovody uvedené v bode i);
 - iii) zariadenia určené na príjem, uskladnenie a spätné splyňovanie alebo dekompresiu skvapalneného alebo stlačeného plynu;
 - iv) každé vybavenie alebo zariadenie potrebné na bezpečnú, zabezpečenú a efektívnu prevádzku systému alebo na umožnenie dvojsmernej kapacity vrátane kompresorových staníc;
 - v) inteligentné plynárenské siete, čiže všetko toto vybavenie alebo všetky tieto zariadenia, ktorých cieľom je umožniť a uľahčiť začlenenie plynov z obnoviteľných zdrojov a nízkouhlíkových plynov (vrátane vodíka alebo plynov nebiologického pôvodu) do sústavy: digitálne systémy a prvky integrujúce informačné a komunikačné technológie, kontrolné systémy a snímacie technológie s cieľom umožniť interaktívne a inteligentné monitorovanie, meranie, kontrolu kvality a riadenie výroby, prepravy, distribúcie a spotreby plynu v plynárenskej sieti. Inteligentné siete môžu okrem toho zahŕňať aj vybavenie umožňujúce spätné toky z distribučnej úrovne na prenosovú úroveň a súvisiacu potrebnú modernizáciu existujúcej siete;
- c) pokiaľ ide o vodík²⁸:
 - i) potrubia na prepravu vodíka, tvorené najmä vysokotlakovými vodíkovými potrubiami, ako aj potrubia na distribúciu vodíka, tvorené najmä potrubiami na miestnu distribúciu vodíka, ktoré umožňujú

²⁸

Ktorékoľvek zo zariadení uvedených v bodoch i) až vi), pokiaľ ide o vodík, môže byť novovybudovaným zariadením alebo zariadením prerobeným zo zariadenia na zemný plyn na zariadenie na vodík (má zmenený účel použitia), prípadne kombináciou oboch. Zariadenia uvedené v bodoch i) až vi), pokiaľ ide o vodík, ku ktorým má prístup tretia strana, sa považujú za energetickú infraštruktúru.

prístup viacerým používateľom sústavy na transparentnom a nediskriminačnom základe;

- ii) zariadenia na uskladňovanie, čiže zásobníky používané na uskladňovanie vodíka s vysokým stupňom čistoty vrátane časti vodíkového terminálu používanej na uskladňovanie, ale bez tej časti, ktorá slúži na výrobné operácie, ako aj vrátane zariadení vyhradených výlučne pre prevádzkovateľov vodíkovej siete pri plnení ich funkcií. Zariadenia na uskladňovanie vodíka zahŕňajú podzemné zásobníky, ktoré sú napojené na vysokotlakové potrubia na prepravu alebo distribúciu vodíka uvedené v bode i);
 - iii) zariadenia na nasadzovanie, príjem, spätné splyňovanie alebo dekompresiu vodíka alebo vodíka, ktorý je súčasťou iných chemických látok, s cieľom vtlačiť vodík do plynárenskej siete alebo špecializovanej vodíkovej siete;
 - iv) terminály, čiže zariadenia používané na transformáciu kvapalného vodíka na plyný vodík s cieľom vtlačiť vodík do vodíkovej siete. Terminály zahŕňajú prídavné zariadenia a dočasné uskladnenie potrebné na proces transformácie a následné vtlačenie do vodíkovej siete, ale bez akejkoľvek časti vodíkového terminálu používanej na uskladňovanie;
 - v) prepojovacie vedenie, čiže vodíková sieť, ktorá prechádza cez hranicu (alebo jej časť) medzi členskými štátmi alebo sa rozprestiera naprieč hranicou medzi členskými štátmi, prípadne medzi členským štátom a treťou krajinou až po územie členských štátov alebo po pobrežné vody daného členského štátu;
 - vi) každé vybavenie alebo zariadenie nevyhnutné na bezpečnú, zabezpečenú a efektívnu prevádzku vodíkového systému alebo na umožnenie dvojsmernej kapacity vrátane kompresorových staníc;
- d) pokiaľ ide o oxid uhličitý²⁹:
- i) potrubia okrem ťažobných sietí používaných na prepravu oxidu uhličitého z viac ako jedného zdroja, teda z priemyselných zariadení (vrátane elektrární), ktoré vyrábajú oxid uhličitý spaľovaním alebo inými chemickými reakciami zahŕňajúcimi fosílnu alebo nefosílnu zlúčeninu obsahujúcu uhlík, na účel trvalého geologického uloženia oxidu uhličitého podľa článku 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/31/ES³⁰, na účel použitia oxidu uhličitého ako suroviny alebo na účel zvýšenia výnosov z biologických procesov;

²⁹ Zariadenia uvedené v bodoch i) až iv), pokiaľ ide o oxid uhličitý, ku ktorým má prístup tretia strana, sa považujú za energetickú infraštruktúru.

³⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/31/ES z 23. apríla 2009 o geologickom ukladaní oxidu uhličitého a o zmene a doplnení smernice Rady 85/337/EHS, smerníc Európskeho parlamentu a Rady

- ii) zariadenia na skvapalňovanie a ukladanie oxidu uhličitého so zreteľom na jeho prepravu alebo uloženie;
 - iii) infraštruktúra v rámci geologickej jednotky používaná na trvalé geologické uloženie oxidu uhličitého podľa článku 3 smernice 2009/31/ES a súvisiace povrchové a vtláčacie zariadenia;
 - iv) každé vybavenie alebo zariadenie potrebné na náležitú, zabezpečenú a efektívnu prevádzku daného systému vrátane ochranných, monitorovacích a kontrolných systémov. Môžu sem patriť špecializované mobilné zariadenia na prepravu a ukladanie oxidu uhličitého za predpokladu, že tieto mobilné zariadenia spĺňajú definíciu ekologického vozidla;
- e) infraštruktúra používaná na prenos alebo distribúciu tepelnej energie vo forme pary, horúcej vody alebo vychladených kvapalín od viacerých výrobcov/používateľov, ktorej podstatou je využívanie energie z obnoviteľných zdrojov alebo odpadového tepla z priemyselného využitia;
 - f) projekty spoločného záujmu vymedzené v článku 2 bode 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 347/2013³¹ a projekty spoločného záujmu uvedené v článku 171 zmluvy;
 - g) ostatné kategórie infraštruktúry, pokiaľ ide o infraštruktúru, ktorá umožňuje fyzické alebo bezdrôtové pripojenie výrobcov a používateľov energie z obnoviteľných zdrojov alebo bezuhlíkovej energie z viacerých prístupových a výstupných bodov prístupných tretím stranám, ktoré nepatria k podnikom vlastniacim alebo riadiacim infraštruktúru;

37. „energetická hospodárnosť“ je energetická hospodárnosť budovy v zmysle článku 2 bodu 4 smernice 2010/31/EÚ;

38. „úspory energie“ sú úspory energie v zmysle článku 2 bodu 5 smernice 2012/27/EÚ;

39. „ochrana životného prostredia“ je každé opatrenie alebo činnosť určená na zníženie alebo prevenciu znečistenia, negatívnych environmentálnych vplyvov, prípadne iných škôd vyplývajúcich z ľudských činností, pokiaľ ide o fyzické okolie (vrátane vzduchu, vody a pôdy), ekosystémy alebo o prírodné zdroje, ako aj na zmiernenie zmeny klímy s cieľom znížiť riziko vzniku takejto škody, chrániť a obnoviť biodiverzitu alebo efektívnejšie využívať prírodné zdroje vrátane opatrení na úsporu energie a využívanie obnoviteľných zdrojov energie, ako aj ďalších techník na znižovanie emisií skleníkových plynov a ďalších znečisťujúcich látok, a prejsť na modely obehového hospodárstva s cieľom znížiť využívanie prvotných surovín a zvýšiť efektívnosť.

2000/60/ES, 2001/80/ES, 2004/35/ES, 2006/12/ES, 2008/1/ES a nariadenia (ES) č. 1013/2006 (Ú. v. EÚ L 140, 5.6.2009, s. 114).

³¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 347/2013 zo 17. apríla 2013 o usmerneniach pre transeurópsku energetickú infraštruktúru, ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 1364/2006/ES a menia a dopĺňajú nariadenia (ES) č. 713/2009, (ES) č. 714/2009 a (ES) č. 715/2009 (Ú. v. EÚ L 115, 25.4.2013, s. 39).

Takisto sem patria opatrenia na posilnenie adaptívnej kapacity a minimalizovanie zraniteľnosti voči vplyvom zmeny klímy;

40. „environmentálna daň alebo parafiškálny poplatok“ je daň alebo poplatok uplatňovaný na osobitný daňový základ, výrobky alebo služby, ktoré majú jednoznačne negatívny vplyv na životné prostredie, prípadne daň alebo poplatok, ktorého cieľom je spoplatniť určité činnosti, tovar alebo služby tak, aby sa do ich ceny mohli zahrnúť environmentálne náklady, alebo tak, aby sa výrobcovia a spotrebitelia sústreďovali skôr na také činnosti, ktoré viac rešpektujú životné prostredie;
41. „plán hodnotenia“ je dokument, ktorý sa vzťahuje na jednu alebo viaceré schémy pomoci a obsahuje aspoň tieto minimálne aspekty:
- a) ciele, ktoré sa majú hodnotiť;
 - b) hodnotiace otázky;
 - c) ukazovatele výsledkov;
 - d) plánovanú metódu na uskutočnenie hodnotenia;
 - e) požiadavky na zber údajov;
 - f) navrhovaný harmonogram hodnotenia vrátane dátumu predloženia priebežnej a záverečnej hodnotiacej správy;
 - g) opis nezávislého orgánu, ktorý uskutoční hodnotenie, alebo kritériá, ktoré sa použijú na jeho výber, a spôsoby zverejnenia hodnotenia;
42. „systém rozšírenej zodpovednosti výrobcov“ je systém rozšírenej zodpovednosti výrobcov v zmysle článku 2 bodu 21 smernice 2008/98/ES;
43. „výrobca“ je podnik, ktorý vyrába elektrickú energiu na obchodné účely;
44. „skleníkový plyn“ je každý plyn, ktorý prispieva ku skleníkovému efektu pohlcovaním infračerveného žiarenia, vrátane oxidu uhličitého, metánu, oxidu dusného a fluórovaných plynov, ako sú neúplne fluórované hydrovodíky;
45. „vysokoúčinná kombinovaná výroba“ je vysokoúčinná kombinovaná výroba v zmysle článku 2 bodu 34 smernice 2012/27/EÚ;
46. „prevádzkovateľ vodíkovej siete“ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá vykonáva funkciu sieťovej prepravy vodíka a ktorá je zodpovedná za prevádzku, zaistovanie údržby a podľa potreby za rozvoj vodíkovej siete v danej oblasti a v relevantných prípadoch za prevádzku, zaistovanie údržby a rozvoj prepojovacích vedení, ktorými je daná sieť prepojená s inými vodíkovými sieťami, ako aj za zabezpečenie dlhodobej schopnosti systému uspokojovať primeraný dopyt po preprave vodíka;
47. „odchýlka“ je odchýlka v zmysle článku 2 bodu 8 nariadenia Komisie (EÚ) 2017/2195;
48. „zúčtovanie odchýlok“ je zúčtovanie odchýlok v zmysle článku 2 bodu 9 nariadenia Komisie (EÚ) 2017/2195;
49. „interval zúčtovania odchýlok“ je interval zúčtovania odchýlok v zmysle článku 2 bodu 15 nariadenia (EÚ) 2019/943;

50. „individuálna pomoc“ je pomoc *ad hoc* a pomoc poskytovaná na základe schémy pomoci, pre ktorú sa vyžaduje notifikácia;
51. „schéma prerušiteľnosti“ je opatrenie na zaistenie bezpečnosti dodávok elektriny navrhnuté tak, aby sa ním zabezpečovala stabilná frekvencia elektrizačnej sústavy alebo riešili krátkodobé problémy s bezpečnosťou dodávok, a to aj prerušovaním zaťaženia;
52. „mikropodnik“ je podnik, ktorý spĺňa podmienky pre mikropodniky stanovené v odporúčaní Komisie o vymedzení mikropodnikov, malých a stredných podnikov³²;
53. „riešenie blízke prírode“ je riešenie, ktoré je inšpirované a podporované prírodou, je nákladovo efektívne a zároveň poskytuje environmentálne, sociálne a hospodárske prínosy, pomáha budovať odolnosť a prináša do miest, krajinných a morských oblastí väčší počet diverzifikovaných, prírodných a prírode blízkych prvkov a procesov prostredníctvom miestne prispôbených a systematických zásahov efektívne využívajúcich zdroje;
54. „opatrenie zamerané na preťaženie sústavy“ je opatrenie na zaistenie bezpečnosti dodávok elektriny navrhnuté tak, aby sa ním kompenzovala nedostatočnosť elektrizačnej prenosovej alebo distribučnej sústavy;
55. „znečisťujúca látka“ je znečisťujúca látka v zmysle článku 2 bodu 10 nariadenia (EÚ) 2020/852;
56. „znečisťovateľ“ je znečisťovateľ v zmysle vymedzenia v bode 3 prílohy k odporúчанию Rady 75/436/Euratom, ESUO, EHS³³;
57. „znečisťovanie“ je znečisťovanie v zmysle článku 3 bodu 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ³⁴;
58. „zásada ‚znečisťovateľ platí‘“ je zásada, podľa ktorej by mal náklady na opatrenia na odstraňovanie znečistenia znášať znečisťovateľ, ktorý spôsobuje znečistenie;
59. „príprava na opätovné použitie“ je príprava na opätovné použitie v zmysle článku 3 bodu 16 smernice 2008/98/ES;
60. „infraštruktúra nabíjacích staníc“ je pevná alebo mobilná infraštruktúra, ktorá umožňuje dodávanie elektriny ekologickým vozidlám alebo ekologickým mobilným servisným zariadeniam;
61. „zhodnocovanie“ je zhodnocovanie v zmysle článku 3 bodu 15 smernice 2008/98/ES;
62. „recyklácia“ je recyklácia v zmysle článku 3 bodu 17 smernice 2008/98/ES;
63. „referenčný projekt“ je príklad bežného projektu v kategórii oprávnených príjemcov schémy pomoci;

³² Odporúčanie Komisie zo 6. mája 2003 o vymedzení mikropodnikov, malých a stredných podnikov (Ú. v. EÚ L 124, 20.5.2003, s. 36).

³³ Odporúčanie Rady z 3. marca 1975 týkajúce sa rozvrhu nákladov a činnosti verejnej správy v záležitostiach životného prostredia (Ú. v. ES L 194, 25.7.1975, s. 1).

³⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ z 24. novembra 2010 o priemyselných emisiách (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia) (Ú. v. EÚ L 334, 17.12.2010, s. 17).

64. „infraštruktúra čerpacích staníc“ je pevná alebo mobilná infraštruktúra na dopĺňanie vodíka, zemného plynu v plynnej forme (stlačený zemný plyn, ďalej len „CNG“) a kvapalnej forme (skvapalnený zemný plyn, ďalej len „LNG“), bioplynu a biopalív vrátane pokročilých biopalív alebo syntetických palív vyrábaných pomocou energie z obnoviteľných zdrojov alebo nízkouhlíkovej energie;
65. „obnova“ sú opatrenia environmentálneho manažérstva zamerané na obnovenie úrovne fungovania ekosystému na znehodnotených plochách, ktorých cieľom je skôr obnovenie a priebežné poskytovanie ekosystémových služieb ako biodiverzity a integrity prirodzeného alebo poloprirodzeného referenčného ekosystému;
66. „sanácia“ sú opatrenia environmentálneho manažérstva, ako napríklad odstránenie a detoxifikácia kontaminantov alebo prebytočných živín z pôdy a vody, ktorých cieľom je odstrániť zdroje znehodnocovania;
67. „elektrina z obnoviteľných zdrojov“ je elektrina vyrobená z obnoviteľných zdrojov v zmysle článku 2 bodu 1 smernice (EÚ) 2018/2001;
68. „komunita vyrábajúca energiu z obnoviteľných zdrojov“ je komunita vyrábajúca energiu z obnoviteľných zdrojov v zmysle článku 2 bodu 16 smernice 2018/2001;
69. „energia z obnoviteľných zdrojov“ je energia z obnoviteľných zdrojov alebo obnoviteľná energia v zmysle článku 2 bodu 1 smernice (EÚ) 2018/2001;
70. „vodík z obnoviteľných zdrojov“ je vodík vyrobený z energie z obnoviteľných zdrojov v súlade s metodikami pre kvapalné a plynne palivá v doprave z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu stanovenými v smernici (EÚ) 2018/2001;
71. „kvapalné a plynne palivá v doprave z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu“ sú kvapalné/plynné palivá v doprave z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu v zmysle článku 2 bodu 36 smernice (EÚ) 2018/2001;
72. „primeranosť zdrojov“ je stupeň vyrobenej kapacity, ktorá sa považuje za primeranú na splnenie úrovne dopytu v ponukovej oblasti v akomkoľvek danom období na základe použitia obvyklého štatistického ukazovateľa používaného organizáciami, ktoré inštitúcie Únie považujú za organizácie zohrávajúce zásadnú úlohu pri vytváraní jednotného trhu s elektrinou, ako je napríklad Európska sieť prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrinu (ENTSO-E);
73. „efektívnosť využívania zdrojov“ je znižovanie množstva vstupov potrebných na výrobu jednotky výkonu alebo nahrádzanie primárnych vstupov sekundárnymi;
74. „obnova“ je proces pomoci pri obnove ekosystému na účely ochrany biodiverzity a zvýšenia odolnosti ekosystému, najmä voči zmene klímy. Obnova ekosystémov obsahuje opatrenia na zlepšenie stavu ekosystému a opätovné vytvorenie alebo zavedenie ekosystému v prípade straty pôvodného stavu, ako aj na zlepšenie odolnosti ekosystému voči zmene klímy a jeho adaptácie na zmenu klímy;
75. „opätovné použitie“ je opätovné použitie v zmysle článku 3 bodu 13 smernice 2008/98/ES a zahŕňa všetky činnosti, pri ktorých sa výrobky alebo diely, ktoré nie sú odpadom, opätovne použijú na iný účel, než na aký boli pôvodne vyrobené;
76. „malý podnik“ je podnik, ktorý spĺňa podmienky pre malé podniky stanovené v odporúčaní Komisie o vymedzení mikropodnikov, malých a stredných podnikov;
77. „malý a stredný podnik“ (MSP) je podnik, ktorý spĺňa podmienky stanovené v odporúčaní Komisie o vymedzení mikropodnikov, malých a stredných podnikov;

78. „malá spoločnosť so strednou trhovou kapitalizáciou“ je podnik, ktorý nie je MSP a ktorého počet zamestnancov vypočítaný v súlade s článkami 3 až 6 prílohy I k nariadeniu Komisie (EÚ) č. 651/2014³⁵ nepresahuje 499, ktorého ročný obrat nepresahuje 100 miliónov EUR, prípadne ktorého ročná súvaha nepresahuje 86 miliónov EUR. Viaceré subjekty sa budú považovať za jeden podnik za predpokladu splnenia niektorej z podmienok uvedených v článku 3 bode 3 prílohy I k nariadeniu (EÚ) č. 651/2014;
79. „inteligentné nabíjanie“ je nabíjanie, pri ktorom sa intenzita elektriny dodávanej do batérie upravuje v reálnom čase na základe informácií získaných prostredníctvom elektronickej komunikácie;
80. „inteligentná pripravenosť“ je schopnosť budov alebo stavebných jednotiek prispôbiť svoju prevádzku potrebám používateľa vrátane optimalizácie energetickej hospodárnosti a celkovej energetickej hospodárnosti a prispôbiť svoju prevádzku signálom zo siete;
81. „štandardná zodpovednosť za vyrovňovanie odchýlky“ je nediskriminačná zodpovednosť za vyrovňovanie odchýlky v prípade všetkých technológií, pričom žiadny výrobca nie je vyňatý z tejto zodpovednosti za vyrovňovanie odchýlky stanovenej v článku 5 nariadenia (EÚ) 2019/943;
82. „začatie prác“ je prvý záväzok firmy (napríklad na objednávku zariadenia alebo začatie výstavby), na základe ktorého je investícia nezvratná. Kúpa pozemku a prípravné práce, ako napríklad získavanie povolení a uskutočňovanie predbežných štúdií uskutočniteľnosti, sa nepovažujú za začatie prác. V prípade prevzatia podniku znamená „začatie prác“ okamih nadobudnutia aktív priamo spojených s nadobudnutým podnikom;
83. „strategická rezerva“ je kapacitný mechanizmus, v rámci ktorého sa kapacita výroby elektriny, napríklad reakcia na strane výroby, uskladňovania alebo spotreby, zachováva mimo trhu s elektrinou a nasadzuje sa len za osobitných okolností;
84. „celkové náklady na vlastníctvo“ sú celkové náklady na nákup a vlastníctvo vozidla počas celej jeho životnosti vrátane nákladov na nákup alebo lízing vozidla, nákladov na palivo, nákladov na údržbu a opravy, nákladov na poistenie, finančných nákladov a daní;
85. „prevádzkovateľ prenosovej sústavy“ je prevádzkovateľ prenosovej sústavy v zmysle článku 2 bodu 35 smernice (EÚ) 2019/944;
86. „vozidlo“ je ktorýkoľvek z týchto dopravných prostriedkov:
- a) cestné vozidlo kategórie M1, M2, N1, M3, N2, N3 alebo L;
 - b) plavidlo vnútrozemskej alebo námornej a pobrežnej osobnej alebo nákladnej dopravy;
 - c) železničné koľajové vozidlo;
 - d) lietadlo;

³⁵ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy (Ú. v. EÚ L 187, 26.6.2014, s. 1).

87. „spracovanie“ je spracovanie v zmysle článku 3 bodu 14 smernice 2008/98/ES;
88. „minimálna úroveň zdanenia v Únii“ je minimálna úroveň zdanenia stanovená v právnych predpisoch Únie; v prípade energetických výrobkov a elektriny je to minimálna úroveň zdanenia stanovená v prílohe I k smernici Rady 2003/96/ES³⁶;
89. „norma Únie“ je:
- a) záväzná norma Únie, v ktorej sa stanovujú požadované úrovne ochrany životného prostredia, ktoré majú jednotlivé podniky dosiahnuť, okrem noriem alebo cieľov stanovených na úrovni Únie, ktoré sú záväzné pre členské štáty, nie však pre jednotlivé podniky;
 - b) povinnosť využívať najlepšie dostupné techniky, ako sa vymedzujú v smernici 2010/75/EÚ, a zabezpečiť, aby úrovne emisií neboli vyššie ako úrovne emisií, ktoré by sa dosiahli pri uplatňovaní najlepších dostupných techník; ak sú úrovne emisií spojené s najlepšimi dostupnými technikami³⁷ vymedzené vo vykonávacích aktoch prijatých v súlade so smernicou 2010/75/EÚ alebo podľa iných uplatniteľných smerníc, na účely týchto usmernení sa budú uplatňovať uvedené úrovne ; ak budú tieto úrovne vyjadrené ako rozsah, uplatní sa limit, pri ktorom došlo v dotknutom podniku k prvému dosiahnutiu najlepších dostupných techník;
90. „odpad“ je odpad v zmysle článku 3 bodu 1 smernice 2008/98/ES;
91. „odpadové teplo“ je odpadové teplo v zmysle článku 2 bodu 9 smernice (EÚ) 2018/2001.

3. POSÚDENIE ZLUČITEĽNOSTI PODEA ČLÁNKU 107 ODS. 3 PÍSM. C) ZMLUVY

20. V týchto usmerneniach sa stanovujú kritériá zlučiteľnosti podľa článku 107 ods. 3 písm. c) zmluvy vzťahujúce sa na opatrenia pomoci v oblasti ochrany životného prostredia vrátane ochrany klímy a v oblasti energetických cieľov, ktoré podliehajú notifikačnej povinnosti podľa článku 108 ods. 3 zmluvy.
21. Na základe článku 107 ods. 3 písm. c) zmluvy môže Komisia považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom takú štátnu pomoc, ktorá má umožniť rozvoj určitých hospodárskych činností v rámci Únie (pozitívna podmienka), za predpokladu, že táto podpora nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom (negatívna podmienka).
22. Komisia bude pri posudzovaní toho, či pomoc v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky možno považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 3 písm. c) zmluvy, analyzovať tieto aspekty:
- a) pokiaľ ide o prvú podmienku (pozitívnu), aby pomoc umožňovala rozvoj hospodárskej činnosti:

³⁶ Smernica Rady 2003/96/ES z 27. októbra 2003 o reštrukturalizácii právneho rámca Spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2003, s. 51).

³⁷ Môžu medzi ne patriť súvisiace úrovne emisií (BAT-AEL), súvisiace úrovne energetickej efektívnosti (BAT-AEEL) alebo súvisiace úrovne environmentálnych vlastností (BAT-AEPL).

- i) identifikácia hospodárskej činnosti, ktorú opatrenie umožňuje, a jej pozitívnych vplyvov na celú spoločnosť, prípadne jej významu pre konkrétne politiky Únie (pozri oddiel 3.1.1);
 - ii) stimulačný účinok pomoci (pozri oddiel 3.1.2);
 - iii) neporušenie žiadneho relevantného ustanovenia právnych predpisov Únie (pozri oddiel 3.1.3).
- b) pokiaľ ide o druhú podmienku (negatívnu), aby pomoc neprípustne neovplyvňovala podmienky obchodu v takej miere, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom:
- i) potreba štátneho zásahu (pozri oddiel 3.2.1.1);
 - ii) vhodnosť pomoci (pozri oddiel 3.2.1.2);
 - iii) primeranosť pomoci (pomoc obmedzená na nevyhnutné minimum na dosiahnutie cieľa) vrátane kumulácie (pozri oddiel 3.2.1.3);
 - iv) transparentnosť pomoci (pozri oddiel 3.2.1.4);
 - v) zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom pomoci na hospodársku súťaž a obchod (pozri oddiel 3.2.2);
 - vi) zváženie pozitívnych a negatívnych vplyvov pomoci (pozri oddiel 3.3).

3.1. Pozitívna podmienka: pomoc musí umožňovať rozvoj určitej hospodárskej činnosti

3.1.1. Identifikácia hospodárskej činnosti, ktorú opatrenie umožňuje, a jej pozitívnych vplyvov na celú spoločnosť, prípadne jej významu pre konkrétne politiky Únie

- 23. Pri notifikovaní pomoci musia členské štáty identifikovať hospodárske činnosti, ktoré bude pomoc umožňovať, ako aj to, ako sa ňou podporí rozvoj týchto činností.
- 24. Pomoc v oblasti prevencie alebo zníženia negatívnych vplyvov hospodárskych činností na klímu alebo životné prostredie môže umožniť rozvoj hospodárskych činností, pretože sa zvýši udržateľnosť dotknutej hospodárskej činnosti. Touto pomocou sa takisto môže zabezpečiť pokračovanie činnosti v budúcnosti bez neprimeraných environmentálnych škôd a podporiť vytváranie nových hospodárskych činností a služieb (podpora rozvoja tzv. zeleného hospodárstva).
- 25. Členské štáty musia okrem toho opísať, či a ako pomoc prispeje k dosahovaniu cieľov politiky Únie v oblasti klímy, životného prostredia a energetiky, a konkrétnejšie aj očakávané prínosy pomoci, pokiaľ ide o jej významný prínos k ochrane životného prostredia vrátane zmiernenia zmeny klímy alebo efektívne fungovanie vnútorného trhu s energiou.

3.1.2. Stimulačný účinok

- 26. Len pomoc, ktorá má stimulačný účinok, sa môže považovať za pomoc umožňujúcu hospodársku činnosť. Stimulačný účinok nastane, keď pomoc motivuje príjemcu k zmene správania, zapojeniu do ďalšej hospodárskej činnosti alebo do hospodárskej činnosti šetrnejšej k životnému prostrediu, ktorú by bez pomoci nevykonával alebo ktorú by vykonával v obmedzenej miere či iným spôsobom.

27. Pomoc nesmie slúžiť na úhradu nákladov na činnosť, ktorú by príjemca pomoci vykonával v každom prípade, ani na kompenzáciu bežného podnikateľského rizika spojeného s hospodárskou činnosťou³⁸.
28. K dokázaniu stimulačného účinku patrí identifikácia faktického a pravdepodobného kontrafaktuálneho scenára v prípade neposkytnutia pomoci³⁹. Komisia ich preskúma na základe kvantifikácie uvedenej v oddiele 3.2.1.3.
29. Komisia sa domnieva, že pomoc nemá stimulačný účinok na príjemcu v prípadoch, v ktorých sa práce na projekte alebo činnosť začali predtým ako príjemca podal písomnú žiadosť o pomoc vnútroštátnym orgánom. Ak príjemca začne vykonávať projekt pred podaním žiadosti o pomoc, nebude sa žiadna pomoc poskytnutá na daný projekt v zásade považovať za pomoc zlučiteľnú s vnútorným trhom.
30. Žiadosť o pomoc môže mať rôzne formy, napríklad formu ponuky v rámci súťažného ponukového konania. Každá žiadosť musí obsahovať aspoň meno žiadateľa, opis projektu alebo činnosti vrátane lokality a výšku pomoci potrebnej na jeho/jej vykonanie.
31. V niektorých výnimočných prípadoch môže mať pomoc stimulačný účinok aj v prípade projektov, ktoré sa začali pred podaním žiadosti o pomoc. Pomoc sa považuje za takú, ktorá má stimulačný účinok, v týchto situáciách:
- (a) pomoc sa poskytuje automaticky na základe objektívnych a nediskriminačných kritérií a bez toho, aby členské štáty ďalej uplatňovali diskrečnú právomoc, a opatrenie bolo schválené a nadobudlo účinnosť pred začatím prác na podporenom projekte alebo činnosti, okrem prípadu následných fiškálnych schém, ak sa na danú činnosť vzťahovali už predchádzajúce schémy vo forme daňového zvýhodnenia;
 - (b) vnútroštátne orgány uverejnili pred začatím prác oznámenie o svojom zámere zaviesť navrhované opatrenie pomoci, ak ho schváli Komisia, ako sa to vyžaduje v článku 108 ods. 3 zmluvy. Uvedené oznámenie musí byť dostupné na verejnom webovom sídle alebo v inom verejne prístupnom médiu s porovnateľne širokým a jednoduchým prístupom a musia sa v ňom jednoznačne uvádzať typy projektov, ktoré majú byť podľa návrhu členského štátu oprávnené, ako aj čas, od ktorého členský štát zamýšľa považovať takéto projekty za oprávnené. Navrhovaná oprávnenosť nesmie byť neprípustne obmedzená. Príjemca musí orgán poskytujúci pomoc pred začiatkom prác informovať o tom, že navrhované opatrenie pomoci predstavuje podmienku prijatia investičných rozhodnutí. Ak

³⁸ Pozri rozsudok Súdneho dvora z 13. júna 2013., HGA a i./Komisia, C-630/11 P až C-633/11 P, ECLI:EU:C:2013:387, bod 104.

³⁹ Daný scenár musí byť vieroходný, skutočný a musí sa týkať faktorov rozhodovania prevládajúcich v čase rozhodovania príjemcu pomoci v súvislosti s projektom. Členské štáty sa vyzývajú, aby vychádzali z úradných dokumentov vedenia, posúdení rizík, finančných správ, interných podnikateľských plánov, stanovísk odborníkov a iných štúdií týkajúcich sa projektu, ktorý sa posudzuje. Pri preukazovaní stimulačného účinku by členským štátom mohli pomôcť dokumenty obsahujúce informácie o prognózach dopytu, odhadoch nákladov, finančných prognózach, dokumenty, ktoré boli predložené investičnému výboru a ktoré prezentujú investičné/prevádzkové scenáre, alebo dokumenty poskytnuté finančným inštitúciám. Tieto dokumenty musia byť aktuálne vo vzťahu k rozhodovaciemu procesu týkajúcemu sa rozhodnutia o investícii/prevádzke.

členský štát preukazuje stimulačný účinok takýmto oznámením, musí v rámci oznámenia o štátnej pomoci predložiť kópiu oznámenia a odkaz na webové sídlo, na ktorom je uverejnené, prípadne príslušný doklad o jeho dostupnosti pre verejnosť;

(c) prevádzková pomoc sa poskytuje existujúcim zariadeniam na výrobu šetrnú k životnému prostrediu, aj keď sa nezačali žiadne práce, pretože nedošlo k žiadnej významnej novej investícii. V takýchto prípadoch možno stimulačný účinok preukázať zmenou prevádzky zariadenia spôsobom šetrným k životnému prostrediu, a nie alternatívnym lacnejším režimom prevádzky, ktorý je menej šetrný k životnému prostrediu.

32. Komisia sa domnieva, že pomoc poskytnutá iba na úhradu nákladov na prispôsobenie sa normám Únie v zásade nemá stimulačný účinok. Vo všeobecnosti platí, že stimulačný účinok môže mať iba pomoc presahujúca rámec noriem Únie. Ak bola príslušná norma Únie už prijatá, ale ešte nenadobudla účinnosť, však môže mať pomoc stimulačný účinok len vtedy, ak motivuje na uskutočnenie a dokončenie investície aspoň 18 mesiacov pred nadobudnutím účinnosti normy, ak sa v oddieloch 4.1 až 4.13 neuvádza inak. S cieľom neodradiť členské štáty od stanovenia záväzných vnútroštátnych noriem, ktoré sú prísnejšie alebo ambicióznejšie ako zodpovedajúce normy Únie, môžu mať opatrenia pomoci stimulačný účinok bez ohľadu na existenciu takýchto vnútroštátnych noriem. To isté platí, ak pri poskytnutí už existujú záväzné vnútroštátne normy, ale žiadne zodpovedajúce.

3.1.3. Neporušenie žiadneho relevantného ustanovenia právnych predpisov Únie

33. Ak podporená činnosť alebo opatrenie pomoci, alebo s ním spojené podmienky (vrátane metódy financovania, ak je neoddeliteľnou súčasťou opatrenia) vedú k porušeniu relevantného právneho predpisu Únie, nemožno pomoc vyhlásiť za zlučiteľnú s vnútorným trhom. To sa môže stať napríklad vtedy, ak sa na pomoc vzťahujú klauzuly, podľa ktorých je priamo alebo nepriamo podmienená pôvodom výrobkov alebo zariadení, akými sú napríklad požiadavky, podľa ktorých musí príjemca zakúpiť domáce výrobky.

3.2. Negatívna podmienka: opatrenie pomoci nesmie neprípustne ovplyvňovať obchodné podmienky v takej miere, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom

3.2.1. Minimalizácia narušení hospodárskej súťaže a obchodu

3.2.1.1. Nevyhnutnosť pomoci

34. Navrhované opatrenie štátnej pomoci musí byť zamerané na podnietenie významného rozvoja, ku ktorému samotný trh nemôže dospieť, a to napríklad nápravy zlyhaní trhu v súvislosti s projektmi alebo činnosťami, na ktoré sa pomoc poskytuje. Zatiaľ čo sa všeobecne uznáva, že konkurenčné trhy zväčša prinášajú efektívne výsledky z hľadiska rozvoja hospodárskych činností, cien, produkcie a využívania zdrojov, v prípade existencie zlyhaní trhu sa môže verejným zásahom v podobe štátnej pomoci zlepšiť efektívne fungovanie trhov, a tým prispieť k rozvoju hospodárskej činnosti v miere, v ktorej trh samotný pri snahe o efektívny výsledok zlyháva. Členský štát by mal identifikovať zlyhania trhu brániace dosahovaniu dostatočnej úrovne ochrany životného prostredia alebo vzniku efektívneho vnútorného trhu s energiou. Hlavné zlyhania trhu

súvisiace s ochranou životného prostredia a energetikou, ktoré môžu znemožniť optimálny výsledok a môžu viesť k neefektívnemu výsledku, sú tieto:

- a) Negatívne externality: sú najbežnejšie pre opatrenia pomoci v oblasti životného prostredia a vznikajú vtedy, keď nie je náležite vyčíslená cena znečistenia, čiže dotknutý podnik neznáša celkové náklady súvisiace so znečisťovaním. V tomto prípade je možné, že podniky konajúce vo svojom vlastnom záujme nie sú dostatočne motivované, aby pri rozhodovaní o konkrétnej technológii alebo o objeme výroby brali do úvahy negatívne externality vyplývajúce z ich hospodárskej činnosti. Inak povedané, náklady, ktoré znáša podnik, sú nižšie ako náklady, ktoré znášajú spotrebitelia a celá spoločnosť. Podniky preto zvyčajne nie sú dostatočne motivované, aby znížili svoju úroveň znečisťovania alebo aby prijali individuálne opatrenia na ochranu životného prostredia.
 - b) Pozitívne externality: skutočnosť, že z investície budú mať čiastočnú výhodu aj iní účastníci trhu než investor, môže viesť podniky k nedostatočným investíciám. Pozitívne externality sa môžu objaviť napríklad v prípade investícií do ekologických inovácií, systémovej stability, nových a inovačných obnoviteľných technológií a inovačných opatrení týkajúcich sa prispôsobenia sa dopytu alebo v prípade energetickej infraštruktúry alebo opatrení bezpečnosti dodávok elektriny, ktoré sú prínosné pre mnohé členské štáty alebo väčší počet spotrebiteľov.
 - c) Asymetrické informácie: táto situácia zvyčajne vzniká na trhoch, kde existuje rozdiel medzi informáciami dostupnými jednej strane trhu a informáciami dostupnými druhej strane trhu. K tomu by mohlo dôjsť napríklad vtedy, keď externí finanční investori nemajú dostatok informácií o pravdepodobných výnosoch a rizikách projektu. Táto situácia môže vzniknúť aj v prípade cezhraničnej spolupráce v oblasti infraštruktúry, keď jedna strana má informačnú nevýhodu v porovnaní s druhou stranou. Hoci riziko alebo neistota nevedú samy osebe k zlyhaniu trhu, problém asymetrických informácií súvisí s mierou takéhoto rizika a neistoty. Bývajú vyššie v prípade investícií v oblasti životného prostredia s obvykle dlhším obdobím amortizácie a posilňujú zameranie na krátkodobý horizont, ktorý by sa mohol zhoršiť z dôvodu podmienok financovania takýchto investícií, a to najmä v prípade MSP.
 - d) Zlyhania koordinácie: môžu zabrániť vypracovaniu projektu alebo jeho účinnému návrhu v dôsledku odlišných záujmov a stimulov medzi investormi, tzv. rozdielných záujmov, nákladov na uzatváranie zmlúv alebo podmienok poistenia zodpovednosti, neistoty v súvislosti s výsledkom spolupráce a sieťových vplyvov, napríklad neprerušenej dodávky elektriny. Tieto zlyhania koordinácie môžu vzniknúť napríklad vo vzťahu medzi vlastníkom budovy a nájomcom v súvislosti s energeticky hospodárnymi riešeniami. Zlyhania koordinácie sa môžu ďalej zhoršovať aj v dôsledku problémov s informáciami, a to najmä problémov týkajúcich sa asymetrických informácií. Zlyhania koordinácie môžu vyplývať aj z potreby dosiahnuť určité kritické množstvo, kým bude komerčne zaujímavé začať s vykonávaním projektu, čo môže byť obzvlášť relevantný aspekt pri (cezhraničných) projektoch v oblasti infraštruktúry.
35. Na dokázanie nevyhnutnosti štátnej pomoci však nestačí samotná existencia zlyhaní trhu v určitých súvislostiach. Môžu byť zavedené iné politiky a opatrenia, ktorých cieľom je riešiť niektoré identifikované zlyhania trhu. Ako príklad možno uviesť

odvetvovú reguláciu, povinné normy Únie týkajúce sa znečistenia, povinné dodávky, cenové mechanizmy, ako napríklad systém Únie na obchodovanie s emisiami (ďalej len „ETS“) a uhlíkové dane. Je možné, že ďalšie opatrenia vrátane štátnej pomoci sa zameriavajú iba na zvyškové zlyhania trhu, čiže na zlyhania trhu, ktoré sa neriešia týmito inými politikami a opatreniami. Takisto je dôležité preukázať, ako štátna pomoc posilní ďalšie zavedené politiky a opatrenia, ktoré majú zabezpečiť nápravu tých istých zlyhaní trhu. Preto je náročnejšie preukázať nevyhnutnosť štátnej pomoci, ak je daná pomoc v rozpore s inými politikami zameranými na tie isté zlyhania trhu. Členský štát by mal preto identifikovať aj všetky existujúce politiky a opatrenia, ktoré sa už zameriavajú na identifikované regulačné zlyhania alebo zlyhania trhu.

36. Komisia usúdi, že pomoc je nevyhnutná, ak členský štát preukáže, že je efektívne zameraná na zvyškové zlyhania trhu, pričom sa prihliadne aj na všetky ostatné politiky a opatrenia už zavedené na riešenie niektorých identifikovaných zlyhaní trhu.
37. Keď sa štátna pomoc poskytne na projekty alebo činnosti, ktoré sú z hľadiska technologického obsahu, úrovne rizika a veľkosti podobné projektom, ktoré už boli v rámci Únie vykonané za trhových podmienok, Komisia bude v zásade predpokladať, že neexistuje žiadne zlyhanie trhu, a bude požadovať ďalšie dôkazy na preukázanie potreby štátnej pomoci.
38. Na preukázanie nevyhnutnosti pomoci musí členský štát preukázať, že projekt, alebo v prípade schém referenčný projekt, by sa bez pomoci nevykonával. Komisia to posúdi na základe kvantifikácie uvedenej v oddiele 3.2.1.3 alebo špecifickej analýzy založenej na dôkazoch, ktorú predloží členský štát preukazujúci nevyhnutnosť pomoci.

3.2.1.2. Vhodnosť

39. Navrhované opatrenie pomoci musí byť vhodným nástrojom politiky na plnenie stanoveného cieľa pomoci, t. j. nesmú existovať menej narušajúce politiky a nástroje pomoci schopné dosiahnuť rovnaké výsledky.

1.1.1.1.1. *Vhodnosť nástroja spomedzi alternatívnych nástrojov politiky*

40. Štátna pomoc nie je jediným nástrojom politiky, ktorým členské štáty disponujú pri presadzovaní vyšších úrovní ochrany životného prostredia alebo zabezpečovaní efektívneho vnútorného trhu s energiou. Môžu existovať iné, vhodnejšie nástroje, napríklad trhovito orientované nástroje alebo opatrenia na strane dopytu, ktoré sa týkajú regulácie, dodržiavania zásady prvoradosti energetickej efektívnosti⁴⁰, verejného obstarávania alebo normalizácie, ako aj zvýšenie financovania verejnej infraštruktúry

⁴⁰ Podľa tejto zásady majú členské štáty čo najdôslednejšie zohľadňovať alternatívne opatrenia efektívne z hľadiska nákladov a úspory energie v energetickom plánovaní a politických a investičných rozhodnutiach, pokiaľ ide o opatrenia na zefektívnenie dopytu po energii a dodávok energie, najmä prostredníctvom nákladovo efektívnych úspor konečného využitia energie, iniciatívami v oblasti reakcie na spotrebu a účinnejšou premenou, prenosom a distribúciou energie, pričom sa zároveň dosiahnu ciele uvedených rozhodnutí. Pozri nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11. decembra 2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EÚ, 2012/27/EÚ a 2013/30/EÚ, smernice Rady 2009/119/ES a (EÚ) 2015/652 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 525/2013 (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 1).

a všeobecné daňové opatrenia. Dôležitú úlohu pri dosahovaní vyššej úrovne ochrany životného prostredia môžu zohrávať aj právne nezáväzné nástroje, ako napríklad dobrovoľné environmentálne značky a šírenie technológií šetrných k životnému prostrediu⁴¹.

41. Rôzne opatrenia na nápravu toho istého zlyhania trhu môžu pôsobiť aj proti sebe. To platí v prípade, ak bol zavedený účinný trhový mechanizmus určený najmä na riešenie problému externalít, ako napríklad systém ETS Únie. Hrozí, že doplnkové podporné opatrenie na riešenie toho istého zlyhania trhu oslabí efektívnosť trhového mechanizmu. Preto musí byť schéma pomoci, ktorá je zameraná na riešenie zvyškových zlyhaní trhu, navrhnutá tak, aby neoslabovala efektívnosť trhového mechanizmu.
42. Dodržiavaním zásady „znečisťovateľ platí“ prostredníctvom právnych predpisov v oblasti životného prostredia sa zabezpečuje náprava zlyhania trhu súvisiaceho s negatívnymi externalitami. Štátna pomoc teda nie je vhodným nástrojom a nemôže sa poskytnúť, ak by príjemca pomoci mohol niesť zodpovednosť za znečistenie v zmysle platných právnych predpisov Únie alebo vnútroštátnych právnych predpisov.

1.1.1.1.2. *Vhodnosť nástroja spomedzi rôznych nástrojov pomoci*

43. Štátnu pomoc v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky možno poskytovať v rôznych formách. Členský štát by však mal zabezpečiť, aby sa pomoc poskytla vo forme, v prípade ktorej je najmenšia pravdepodobnosť narušenia obchodu a hospodárskej súťaže.
44. V tejto súvislosti je členský štát povinný preukázať, prečo sú menej vhodné iné, potenciálne menej narúšajúce formy pomoci, ako napríklad: vratné preddavky namiesto priamych grantov, daňové úľavy namiesto zníženia daňovej sadzby alebo formy pomoci, ktoré sú založené na finančných nástrojoch, ako sú dlhové nástroje namiesto kapitálových, vrátane napríklad nízkoúročených úverov alebo bonifikácie úrokov, štátnych záruk alebo alternatívneho poskytnutia financovania za výhodných podmienok.
45. Voľba nástroja pomoci by mala byť primeraná zlyhaniu trhu, ktoré sa má opatrením pomoci riešiť. Vratný preddavok môže predstavovať najvhodnejší nástroj najmä v prípadoch, keď sú skutočné príjmy neisté, napríklad v prípade opatrení na úsporu energie.
46. Členský štát musí preukázať, že pomoc a jej štruktúra sú vhodné na dosiahnutie cieľa opatrenia, na ktorý je táto pomoc zameraná.

⁴¹ Používanie environmentálnych označení a tvrdení na výrobkoch navyše môže predstavovať ďalší spôsob, ako spotrebiteľom/používateľom umožniť prijímanie kvalifikovaných rozhodnutí o kúpe a zvýšiť dopyt po výrobkoch šetrných k životnému prostrediu. Ak budú dobre navrhnuté a ak ich príslušní spotrebiteľia budú uznávať, rozumieť im, dôverovať im a vnímať ich ako primerané, môžu sa spoľahlivé environmentálne označovania a pravdivé environmentálne tvrdenia stať významným nástrojom na usmernenie a formovanie správania (spotrebiteľov) tak, aby si vybrali možnosti šetrnejšie k životnému prostrediu. Využitie uznávaného systému označovania/certifikácie s jasnými kritériami a podliehajúceho vonkajšej kontrole (tretou stranou) bude pre podniky jedným z najúčinnějších spôsobov, ako môžu spotrebiteľom a zainteresovaným stranám dokázať, že spĺňajú prísne environmentálne normy. Komisia vzhľadom na tieto súvislosti do rozsahu pôsobnosti týchto usmernení nezačlenila osobitné pravidlá týkajúce sa pomoci v oblasti navrhovania a výroby výrobkov šetrných k životnému prostrediu.

3.2.1.3. Primeranosť

47. Pomoc sa považuje za primeranú, ak sa výška pomoci na jedného príjemcu obmedzuje na minimum nevyhnutné na vykonanie podporeného projektu alebo činnosti.
48. Pomoc sa spravidla bude považovať za obmedzenú na nevyhnutné minimum na uskutočnenie podporeného projektu alebo činnosti, ak výška pomoci zodpovedá čistým dodatočným nákladom (ďalej len „likvidná medzera“) potrebným na splnenie cieľa opatrenia pomoci v porovnaní s kontrafaktuálnym scenárom v prípade neposkytnutia pomoci. Čisté dodatočné náklady sa určujú na základe rozdielu medzi hospodárskymi príjmami a nákladmi (vrátane investícií a prevádzky) podporeného projektu a hospodárskymi výnosmi a nákladmi alternatívneho projektu, ktorý by príjemca pomoci vierohodne uskutočnil v prípade neposkytnutia pomoci.
49. Podrobné posúdenie čistých dodatočných nákladov sa nebude vyžadovať, ak sa výška pomoci určí prostredníctvom súťažného ponukového konania, pretože v jeho rámci sa poskytuje spoľahlivý odhad minimálnej pomoci pre potenciálnych príjemcov⁴². Komisia teda považuje primeranosť pomoci za zabezpečenú, ak sú splnené tieto kritériá:
- a) ponukové konanie je súťažné, konkrétne: je otvorené, jednoznačné, transparentné a nediskriminačné, založené na objektívnych kritériách, vymedzené *ex ante* v súlade s cieľom opatrenia a minimalizuje sa riziko strategických ponúk;
 - b) kritériá sa uverejnia v dostatočnom časovom predstihu pred lehotou na podanie žiadostí, aby sa umožnila efektívna hospodárska súťaž⁴³;
 - c) rozpočet alebo objem prostriedkov súvisiacich so súťažným ponukovým konaním je záväzne obmedzený, čiže možno očakávať, že pomoc sa neposkytne všetkým uchádzačom, očakávaný počet uchádzačov je dostatočný na zabezpečenie efektívnej súťaže a návrh ponukových konaní s nedostatočným počtom uchádzačov počas vykonávania schémy je skorigovaný tak, aby sa obnovila efektívna súťaž v nasledujúcich ponukových konaniach, alebo ak to nie je možné, tak čo najskôr;
 - d) úpravy *ex post* výsledku ponukového konania (napríklad následné rokovania o výsledkoch ponuky alebo odôvodňovanie) nie sú povolené, pretože by mohli oslabiť efektívnosť výsledku konania.
50. Podmienky účasti uplatnené pri zoradení ponúk a napokon pri pridelení pomoci v súťažnom ponukovom konaní by mali byť vo všeobecnosti postavené na priamom alebo nepriamom vzťahu medzi prínosom k hlavným cieľom opatrenia a výškou pomoci, o ktorú žiadateľ žiada. Môže sa to vyjadriť napríklad ako pomoc na jednotku

⁴² Ak však existuje možnosť „ponúk bez dotácií“, členské štáty by mali vysvetliť, ako sa zaistí primeranosť. Dôvodom predkladania ponúk bez dotácií môže byť napríklad to, že trhové príjmy sa majú podľa projekcií časom zvýšiť a/alebo že úspešní uchádzači získajú koncesie alebo iné výhody, ako aj podporu cien. Nemali by sa stanoviť minimálne ani maximálne ceny, ktoré obmedzujú súťažný proces a ohrozujú primeranosť, aj keby sa stanovili na nule.

⁴³ Zvyčajne postačuje šesť týždňov. V prípade osobitne zložitých alebo nových konaní môže byť potrebné dlhšie obdobie. V opodstatnených prípadoch, napríklad pri jednoduchých alebo pravidelných/opakovaných konaniach, môže byť vhodné kratšie obdobie.

ochrany životného prostredia alebo pomoc na jednotku energie⁴⁴. Môže byť takisto vhodné zahrnúť ďalšie podmienky účasti, ktoré sú v priamom či nepriamom vzťahu k hlavným cieľom opatrenia. V takých prípadoch tieto ďalšie podmienky nesmú tvoriť viac ako 30 % váhy všetkých podmienok účasti. Členský štát musí navrhovaný prístup odôvodniť a zabezpečiť jeho vhodnosť pre sledované ciele.

51. Ak sa pomoc v rámci súťažného ponukového konania neposkytne, porovnaním ziskovosti faktického a kontrafaktuálneho scenára sa musia určiť čisté dodatočné náklady. V takých prípadoch musí členský štát na určenie likvidnej medzery predložiť v rámci faktického aj dôveryhodného kontrafaktuálneho scenára kvantifikáciu všetkých hlavných nákladov a príjmov, odhadovaných vážených priemerných kapitálových nákladov príjemcov na diskontovanie hodnoty budúcich peňažných tokov, ako aj čistú súčasnú hodnotu v rámci faktického a kontrafaktuálneho scenára počas celého času trvania projektu. Komisia overí, či je tento kontrafaktuálny scenár realistický⁴⁵. Členský štát musí odôvodniť predpoklady použité pri jednotlivých aspektoch kvantifikácie, ako aj vysvetliť a odôvodniť všetky použité metodiky. Typické čisté dodatočné náklady možno odhadnúť ako rozdiel medzi čistou súčasnou hodnotu v rámci faktického a kontrafaktuálneho scenára počas celého času trvania referenčného projektu.
52. Kontrafaktuálny scenár môže predstavovať situáciu, keď príjemca nevykoná činnosť alebo investíciu, prípadne bude pokračovať vo svojom podnikaní bez zmeny. Ak z dôkazov vyplýva, že ide o najpravdepodobnejší kontrafaktuálny scenár, čisté dodatočné náklady možno približne odhadnúť na základe negatívnej čistej súčasnej hodnoty projektu vo faktickom scenári bez pomoci počas celého času trvania projektu (a teda implicitne predpokladať, že čistá súčasná hodnota kontrafaktuálneho scenára je nulová)⁴⁶. Toto sa môže stať najmä v prípade projektov infraštruktúry.
53. V prípade individuálnej pomoci a schém prospešných pre veľmi malý počet príjemcov je potrebné výpočty a projekcie uvedené v bode 51 prezentovať na úrovni podrobného podnikateľského plánu projektu a v prípade schém pomoci na základe jedného referenčného projektu alebo viacerých referenčných projektov. Podobne, ak sa uplatňuje

⁴⁴ Pri posudzovaní jednotiek ochrany životného prostredia môžu členské štáty napríklad vypracovať metodiku, v ktorej sa zohľadňujú emisie alebo iné znečisťovanie v rôznych fázach podporenej hospodárskej činnosti, trvanie realizácie projektu alebo náklady na systémovú integráciu. Pri zisťovaní vzťahu medzi príspevkom k hlavným cieľom a požadovanou výškou podpory môžu členské štáty napríklad prideliť váhu rôznym objektívnym kritériám a vyberať na základe výšky podpory na jednotku váženého priemeru objektívnych kritérií alebo môžu vyberať z obmedzenej škály ponúk s najnižšou výškou podpory na jednotku objektívnych kritérií tie ponuky, ktoré majú v súvislosti s objektívnymi kritériami najvyššie hodnoty. Parametre takéhoto prístupu musia byť kalibrované, aby sa zabezpečilo, že proces predkladania ponúk zostane nediskriminačný, zaistí účinnú súťaž a bude odrážať ekonomickú hodnotu.

⁴⁵ Za realistický sa nebude považovať kontrafaktuálny scenár, v ktorom sa ako alternatívny scenár investície/prevádzky uvádza pokračovanie v súčasných environmentálne neudržateľných činnostiach v dlhodobom horizonte.

⁴⁶ Ak neexistuje alternatívny projekt, Komisia overí, že výška pomoci nepresahuje minimum potrebné na to, aby bol podporovaný projekt dostatočne ziskový, napríklad tak, že umožní dosiahnuť vnútornú mieru návratnosti (IRR), ktorá zodpovedá špecifickej referenčnej hodnote alebo miere návratnosti pre dané odvetvie alebo podnik. Na tento účel sa môže takisto použiť bežná miera návratnosti, ktorú príjemca vyžaduje v iných investičných projektoch podobného druhu, jeho celkové kapitálové náklady alebo miery návratnosti bežne zaznamenávané v príslušnom odvetví. Je potrebné zvážiť všetky relevantné očakávané náklady a prínosy počas celého času trvania projektu.

bod 52, je potrebné predložiť podporné dôkazy na úrovni podrobného podnikateľského plánu projektu a v prípade schém pomoci na základe jedného referenčného projektu alebo viacerých referenčných projektov.

54. Za určitých okolností môže byť náročné plne identifikovať prínosy a náklady príjemcu, a teda kvantifikovať čistú súčasnú hodnotu vo faktickom aj kontrafaktuálnom scenári. Pri špecifických typoch pomoci možno použiť alternatívne prístupy, ktoré sa podrobne uvádzajú v kapitole 4. V takých prípadoch možno pomoc považovať za primeranú, ak jej výška nepresahuje maximálnu intenzitu pomoci.
55. Ak sa nevyužije súťažné ponukové konanie a budúci vývoj nákladov a príjmov je do veľkej miery neistý, pričom existuje aj silná asymetria informácií, členský štát môže byť povinný zaviesť kompenzačné modely, ktoré nie sú úplne *ex ante*. Skôr budú tieto modely kombináciou *ex ante* a *ex post*, prípadne budú spočívať v zavedení spätného vrátenia *ex post* alebo mechanizmov monitorovania nákladov, pričom budú naďalej existovať stimuly pre príjemcov, aby v priebehu času minimalizovali svoje náklady a efektívnejšie rozvíjali svoje podnikanie.

1.1.1.1.3. Kumulácia

56. Pomoc sa môže poskytnúť súbežne v rámci viacerých schém pomoci alebo kumulovane s pomocou *ad hoc* alebo *de minimis* v súvislosti s tými istými oprávnenými nákladmi, pokiaľ celková výška pomoci na projekt alebo činnosť nevedie k nadmernej kompenzácii alebo neprekračuje maximálnu výšku pomoci povolenú podľa týchto usmernení. Ak členský štát povolí kumulovanie pomoci v rámci jedného opatrenia s pomocou v rámci ďalších opatrení, musí za každé opatrenie uviesť metódu použitú na zabezpečenie súladu s podmienkami stanovenými v tomto bode.
57. Centrálne spravované financovanie z prostriedkov Únie, ktoré nie je priamo ani nepriamo pod kontrolou členského štátu, nepredstavuje štátnu pomoc. Ak sa takéto financovanie z prostriedkov Únie skombinuje so štátnou pomocou, musí sa zabezpečiť, aby celková výška verejného financovania poskytnutého v súvislosti s tými istými oprávnenými nákladmi neviedla k nadmernej kompenzácii.

3.2.1.4. Transparentnosť

58. Na zmiernenie negatívnych vplyvov prostredníctvom zabezpečenia prístupu konkurentov k príslušným informáciám o podporených činnostiach musí dotknutý členský štát v module transparentného prideľovania Komisie⁴⁷ alebo na súhrnnom webovom sídle štátnej pomoci na celoštátnej alebo regionálnej úrovni uverejniť:
 - a) úplné znenie schválenej schémy pomoci alebo rozhodnutia o poskytnutí individuálnej pomoci a jej vykonávacích ustanovení, alebo príslušný odkaz;

⁴⁷ Verejné vyhľadávanie v databáze transparentnosti poskytovania štátnej pomoci, k dispozícii na adrese: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=sk>.

b) informácie o každej individuálnej pomoci poskytnutej ad hoc alebo podľa schémy pomoci schválenej na základe týchto usmernení, ktorá presahuje 100 000 EUR⁴⁸.

59. Členské štáty musia zriadiť svoje súhrnné webové sídla týkajúce sa štátnej pomoci, na ktorých sa majú uverejňovať informácie požadované v tomto oddiele, takým spôsobom, aby bol možný jednoduchý prístup k informáciám. Informácie sa musia uverejniť v nechránenom tabuľkovom formáte, ktorý umožňuje efektívne vyhľadávanie, extrahovanie, sťahovanie a jednoduché sprístupňovanie na internete, napríklad vo formáte CSV alebo XML. Prístup k webovému sídlu sa musí širokej verejnosti umožniť bez obmedzení. Na účely prístupu na webové sídlo sa nesmie vyžadovať predchádzajúca registrácia používateľa.
60. V prípade schém vo forme daňového zvýhodnenia alebo výhodnejších parafiškálnych poplatkov sa podmienky stanovené v bode 58 písm. (b) považujú za splnené, ak členské štáty uverejnia požadované informácie o sumách individuálnej pomoci v týchto rozpätiach (v miliónoch EUR):
- 0,1 – 0,5;
 - 0,5 – 1;
 - 1 – 2;
 - 2 – 5;
 - 5 – 10;
 - 10 – 30;
 - 30 – 60;
 - 60 – 100;
 - 100 – 250;
 - 250 a viac.
61. Informácie uvedené v bode 58 písm. (b) sa musia uverejniť do šiestich mesiacov odo dňa poskytnutia pomoci alebo v prípade pomoci vo forme daňových zvýhodnení do jedného roka odo dňa, keď sa musí predložiť daňové priznanie⁴⁹. V prípade neoprávnenej, ale zlučiteľnej pomoci sa bude od členských štátov žiadať, aby zabezpečili uverejnenie uvedených informácií *ex post*, a to do šiestich mesiacov odo dňa rozhodnutia Komisie, ktorým vyhlásila pomoc za zlučiteľnú. Na účely zabezpečenia presadzovania pravidiel štátnej pomoci podľa zmluvy musia byť informácie k dispozícii aspoň 10 rokov odo dňa poskytnutia pomoci.
62. Komisia na svojom webovom sídle zverejní odkazy na webové sídla štátnej pomoci uvedené v bode 59.

⁴⁸ V nadväznosti na náležite odôvodnenú žiadosť členského štátu možno od tejto požiadavky upustiť v prípade, že by úplné podrobné zverejnenie ohrozilo hospodársku súťaž v nasledujúcich procesoch udeľovania pomoci, napríklad umožnením strategického predkladania ponúk.

⁴⁹ V prípade, že neexistuje žiadna formálna požiadavka na ročné vyhlásenie, na účely kódovania sa za dátum poskytnutia pomoci bude považovať 31. december roka, na ktorý bola pomoc poskytnutá.

3.2.2. *Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod*

63. Podľa článku 107 ods. 3 písm. c) zmluvy môže Komisia pomoc na rozvoj určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí vyhlásiť za zlučiteľnú, ale len „za predpokladu, že táto podpora nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom.“
64. Uplatnenie tejto negatívnej podmienky si vyžaduje, aby sa najskôr posúdil rušivý vplyv predmetnej pomoci na podmienky obchodu. Každé opatrenie pomoci bude už zo svojej podstaty spôsobovať, resp. bude hroziť, že spôsobí narušenia hospodárskej súťaže a bude mať vplyv na obchod medzi členskými štátmi, keďže sa ním posilňuje konkurenčné postavenie príjemcov, a to aj vtedy, ak je nevyhnutné, vhodné, primerané a transparentné.
65. V rámci pomoci na environmentálne účely sa už z jej podstaty uprednostňujú skôr výrobky a technológie šetrné k životnému prostrediu na úkor tých, ktoré spôsobujú väčšie znečistenie, a tento vplyv pomoci sa v zásade nebude vnímať ako neprípustné narušenie hospodárskej súťaže, keďže ide o riešenie zlyhaní trhu, ktorými sa pomoc opodstatňuje. K dosiahnutiu cieľov európskeho právneho predpisu v oblasti klímy do roku 2030 a 2050 prispieva okrem toho aj podpora výrobkov a technológií šetrných ku klíme. V prípade opatrení na ochranu životného prostredia Komisia preto zváži rušivé vplyvy na konkurentov, ktorí takisto vykonávajú činnosti šetrné k životnému prostrediu, a to aj bez pomoci.
66. Komisia sa domnieva, že schémy otvorené širšej škále prípadných príjemcov majú alebo pravdepodobne majú obmedzenejší rušivý vplyv na hospodársku súťaž než podpora zameraná iba na obmedzený počet konkrétnych príjemcov, a to najmä vtedy, ak do rozsahu pôsobnosti opatrenia pomoci patria všetci konkurenti ochotní zabezpečovať tú istú službu, ten istý výrobok alebo ten istý prínos.
67. Štátna pomoc v oblasti environmentálnych a energetických cieľov môže mať neželaný vplyv v podobe zníženia trhových odmien pre najefektívnejších a najinovačnejších výrobcov, ako aj oslabenia stimulov na zlepšovanie, reštrukturalizáciu alebo odchod z trhu pre najmenej efektívnych výrobcov. Takisto môže viesť k neefektívnym prekážkam vstupu prípadných efektívnejších alebo inovačnejších konkurentov. V dlhodobom časovom horizonte môžu takéto narušenia potláčať inováciu, efektívnosť a prijímanie čistejších technológií. Tieto rušivé vplyvy môžu byť osobitne významné vtedy, ak sa pomoc poskytuje na projekty s obmedzeným prechodným vplyvom, v rámci ktorých sa však z dlhodobého časového horizontu blokujú čistejšie technológie vrátane tých, ktoré sú nevyhnutné na dosahovanie strednodobých a dlhodobých cieľov v oblasti klímy zakotvených v európskom právnom predpise v oblasti klímy. To sa môže stať napríklad pri podpore určitých činností využívajúcich fosílna palivá, ktorou sa síce dosiahne okamžité zníženie emisií skleníkových plynov, ale v dlhodobom časovom horizonte vedie k pomalšiemu znižovaniu emisií. Za inak rovnakých okolností platí, že čím je čas investície, na ktorú sa vzťahuje pomoc, bližšie k príslušnému cieľovému dátumu, tým viac je pravdepodobné, že nad jej prechodnými prínosmi prevládnu prípadné demotivačné faktory, pokiaľ ide o čistejšie technológie. Komisia bude preto musieť vo svojom posúdení zohľadniť tieto možné krátkodobé aj dlhodobé negatívne vplyvy na hospodársku súťaž a obchod.

68. Pomoc môže narušať hospodársku súťaž aj posilnením alebo zachovaním značnej trhovej sily príjemcu. Dokonca aj vtedy, keď sa pomocou neposilňuje značná trhová sila priamo, môže sa posilňovať nepriamo tým, že existujúcich konkurentov odrádza od expanzie alebo ich núti k odchodu z trhu, prípadne odrádza nových konkurentov od vstupu na trh. Toto je potrebné zohľadniť najmä vtedy, ak je opatrenie podpory zamerané na obmedzený počet konkrétnych príjemcov alebo ak prevádzkovatelia nadobudli trhovú silu pred liberalizáciou trhu, ako je to niekedy v prípade trhov s energiou. Relevantné je to aj pri súťažných ponukových konaniach na vznikajúcich trhoch, kde hrozí riziko, že účastník so silnou pozíciou na trhu uspeje vo väčšine ponúk a zabráni významnému novému vstupu na trh.
69. Pomoc môže okrem narušenia trhov s výrobkami ovplyvňovať aj obchod a výber lokality. Takéto prípady narušení môžu vzniknúť vo viacerých členských štátoch, keď si podniky konkurujú cezhranične alebo zvažujú rôzne lokality na investície. Pomoc zameraná na zachovanie hospodárskej činnosti v jednom regióne alebo jej odlákavanie z iných regiónov v rámci vnútorného trhu môže vytláčať činnosti alebo investície z jedného regiónu do druhého bez akéhokoľvek čistého vplyvu na životné prostredie. Komisia overí, či pomoc nemá za následok žiadne preukázateľne negatívne vplyvy na hospodársku súťaž a obchod. Za zlučiteľnú s vnútorným trhom sa napríklad nebude považovať ani pomoc v oblasti environmentálnych a energetických cieľov, ktorá vedie iba k zmene miesta vykonávania hospodárskej činnosti bez zlepšenia existujúcej úrovne ochrany životného prostredia v členských štátoch.
70. Komisia schváli opatrenia podľa týchto usmernení na maximálne obdobie 10 rokov, aj keď v niektorých prípadoch môže byť toto obdobie ešte viac obmedzené (pozri bod 76). Ak chce členský štát predĺžiť trvanie opatrenia nad rámec uvedeného maximálneho obdobia, môže opatrenie opäť notifikovať. Znamená to, že pomoc by sa mohla prostredníctvom schválených opatrení poskytnúť maximálne na 10 rokov od dátumu oznámenia rozhodnutia Komisie, ktorým sa pomoc vyhlásila za zlučiteľnú.

3.3. Vyváženie pozitívnych vplyvov pomoci a negatívnych vplyvov na hospodársku súťaž a obchod

71. Ako posledný krok Komisia porovná identifikované negatívne vplyvy opatrenia pomoci na hospodársku súťaž a podmienky obchodu s pozitívnymi vplyvmi plánovanej pomoci na podporené hospodárske činnosti vrátane jej prínosu k ochrane životného prostredia a cieľom energetickej politiky, konkrétnejšie k prechodu na environmentálne udržateľné činnosti a k dosahovaniu právne záväzných cieľov podľa európskeho právneho predpisu v oblasti klímy a cieľov Únie v oblasti energetiky a klímy do roku 2030.
72. Pri tomto vyrovňovaní bude Komisia osobitnú pozornosť venovať článku 3 nariadenia (EÚ) 2020/852 vrátane zásady „výrazne nenarušiť“⁵⁰ alebo iným porovnateľným metodikám. Okrem toho bude Komisia v rámci posúdenia negatívnych vplyvov na hospodársku súťaž a obchod v prípade potreby prihliadať na negatívne externality podporenej činnosti, najmä tie, ktoré môžu brzdiť dosahovanie cieľov v oblasti klímy

⁵⁰ Pokiaľ ide o opatrenia, ktoré sú totožné s opatreniami v rámci plánov obnovy a odolnosti schválených Radou, ich súlad so zásadou „výrazne nenarušiť“ sa považuje za splnený, keďže už bol overený.

stanovených v právnych predpisoch Únie⁵¹, ak tieto externality nepriaznivo ovplyvňujú hospodársku súťaž a obchod medzi členskými štátmi v rozsahu, ktorý je v rozpore so spoločným záujmom, a to vytváraním alebo zhoršovaním trhových nedostatkov, a osobitne v rámci posúdenia tých externalít.

73. Komisia bude opatrenie pomoci považovať za zlučiteľné s vnútorným trhom len vtedy, keď budú pozitívne vplyvy prevažovať nad negatívnymi. Ak sa navrhovaným opatrením pomoci vhodne a primerane nerieši jednoznačne identifikované zlyhanie trhu, napríklad z dôvodu prechodnej povahy prínosu a dlhodobých narušení, ktoré prináša, ako je to uvedené v bode 67, negatívne rušivé vplyvy na hospodársku súťaž budú mať tendenciu prevažovať nad pozitívnymi vplyvmi opatrenia. Komisia preto pravdepodobne dospeje k záveru, že navrhované opatrenie pomoci je nezlučiteľné.
74. Opatrenia, súčasťou ktorých je priama alebo nepriama podpora fosílnych palív, a najmä najviac znečisťujúcich fosílnych palív, pravdepodobne nebudú mať pozitívne vplyvy na životné prostredie a často majú významné negatívne vplyvy, keďže môžu spôsobovať zvyšovanie negatívnych environmentálnych externalít na trhu. To isté platí pre opatrenia týkajúce sa nových investícií do zemného plynu, pokiaľ sa nepreukáže, že nedochádza k efektu odkázanosti⁵². Tým sa v zásade znemožní pozitívne vyrovnanie pre takéto opatrenia, ako sa ďalej vysvetľuje v kapitole 4.
75. Komisia bude mať vo všeobecnosti priaznivý postoj k prvkom opatrení, ktoré navrhnú členské štáty na uľahčenie účasti MSP a v relevantných prípadoch účasti komunit vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov na súťažných ponukových konaniach, za predpokladu, že pozitívne vplyvy zabezpečovania účasti a prijatia prevažujú nad možnými rušivými vplyvmi.
76. Ďalšie faktory, na ktoré je potrebné prihliadnuť pri určovaní celkovej vyváženosti určitých kategórií schém pomoci v niektorých prípadoch, sú:
 - a) požiadavka na hodnotenie *ex post*, ako sa opisuje v kapitole 5; v takých prípadoch môže Komisia obmedziť trvanie schém (zvyčajne na štyri roky alebo menej) s možnosťou opätovnej notifikácie ich predĺženia neskôr;
 - b) požiadavka (v prípade absencie súťažného ponukového konania) na individuálnu notifikáciu projektov podpory s určitou veľkosťou alebo určitými vlastnosťami;
 - c) požiadavka, aby opatrenia pomoci podliehali časovému obmedzeniu.

⁵¹ To sa môže stať aj vtedy, ak pomoc naruší činnosť hospodárskych nástrojov zavedených na internalizovanie takýchto negatívnych externalít (napríklad tým, že ovplyvní cenové signály zo systému ETS Únie alebo z podobného nástroja).

⁵² Môže to byť napríklad založené na národnom pláne dekarbonizácie so záväznými cieľmi a/alebo to môže zahŕňať záväzok príjemcu zaviesť dekarbonizačné technológie ako zachytávanie a ukladanie oxidu uhličitého, ako aj využívanie oxidu uhličitého, alebo nahrádzať zemný plyn obnoviteľným alebo nízkouhlíkovým plynom, prípadne záväzok príjemcu zaviesť zariadenie v časovom horizonte dosahovania cieľov Únie v oblasti klímy. Aby sa dosiahli ciele Únie v oblasti klímy na roky 2030 a 2050, využívanie všetkých fosílnych palív vrátane zemného plynu sa musí zreteľne znížiť. Podľa posúdenia vplyvu, ktoré vypracovala Komisia pre plán v oblasti klímy na rok 2030, sa do roku 2050 „nezmenšené využívanie zemného plynu stane nezlučiteľné s cieľom klimateckej neutrality a toto využívanie sa musí oproti roku 2015 znížiť o 66 – 71 %“ [SWD(2020) 176 final].

4. KATEGÓRIE POMOCI

4.1. **Pomoc v oblasti znižovania a odstraňovania emisií skleníkových plynov, a to aj prostredníctvom podporovania energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej efektívnosti**

4.1.1. *Odôvodnenie*

77. V európskom právnom predpise v oblasti klímy Únia stanovila záväzné a ambiciózne ciele zníženia emisií skleníkových plynov na roky 2030 a 2050. V nariadení (EÚ) 2018/1999 Únia stanovila ciele Únie v oblasti energetiky a klímy do roku 2030. V smernici o energetickej efektívnosti si Únia stanovila záväzné ciele energetickej efektívnosti do roku 2030. Na dosahovanie týchto cieľov Únie a súvisiacich vnútroštátnych príspevkov môže byť nevyhnutná štátna pomoc.

4.1.2. *Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti*

78. V oddiele 4.1 sa stanovujú pravidlá zlučiteľnosti pre opatrenia v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov vrátane pomoci v oblasti výroby energie z obnoviteľných zdrojov alebo syntetických palív vyrábaných pomocou energie z obnoviteľných zdrojov. Ďalej sa v ňom stanovujú pravidlá zlučiteľnosti pre opatrenia pomoci zahŕňajúce široké spektrum iných technológií zameraných predovšetkým na znižovanie emisií skleníkových plynov⁵³.

4.1.2.1. Pomoc v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov

79. V tomto oddiele sa stanovujú pravidlá zlučiteľnosti pre opatrenia na podporu všetkých druhov energie z obnoviteľných zdrojov.
80. Podpora biopalív, biokvapalín, bioplynu (vrátane biometánu) a palív z biomasy môže byť schválená, len ak podporené palivá vyhovujú kritériám udržateľnosti a úspory emisií skleníkových plynov podľa smernice (EÚ) 2018/2001 a jej vykonávacích alebo delegovaných aktov.
81. Pomoc v oblasti výroby energie z odpadu možno podľa tohto oddielu považovať za zlučiteľnú, pokiaľ sa obmedzuje na odpad, ktorý zodpovedá vymedzeniu obnoviteľných zdrojov energie.
82. Podľa tohto oddielu možno posudzovať pomoc v oblasti výroby vodíka z obnoviteľných zdrojov⁵⁴.

4.1.2.2. Iná pomoc v oblasti znižovania a odstraňovania emisií skleníkových plynov a v oblasti energetickej efektívnosti

83. V zásade sú oprávnené všetky technológie, ktoré prispievajú k znižovaniu emisií skleníkových plynov, a to vrátane pomoci v oblasti výroby nízkouhlíkovej energie alebo syntetických palív vyrábaných pomocou nízkouhlíkovej energie, pomoci v oblasti

⁵³ Patria sem investície do opustených priemyselných lokalít aj investície na zelenej lúke.

⁵⁴ Zahŕňa to elektrolyzéry zapojené do siete, ktoré uzavreli dohody o nákupe energie z obnoviteľných zdrojov s hospodárskymi subjektmi vyrábajúcimi elektrinu z obnoviteľných zdrojov, ktoré spĺňajú podmienky stanovené v delegovanom nariadení Komisie prijatom podľa článku 27 ods. 3 smernice (EÚ) 2018/2001.

energetickej efektívnosti vrátane vysokoúčinnnej kombinovanej výroby, pomoci v oblasti zachytávania a ukladania/využívania oxidu uhličitého, pomoci v oblasti reakcie na strane spotreby a uskladňovania energie v situáciách, keď sa tým znižujú emisie, a pomoci v oblasti znižovania emisií z priemyselných procesov vrátane spracovania surovín alebo predchádzania týmto emisiám. Tento oddiel sa týka aj odstraňovania skleníkových plynov zo životného prostredia. Nevzťahuje sa na opatrenia, ktorých hlavným cieľom nie je zníženie alebo odstránenie emisií skleníkových plynov. Ak je opatrenie prínosné pre znižovanie emisií skleníkových plynov aj prevenciu alebo znižovanie znečistenia inými emisiami ako emisiami skleníkových plynov, zlučiteľnosť opatrenia sa posúdi na základe tohto oddielu alebo oddielu 4.5 v závislosti od toho, ktorý z dvoch uvedených cieľov prevažuje.

84. Tento oddiel sa týka aj projektov špecializovanej infraštruktúry (vrátane projektov súvisiacich s vodíkom a inými nízkouhlíkovými plynmi, ako aj s ukladáním/využívaním oxidu uhličitého), ktoré nepatria do vymedzenia energetickej infraštruktúry, ako aj projektov zahŕňajúcich špecializovanú infraštruktúru alebo energetickú infraštruktúru, prípadne obe, v kombinácii buď s výrobou, alebo so spotrebou/s využívaním.
85. Tento oddiel sa vzťahuje aj na pomoc pre MSP a malé spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou, ktoré sú poskytovateľmi opatrení na zlepšenie energetickej hospodárnosti, a to na umožnenie uzatvárania zmlúv o energetickej efektívnosti v zmysle článku 2 bodu 27 smernice 2012/27/EÚ, za predpokladu, že ide o pomoc uľahčujúcu investície do zvyšovania energetickej hospodárnosti v rámci priemyselných činností.
86. Pomoc v oblasti výroby energie z odpadu možno považovať za zlučiteľnú podľa tohto oddielu, pokiaľ sa obmedzuje na odpad slúžiaci ako palivo v zariadeniach, ktoré zodpovedajú vymedzeniu vysokoúčinnnej kombinovanej výroby.
87. Podľa tohto oddielu možno posudzovať pomoc v oblasti výroby nízkouhlíkového vodíka.
88. Podľa tohto oddielu sa takisto môže posudzovať pomoc na podporu elektrifikácie s využitím elektriny z obnoviteľných zdrojov a/alebo nízkouhlíkovej elektriny vrátane podpory vykurovania a priemyselných procesov.

4.1.3. *Minimalizácia narušení hospodárskej súťaže a obchodu*

4.1.3.1. *Nevyhnutnosť pomoci*

89. Body 34 až 37 sa neuplatňujú na opatrenia na zníženie emisií skleníkových plynov. Členský štát musí identifikovať politické opatrenia, ktoré sú už na znižovanie emisií skleníkových plynov zavedené. Hoci sa však systémom ETS Únie a súvisiacimi politikami a opatreniami internalizujú niektoré náklady na emisie skleníkových plynov, nemusia sa internalizovať v plnej miere.
90. Členský štát by mal preukázať, že pomoc je potrebná pre navrhované činnosti, ako sa to vyžaduje podľa bodu 38, pričom prihliada na kontrafaktuálny scenár⁵⁵, ako aj na

⁵⁵ Kontrafaktuálny scenár predstavuje činnosť, ktorú by príjemca vykonával v prípade neexistencie pomoci. V niektorých prípadoch dekarbonizácie to môže zahŕňať investíciu do alternatívy, ktorá je menej šetrná

príslušné náklady a príjmy vrátane tých, ktoré súvisia so systémom ETS a súvisiacimi politikami a opatreniami identifikovanými v bode 89. V prípade významnej neistoty v súvislosti s budúcim vývojom na trhu, ktorá sa vzťahuje na veľkú časť zdôvodnenia projektu (čo môže nastať napríklad pri investíciách do energie z obnoviteľných zdrojov, kde príjmy z elektriny nie sú zviazané so vstupnými nákladmi), sa môže v záujme zaistenia realizácie súkromnej investície dospieť k záveru, že je potrebná podpora vo forme určitej zaručenej odmeny, aby sa obmedzila expozícia negatívnym scenárom. V takých prípadoch sa s cieľom zaistiť primeranosť môžu požadovať obmedzenia ziskovosti a/alebo možnosť spätného vymáhania spojené s možnými pozitívnymi scenármi.

91. Ak členský štát preukáže, že pomoc je potrebná, ako sa uvádza v bode 90, Komisia bude predpokladať, že naďalej existuje zvyškové zlyhanie trhu, ktoré možno riešiť pomocou na dekarbonizáciu, ak dôkazy nesvedčia o opaku.
92. V prípade schém, ktoré trvajú viac ako tri roky, musí členský štát potvrdiť, že svoju analýzu príslušných nákladov a príjmov aktualizuje najmenej každé tri roky, alebo v prípade schém, ktoré si vyžadujú menej častú pomoc, pred poskytnutím pomoci zabezpečí, že pomoc je naďalej nevyhnutná pre každú oprávnenú kategóriu príjemcov. Ak sa pomoc v prípade určitej kategórie príjemcov už nevyžaduje, táto kategória by sa mala pred ďalším poskytovaním pomoci odstrániť⁵⁶.

4.1.3.2. Vhodnosť

93. Oddiel 3.2.1.2 sa neuplatňuje na opatrenia na zníženie emisií skleníkových plynov. Komisia predpokladá, že za predpokladu splnenia všetkých ostatných podmienok zlučiteľnosti môže byť štátna pomoc v zásade vhodným opatrením pri plnení cieľov v oblasti dekarbonizácie, keďže ostatné nástroje politiky zvyčajne na dosahovanie týchto cieľov nepostačujú. Vzhľadom na rozsah a naliehavosť dekarbonizácie možno využiť najrôznejšie nástroje vrátane priamych grantov.
94. Pomoc v oblasti uľahčovania uzatvárania zmlúv o energetickej efektívnosti, ako sa uvádza v bode 85, môže mať len jednu z týchto foriem:
 - a) úver alebo záruka poskytovateľovi opatrení na zlepšenie energetickej hospodárnosti v rámci zmluvy o energetickej efektívnosti;
 - b) finančný produkt zameraný na refinancovanie príslušného poskytovateľa (napríklad faktoring alebo forfaiting).

4.1.3.3. Oprávnenosť

95. Možno očakávať, že opatrenia v oblasti dekarbonizácie zamerané na konkrétne činnosti, ktoré konkurujú ďalším nesubvencovaným činnostiam, budú viesť k významnejším narušeniam hospodárskej súťaže ako opatrenia otvorené všetkým konkurenčným

k životnému prostrediu. V iných prípadoch sa nemusí uskutočniť žiadna investícia alebo môže byť investícia oneskorená, ale napríklad môže zahŕňať prevádzkové rozhodnutia, z ktorých by vyplýval menší environmentálny prínos, napr. pokračovanie v prevádzke existujúcich zariadení na danom mieste a/alebo nákup energie.

⁵⁶ Nárok na prijatie pomoci, ktorá už bola priznaná, tým nie je dotknutý (napríklad podľa zmluvy s platnosťou 10 rokov).

činnosti. Preto by mal členský štát odôvodniť opatrenia, ktoré neobsahujú všetky technológie a projekty v rámci hospodárskej súťaže, napríklad všetky projekty vykonané na trhu s elektrinou alebo všetky podniky vyrábajúce zameniteľné výrobky, ktoré sú technicky schopné efektívne prispievať k znižovaniu emisií skleníkových plynov⁵⁷. Tieto odôvodnenia by mali vychádzať z objektívnych hľadísk súvisiacich napríklad s efektívnosťou alebo nákladmi, prípadne inými relevantnými okolnosťami. Uvedené odôvodnenia môžu podľa potreby vychádzať z dôkazov získaných z verejnej konzultácie, ako sa uvádza v oddiele 4.1.3.4.

96. Komisia tieto predložené odôvodnenia posúdi a zváži napríklad, či obmedzenejšia oprávnenosť nebude nepripustne narušať hospodársku súťaž, ak:
- a) sa opatrenie zameria na konkrétny odvetvový alebo technologický cieľ stanovený v právnych predpisoch Únie⁵⁸, ako napríklad na schému obnoviteľnej energie alebo energetickej efektívnosti⁵⁹;
 - b) sa opatrenie osobitne zameria na podporu demonštračných projektov;
 - c) sa opatrenie zameria nielen na riešenie dekarbonizácie, ale aj na kvalitu ovzdušia alebo iné znečistenie;
 - d) členský štát identifikuje dôvody, pre ktoré možno očakávať, že oprávnené odvetvia alebo inovačné technológie majú potenciál v dlhodobejšom horizonte významne a nákladovo efektívne prispieť k ochrane životného prostredia a hĺbkovej dekarbonizácii;
 - e) sa opatrenie vyžaduje na dosiahnutie diverzifikácie potrebnej na zabránenie prehlbovaniu problémov v súvislosti so stabilitou siete⁶⁰;
 - f) možno očakávať, že selektívnejší prístup povedie k nižším nákladom na dosahovanie cieľov ochrany životného prostredia (napríklad prostredníctvom nižších nákladov na integráciu do sústavy v dôsledku diverzifikácie, a to aj medzi obnoviteľnými zdrojmi energie, čo by mohlo zahŕňať aj reakciu na

⁵⁷ Komisia nebude vo všeobecnosti vyžadovať, aby boli opatrenia otvorené cezhranične, hoci by to pomohlo zmierniť obavy z narušenia hospodárskej súťaže.

⁵⁸ Napríklad podľa potreby v prípade vodíka z obnoviteľných zdrojov.

⁵⁹ Oprávnenosť by sa mala v takom prípade obmedzovať iba v súlade s príslušnými vymedzeniami, ktoré sa nachádzajú v odvetvových právnych predpisoch. Napríklad schéma navrhnutá na plnenie hlavných cieľov Únie v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov by mala byť otvorená pre všetky technológie, ktoré vyhovujú vymedzeniu „obnoviteľných zdrojov energie“ v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 82), zatiaľ čo schéma navrhnutá na plnenie čiastkových cieľov Únie by mala byť otvorená pre všetky technológie, ktoré môžu prispievať k plneniu daného čiastkového cieľa. Členské štáty môžu takisto viac obmedziť pôsobnosť svojich podporných opatrení, aj pokiaľ ide o osobitné druhy obnoviteľných zdrojov energie, a to na základe iných objektívnych kritérií, ako sú kritériá uvedené v bode 96 písm. (b) až (g).

⁶⁰ V prípade regionálnej podpory by mal členský štát preukázať, že doplnkové služby a pravidlá redispečingu umožňujú efektívnu účasť obnoviteľných zdrojov energie, uskladňovanie a prípadnú reakciu na strane spotreby, ako aj ocenenie lokačných a technologických volieb, ktoré podporujú stabilitu sústavy v súlade s nariadením (EÚ) 2019/943 a so smernicou (EÚ) 2019/944. Ak členský štát identifikuje miestny problém s bezpečnosťou dodávok, ktorý nemožno vyriešiť v strednodobom časovom horizonte (napr. v rámci 5 až 10 rokov) zlepšením trhu alebo dostatočným posilnením siete, opatrenie na riešenie tejto obavy by sa malo navrhnuť a posúdiť podľa oddielu 4.8.

strane spotreby a/alebo uskladňovanie) a/alebo k menšiemu počtu narušení hospodárskej súťaže;

- g) projekt vznikol v nadväznosti na otvorenú výzvu tvoriť súčasť rozsiahleho integrovaného cezhraničného projektu, ktorý spoločne navrhlo viacero členských štátov a ktorého cieľom je významným dielom prispieť k ochrane životného prostredia v spoločnom záujme Únie. V projekte sa buď využíva inovačná technológia vyplývajúca z činnosti v oblasti výskumu, vývoja a inovácie, ktorú vykonával príjemca, prípadne iný subjekt za predpokladu, že príjemca získa práva na využívanie výsledkov predchádzajúceho výskumu, vývoja a inovácie, alebo je projekt jedným z prvých prípadov uplatnenia inovačnej technológie v danom odvetví.

- 97. Členské štáty musia pravidelne preskúmať pravidlá oprávnenosti a všetky pravidlá s ňou súvisiace, aby zabezpečili, že odôvodnenia obmedzenejšej oprávnenosti sa budú môcť naďalej uplatňovať počas celej životnosti jednotlivých schém, t. j. aby zabezpečili opodstatnenosť všetkých obmedzení oprávnenosti aj po vzniku nových technológií alebo prístupov, prípadne sprístupnení ďalších údajov.

4.1.3.4. Verejná konzultácia

- 98. Oddiel 4.1.3.4 sa uplatňuje od 1. júla 2023.

- 99. Pred notifikáciou pomoci v iných ako riadne odôvodnených výnimočných prípadoch musia členské štáty verejne konzultovať o vplyvoch týkajúcich sa hospodárskej súťaže a primeranosti opatrení notifikovaných podľa tohto oddielu. Táto konzultačná povinnosť sa neuplatňuje na zmeny už schválených opatrení, ktorými sa nemení ich rozsah pôsobnosti ani oprávnenosť, prípadne ktorými sa ich trvanie nepredlžuje na viac ako 10 rokov od oznámenia pôvodného rozhodnutia Komisie, ktorým sa pomoc vyhlasuje za zlučiteľnú, ani na prípady uvedené v bode 100. Na určenie toho, či je opatrenie na základe kritérií uvedených v týchto usmerneniach odôvodnené, sa vyžaduje táto verejná konzultácia⁶¹:

- a) V prípade opatrení s odhadovanou priemernou ročnou výškou poskytnutej pomoci najmenej 150 miliónov EUR by sa mala aspoň šesťtyždňová verejná konzultácia týkať:
 - i) oprávnenosti;
 - ii) metódy a odhadu subvencie na tonu emisií ekvivalentu CO₂⁶², ktorým sa zabránilo (na projekt alebo referenčný projekt);
 - iii) navrhovaného použitia a rozsahu súťažného ponukového konania a všetkých navrhovaných výnimiek;

⁶¹ Členské štáty sa v súvislosti s týmito požiadavkami môžu opierať o existujúce vnútroštátne konzultačné postupy. Pokiaľ konzultácia zahŕňa body uvedené v týchto usmerneniach a trvá požadované obdobie, nevyžaduje sa samostatná konzultácia. Samostatná konzultácia sa takisto nemusí vyžadovať v prípadoch uvedených v bode 96 písm. (g).

⁶² „Ekvivalent CO₂“ je parametrická jednotka používaná na porovnanie emisií z rôznych skleníkových plynov na základe ich potenciálu globálneho otepľovania tak, že sa množstvá iných plynov konvertujú na ekvivalentné množstvo oxidu uhličitého s rovnakým potenciálom globálneho otepľovania.

- iv) hlavných parametrov procesu prideľovania pomoci⁶³ vrátane umožnenia hospodárskej súťaže medzi rôznymi typmi príjemcov⁶⁴;
 - v) hlavných predpokladov, na základe ktorých sa vypracúva kvantifikácia a ktoré boli použité na preukázanie stimulačného účinku, potreby a primeranosti;
 - vi) ak možno podporiť nové investície do výroby s využitím zemného plynu alebo priemyselnej výroby, navrhovaných ochranných opatrení na zabezpečenie zlučiteľnosti s cieľmi Únie v oblasti klímy (pozri bod 129);
- b) V prípade opatrení s odhadovanou priemernou ročnou výškou poskytnutej pomoci nižšou ako 150 miliónov EUR by sa mala aspoň štvortýždňová verejná konzultácia týkať:
- i) oprávnenosti;
 - ii) navrhovaného použitia a rozsahu súťažného ponukového konania a všetkých navrhovaných výnimiek;
 - iii) ak možno podporiť nové investície do výroby s využitím zemného plynu alebo priemyselnej výroby, navrhovaných ochranných opatrení na zabezpečenie zlučiteľnosti s cieľmi Únie v oblasti klímy (pozri bod 129);
100. V prípade opatrení patriacich do bodu 99 písm. (b) sa verejná konzultácia nevyžaduje, ak sa využijú súťažné ponukové konania a opatrením sa nepodporujú investície do výroby energie z fosílnych palív, produkcie alebo iných činností založených na fosílnych palivách.
101. Konzultačné dotazníky musia byť uverejnené na verejnom webovom sídle. Členské štáty musia uverejniť reakciu na konzultáciu, v ktorej zhrnú a opíšu prijaté vstupy. Mala by obsahovať vysvetlenie minimalizovania možných negatívnych vplyvov na hospodársku súťaž prostredníctvom rozsahu alebo oprávnenosti navrhovaného opatrenia. Členské štáty musia v oznámení opatrení pomoci podľa tohto oddielu uviesť odkaz na svoju reakciu na konzultáciu.
102. Vo výnimočných a riadne odôvodnených prípadoch môže Komisia zvážiť alternatívne metódy konzultácie za predpokladu, že sa pri (pokračujúcej) realizácii pomoci zohľadnia názory zainteresovaných strán. V takých prípadoch sa môžu skombinovať alternatívne metódy s nápravnými opatreniami na minimalizovanie možných rušivých vplyvov opatrenia.
- #### 4.1.3.5. Primeranosť
103. Pomoc v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov by sa mala vo všeobecnosti poskytovať prostredníctvom súťažného ponukového konania, ako sa to opisuje v bodoch 49 a 50, aby sa ciele opatrenia⁶⁵ mohli dosiahnuť primeraným spôsobom, ktorý minimalizuje narušenia hospodárskej súťaže a obchodu. Rozpočet alebo objem prostriedkov súvisiacich s ponukovým konaním je záväzne obmedzený, čiže možno

⁶³ Napríklad obdobia realizácie medzi súťažným konaním a dodacou lehotou, pravidiel predkladania ponúk, pravidiel stanovovania cien.

⁶⁴ Ak napríklad existujú rôzne trvania zmluvy, rôzne metodiky na výpočet výšky oprávnenej kapacity/produkcie rôznych technológií, rôzne metodiky na výpočet alebo vyplácanie subvencií.

⁶⁵ Napríklad dosiahnutie cieľov členských štátov v oblasti dekarbonizácie.

očakávať, že pomoc sa neposkytne všetkým uchádzačom, očakávaný počet uchádzačov je dostatočný na zabezpečenie efektívnej súťaže a návrh ponukových konaní s nedostatočným počtom uchádzačov počas vykonávania schémy je skorigovaný tak, aby sa v nasledujúcich ponukových konaniach alebo čo najskôr obnovila efektívna súťaž⁶⁶.

104. Ponukové konanie by malo byť v zásade otvorené všetkým oprávneným príjemcom, aby sa umožnilo nákladovo efektívne pridelovanie pomoci a znížil počet narušení hospodárskej súťaže. Ponukové konanie sa však môže obmedzovať na jednu alebo viaceré konkrétne kategórie príjemcov, ak z predložených dôkazov, prípadne aj akýchkoľvek relevantných dôkazov získaných v rámci verejnej konzultácie, vyplýva napríklad, že:
- a) jedno konanie otvorené pre všetkých oprávnených príjemcov by viedlo k neoptimálnemu výsledku alebo by neumožnilo dosiahnuť ciele opatrenia; v takom prípade sa môže odôvodnenie odvolávať na podmienky v bode 96;
 - b) existuje významná odchýlka medzi úrovňami ponúk, ktoré sa očakávajú od rôznych kategórií príjemcov (vo všeobecnosti je to vtedy, keď sa očakávané úrovne konkurenčných ponúk, ktoré sú identifikované na základe analýzy požadovanej podľa bodu 90, odchyľujú o viac ako 10 %); v takom prípade možno využiť samostatné súťažné ponukové konania, aby mohli medzi sebou navzájom súťažiť jednotlivé kategórie príjemcov s podobnými nákladmi.
105. Ak sa členský štát opiera o výnimky uvedené v bode 104 písm. (b) v súvislosti so schémou, ktorá trvá viac ako tri roky, v analýze vyžadovanej v bode 92 by sa malo takisto zvážiť, či sa o tieto výnimky možno aj naďalej opierať. Členské štáty musia najmä potvrdiť, že také schémy sa časom prispôbia s cieľom zabezpečiť, aby technológie, v prípade ktorých sa očakáva predkladanie ponúk, ktoré sa navzájom nelíšia o viac ako 10 %, boli zadávané prostredníctvom rovnakého súťažného ponukového konania. Podobne platí, že členský štát môže usporiadať samostatné výberové konania, ak aktualizovaná analýza podľa bodu 92 ukáže, že vzhľadom na rozličnú mieru nákladov sa ponuky líšia o viac ako 10 %.
106. Ak z analýzy požadovanej podľa bodu 90 vyplýva, že môže existovať významná odchýlka medzi úrovňami ponúk, ktoré sa očakávajú od rôznych kategórií príjemcov, členské štáty by mali zvážiť riziko nadmernej kompenzácie lacnejších technológií. Prihliadne na to aj Komisia pri svojom posúdení. V prípade potreby sa môže vyžadovať stanovenie maximálnej výšky ponuky jednotlivých účastníkov v konkrétnych kategóriách. Všetky limity ponuky by mali byť odôvodnené kvantifikáciou pre referenčné projekty, ktorá je uvedená v bodoch 51, 52 a 53.

⁶⁶ Takéto záväzné obmedzenie možno dosiahnuť rôznymi doplnkovými spôsobmi vrátane opatrení na zmiernenie možných obmedzení na strane ponuky, úpravy objemu tak, aby odrážal pravdepodobnú dostupnú ponuku v danom čase, a/alebo úpravy iných prvkov návrhu ponukového konania (napríklad kritériá oprávnenosti na účasť); aby sa cieľ opatrenia (napríklad ciele členských štátov v oblasti dekarbonizácie) mohol dosiahnuť primeraným spôsobom, ktorý minimalizuje narušenia hospodárskej súťaže a obchodu. Pri zachovaní proporcionality a konkurencieschopnosti môžu členské štáty zvážiť aj oprávnené očakávania investorov.

107. Výnimky z požiadavky na pridelenie pomoci a stanovenie úrovne pomoci prostredníctvom súťažného ponukového konania možno odôvodniť, ak z dôkazov vrátane dôkazov získaných v rámci verejnej konzultácie vyplýva, že platí niektorá z uvedených situácií:

- a) neexistujú dostatočné potenciálne dodávky alebo dostatočný počet potenciálnych uchádzačov na zabezpečenie hospodárskej súťaže; v tom prípade musí členský štát preukázať, že znížením rozpočtu ani uľahčením účasti na ponukovom konaní v závislosti od konkrétneho prípadu nemožno zintenzívniť hospodársku súťaž (napríklad identifikáciou ďalšieho územného rozvoja alebo prispôbením požiadaviek predbežného schválenia);
- b) príjemcami sú malé projekty vymedzené takto:
 - i) v prípade projektov týkajúcich sa výroby alebo uskladňovania elektriny – projekty s inštalovaným výkonom nižším ako alebo rovnajúcim sa 1 MW;
 - ii) v prípade spotreby elektriny – projekty s maximálnou spotrebou nižšou ako alebo rovnajúcou sa 1 MW;
 - iii) v prípade technológií na výrobu tepla a na výrobu plynu – projekty s inštalovaným výkonom nižším ako alebo rovnajúcim sa 1 MW alebo ekvivalent;
 - iv) v prípade projektov, ktorých 100 % podiel vlastní MSP, alebo projektov komunit vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov – projekty s inštalovaným výkonom alebo s maximálnou spotrebou rovnou alebo nižšou ako 6 MW;
 - v) v prípade projektov, ktorých 100 % podiel vlastní malé podniky a mikropodniky alebo komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov, a to výlučne v kontexte výroby energie z vetra – 18 MW alebo menej inštalovaného výkonu;
 - vi) v prípade opatrení energetickej efektívnosti v prospech MSP, ktoré nezahŕňajú výrobu energie, v rámci ktorých sa príjemcom poskytuje menej než 300 000 EUR na projekt;
- c) jednotlivé projekty spĺňajú obe tieto podmienky:
 - i) projekt bol vybraný v nadväznosti na otvorenú výzvu tvoriť súčasť rozsiahleho integrovaného cezhraničného projektu, ktorý spoločne navrhlo viacero členských štátov a ktorého cieľom je významným dielom prispieť k ochrane životného prostredia v spoločnom záujme Únie;
 - ii) v projekte sa buď využíva inovačná technológia vyplývajúca z činnosti v oblasti výskumu, vývoja a inovácie, ktorú vykonával príjemca, prípadne iný subjekt za predpokladu, že príjemca získa práva na využívanie výsledkov predchádzajúcej činnosti výskumu, vývoja a inovácie, alebo je projekt jedným z prvých prípadov uplatnenia inovačnej technológie v danom odvetví.

108. Členské štáty môžu na stanovenie výšky pomoci a pridelenie pomoci využiť aj konkurenčné certifikáty alebo schémy povinnosti dodávateľa, a to vtedy, ak:
- a) je spotreba v schéme stanovená pod úrovňou potenciálnych dodávok;
 - b) je cena za odkúpenie alebo penalizovaná cena pre odberateľa alebo dodávateľa, ktorý nezakúpil všetky požadované certifikáty (teda cena predstavujúca maximálnu výšku podpory), stanovená na dostatočne vysokej úrovni na stimulovanie plnenia povinnosti. Penalizovaná cena by však mala vychádzať z kvantifikácie uvedenej v bodoch 51, 52 a 53, aby neprimerane vysoká úroveň neviedla k nadmernej kompenzácii;
 - c) ak schémy zahŕňajú podporu pre biopalivá, biokvapaliny a palivá z biomasy, členské štáty musia zohľadniť informácie z dokumentácie systému hmotnostnej bilancie o už získanej podpore podľa článku 30 smernice (EÚ) 2018/2001, aby predišli nadmernej kompenzácii.
109. Členské štáty môžu okrem toho navrhnuť systémy podpory zamerané na dekarbonizáciu alebo energetickú efektívnosť vo forme zníženia daní alebo parafiškálnych poplatkov, ako sú poplatky financujúce ciele environmentálnej politiky. Uplatňovanie súťažného ponukového konania nie je pri týchto systémoch povinné. Takáto pomoc sa však musí v zásade poskytnúť rovnakým spôsobom všetkým oprávneným podnikom pôsobiacim v tom istom odvetví hospodárskej činnosti, ktoré sa, pokiaľ ide o zámery alebo ciele opatrenia pomoci, nachádzajú v takej istej alebo podobnej skutkovej situácii. Oznamujúci členský štát musí zaviesť mechanizmus ročného monitorovania na overovanie toho, či je pomoc stále nevyhnutná. Tento oddiel sa nevzťahuje na zníženia daní alebo poplatkov zohľadňujúce nevyhnutné náklady na poskytovanie energie alebo súvisiacich služieb. Z rozsahu pôsobnosti tohto oddielu sú napríklad vylúčené zníženia sieťových poplatkov alebo poplatkov, z ktorých sa financujú kapacitné mechanizmy.
110. Ak sa znížením dane alebo parafiškálneho poplatku znížia opakované prevádzkové náklady, výška pomoci nesmie presiahnuť rozdiel medzi nákladmi na projekt šetrný k životnému prostrediu alebo činnosť šetrnú k životnému prostrediu a kontrafaktuálnym scenárom s riešením menej šetrným k životnému prostrediu. Ak sú výsledkom projektu alebo činnosti, ktoré sú viac šetrné k životnému prostrediu, potenciálne úspory alebo dodatočné príjmy, musia sa pri určovaní primeranosti pomoci zohľadniť.
111. Členské štáty musia pri navrhovaní schém pomoci zohľadniť informácie z dokumentácie systému hmotnostnej bilancie o už získanej podpore podľa článku 30 smernice (EÚ) 2018/2001.
112. Ak sa ako súčasť opatrení pomoci udeľujú koncesie alebo iné výhody, ako je užívacie právo na pozemok, morské dno alebo rieky, alebo právo na pripojenie infraštruktúry, členské štáty musia zabezpečiť, aby sa také koncesie udeľovali na základe objektívnych a transparentných kritérií spojených s cieľmi opatrenia (pozri bod 50).
113. Ak je pomoc vo forme prednostného úveru pre poskytovateľa opatrení na zlepšenie energetickej hospodárnosti podľa zmluvy o energetickej efektívnosti, úverovými nástrojmi by sa mala zabezpečiť značná miera spoluinvestovania zo strany komerčných poskytovateľov dlhového financovania. Predpokladá sa, že táto podmienka je splnená, ak takáto miera nie je nižšia než 30 % hodnoty základového portfólia zmlúv o energetickej efektívnosti poskytovateľa. Poskytovateľ musí vrátiť príspevok na

opatrenia na zlepšenie energetickej hospodárnosti aspoň vo výške nominálnej hodnoty úveru. Ak je pomoc poskytnutá vo forme záruky, štátna záruka nesmie presiahnuť 80 % istiny podkladového úveru, pričom straty musí proporcionálne a za tých istých podmienok utpieť úverová inštitúcia a rovnako aj štát. Garantovaná suma sa musí znižovať proporcionálne a takým spôsobom, že záruka nikdy nepokryje viac ako 80 % nesplateného úveru. Štátny úver alebo záruka pre poskytovateľa opatrení na zlepšenie energetickej hospodárnosti musí byť obmedzená na maximálne obdobie 10 rokov.

4.1.4. *Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod a vyrovnávanie*

114. S výnimkou bodu 70 sa oddiely 3.2.2 a 3.3 neuplatňujú na opatrenia na zníženie emisií skleníkových plynov.
115. Tento bod sa uplatňuje od 1. júla 2023. Subvencia na tonu emisií ekvivalentu CO₂, ktorým sa zabránilo, sa musí odhadnúť za každý projekt alebo v prípade schém za každý referenčný projekt a musia sa poskytnúť odhady a metodika na jej výpočet. V uvedenom odhade by sa v čo najväčšom rozsahu malo identifikovať zníženie čistých emisií vyplývajúce z činnosti, pričom sa prihliadne na emisie vytvorené alebo znížené za životný cyklus. Okrem toho by sa mali zväziť krátkodobé aj dlhodobé interakcie so všetkými ostatnými príslušnými politikami alebo opatreniami vrátane systému ETS Únie. Ak má byť možné porovnať náklady na jednotlivé opatrenia v oblasti ochrany životného prostredia, táto metodika by mala byť v zásade podobná pri všetkých opatreniach podporovaných členským štátom⁶⁷.
116. S cieľom zabezpečiť pozitívne vplyvy dekarbonizácie na životné prostredie sa nesmie pomocou zabezpečovať iba to, že emisie sa presunú z jedného odvetvia do iného, ale musí sa zabezpečiť celkové zníženie emisií skleníkových plynov.
117. S cieľom zabrániť dvojitému subvencovaniu a zabezpečiť overenie zníženia emisií skleníkových plynov sa musí opatrením v oblasti dekarbonizácie priemyselných činností dosiahnuť zníženie emisií pochádzajúcich priamo z danej priemyselnej činnosti. Pomocou v oblasti zlepšenia energetickej efektívnosti priemyselných činností sa musí zabezpečiť zlepšenie energetickej efektívnosti činností príjemcu.
118. Na základe výnimky z požiadavky stanovenej v bode 117 poslednej vete možno zlepšenie energetickej efektívnosti priemyselných činností podporiť prostredníctvom pomoci poskytnutej na uľahčenie uzatvárania zmlúv o energetickej efektívnosti.
119. Ak sa pomoc na uľahčenie uzatvárania zmlúv o energetickej efektívnosti neposkytne na základe súťažného ponukového konania, štátna pomoc sa musí v zásade poskytnúť rovnakým spôsobom všetkým oprávneným podnikom pôsobiacim v tom istom odvetví hospodárskej činnosti, ktoré sa, pokiaľ ide o zámary alebo ciele opatrenia pomoci, nachádzajú v takej istej alebo podobnej skutočnej situácii.

⁶⁷ Užitočnou referenciou sú zásady výpočtu zníženia emisií skleníkových plynov, ktoré používa inovačný fond EÚ. Sú k dispozícii na adrese: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/innovfund/wp-call/2021/call-annex_c_innovfund-lsc-2021_en.pdf. Ak sa však ako vstup využíva elektrina, v rámci metodiky sa musia zväziť emisie, ktoré pri výrobe tejto elektriny vznikajú. Členské štáty si môžu ako podmienku účasti v rámci svojich opatrení pomoci zvoliť úroveň subvencie na tonu emisií ekvivalentu CO₂, ktorým sa zabránilo. Nevyžaduje sa to však od nich.

120. Na účely zabránenia prideleniu rozpočtu na projekty, ktoré sa nevykonávajú a potenciálne blokujú nový vstup na trh, musia členské štáty preukázať, že prijímú primerané opatrenia, ktorými sa zabezpečí skutočné vykonávanie podporených projektov, napríklad stanovia jednoznačné lehoty na vykonanie projektu, v rámci predbežného schválenia získania pomoci overia uskutočniteľnosť projektu, budú od účastníkov vyžadovať zaplatenie zábezpeky alebo zabezpečia monitorovanie výstavby/vykonania projektu. Členské štáty však môžu prideliť viac flexibility, pokiaľ ide o požiadavky predbežného schválenia pre projekty, ktoré vyvinuli a ktorých 100 % vlastními sú MSP alebo komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov, a to ako prostriedok na zníženie prekážok ich účasti⁶⁸.
121. Pomoc v oblasti dekarbonizácie môže mať rôzne formy, napríklad okamžitých grantov a zmlúv na prebiehajúce platby pomoci, akými sú rozdielové zmluvy⁶⁹. Pomoc, ktorou sa hradia náklady zväčša súvisiace skôr s prevádzkou ako investíciami, by sa mala využiť len vtedy, ak členský štát preukáže, že vedie k prevádzkovým rozhodnutiam šetrnejším k životnému prostrediu.
122. Ak sa pomoc primárne vyžaduje na pokrytie krátkodobých nákladov, ktoré môžu byť pohyblivé, ako sú náklady na palivá z biomasy alebo vstupné náklady na elektrinu, a je vyplácaná za obdobie dlhšie ako jeden rok, členské štáty by mali potvrdiť, že výrobné náklady, na ktorých je výška pomoci založená, sa budú monitorovať a výška pomoci sa bude aspoň raz ročne aktualizovať.
123. Pomoc musí byť navrhnutá tak, aby zabraňovala akémukoľvek neprípustnému narušeniu efektívneho fungovania trhov, a najmä zachovávala efektívne prevádzkové stimuly a cenové signály. Prijemcovia by mali napríklad zostať vystavení zmenám cien a trhového riziku, ak sa tým neoslabuje dosahovanie cieľa pomoci. Prijemcovia by najmä nemali byť stimulovaní k ponúkaniu svojich výrobkov za cenu pod hraničnými nákladmi, ani nesmú získať pomoc na výrobu v obdobiach, v ktorých je trhovú hodnotu danej výroby negatívna⁷⁰.
124. V prípade opatrení, súčasťou ktorých sú špecializované projekty infraštruktúry, Komisia vykoná posúdenie na základe jednotlivých prípadov. Vo svojom posúdení Komisia okrem iného zvaží veľkosť infraštruktúry vo vzťahu k príslušnému trhu, vplyv na

⁶⁸ Komisia, ako sa uvádza v bode 75, bude mať okrem toho vo všeobecnosti priaznivý postoj k ostatným prvkom, ktoré navrhnu členské štáty na uľahčenie účasti MSP a komunit vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov na súťažných ponukových konaniach, za predpokladu, že pozitívne vplyvy zabezpečovania účasti a prijatia prevažujú nad možnými rušivými vplyvmi.

⁶⁹ Rozdielová zmluva oprávňuje príjemcu na platbu rovnajúcu sa rozdielu medzi pevnou realizačnou cenou a referenčnou cenou – napríklad trhovou, za jednotku výkonu. V posledných rokoch sa tieto zmluvy využívajú pri opatreniach v oblasti výroby elektriny, môžu však obsahovať aj referenčnú cenu súvisiacu so systémom ETS, vtedy ide o rozdielové zmluvy týkajúce sa uhlíka. Také rozdielové zmluvy týkajúce sa uhlíka môžu byť užitočným nástrojom na uvedenie prelomových technológií na trh, ktoré môžu byť potrebné na dosiahnutie dekarbonizácie priemyslu. Rozdielové zmluvy môžu obsahovať aj vratné platby od príjemcov daňovým poplatníkom alebo spotrebiteľom za obdobia, v ktorých referenčná cena presahuje realizačnú cenu.

⁷⁰ Na malé zariadenia na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov možno prijať priamu podporu cien, ktorá sa vzťahuje na všetky prevádzkové náklady, pričom sa nevyžaduje, aby predávali elektrinu na trhu, a to v súlade s výnimkou uvedenou v článku 4 ods. 3 smernice (EÚ) 2018/2001. Zariadenia sa považujú za malé, ak je ich kapacita pod príslušnou prahovou hodnotou uvedenou v článku 5 nariadenia (EÚ) 2019/943.

pravdepodobnosť dodatočných trhových investícií, rozsah, v ktorom bola infraštruktúra pôvodne určená pre individuálneho používateľa alebo skupinu používateľov, a či existuje dôveryhodný plán alebo pevný záväzok v oblasti napojenia na širšiu sieť, trvanie všetkých odchýlok alebo výnimiek z právnych predpisov o vnútornom trhu, štruktúru príslušného trhu a postavenie príjemcov na uvedenom trhu.

125. Ak je napríklad na infraštruktúru spočiatku napojený len obmedzený počet používateľov, rušivý vplyv možno zmierniť, ak sa plánuje rozvoj širšej únijnej siete podľa týchto kritérií:
- a) účtovníctvo infraštruktúry by malo byť oddelené od všetkých ostatných činností a náklady na prístup k nej a na jej využívanie by mali byť transparentné;
 - b) ak sa tým neoslabuje dosahovanie cieľa pomoci, pomoc by sa mala poskytovať pod podmienkou záväzku otvoriť infraštruktúru⁷¹ tretím stranám za spravodlivých, primeraných a nediskriminačných podmienok (vrátane verejných výziev na predkladanie žiadostí o pripojenie za rovnocenných podmienok);
 - c) výhodu, ktorú príjemcovia získavajú až do uskutočnenia takéhoto širšieho rozvoja, môže byť potrebné kompenzovať, napríklad prínosom k ďalšiemu rozšíreniu siete;
 - d) výhodu, ktorú získavajú špecializovaní používatelia, môže byť potrebné obmedziť a/alebo priznať aj ostatným účastníkom.
126. S cieľom zabrániť oslabeniu cieľa opatrenia alebo iných cieľov Únie v oblasti ochrany životného prostredia sa nesmú poskytovať stimuly na výrobu energie, ktorou by sa vytlačili menej znečisťujúce formy energie. Ak sa napríklad podporí kombinovaná výroba z neobnoviteľných zdrojov energie alebo ak sa podporí výroba energie z biomasy, nesmú sa poskytnúť stimuly na výrobu elektriny alebo tepla v čase, v ktorom by to znamenalo obmedzenie využívania obnoviteľných zdrojov energie s nulovým znečisťovaním ovzdušia.
127. Podpora v oblasti dekarbonizácie môže neprípustne narušiť hospodársku súťaž, ak vytláča investície do ekologickejších alternatív, ktoré sú už na trhu dostupné, alebo ak spôsobuje odkázanosť na určité technológie, čím sa brzdí širší vývoj trhu s ekologickejšími riešeniami, ako aj ich využívanie. Komisia preto takisto overí, či opatrenie pomoci nestimuluje alebo nepredlžuje spotrebu fosílnych palív a energie⁷², a tým brzdí vývoj ekologickejších alternatív a významne znižuje celkový prínos investície pre životné prostredie. Členské štáty by mali vysvetliť, ako plánujú tomuto riziku zabrániť, a to aj prostredníctvom záväzku uprednostňovať obnoviteľné alebo nízkouhlíkové palivá alebo postupne prestať využívať zdroje fosílnych palív.
128. Komisia sa domnieva, že určité opatrenia pomoci majú negatívne vplyvy na hospodársku súťaž a obchod, ktoré sa pravdepodobne nedajú kompenzovať. Konkrétne môžu určité opatrenia pomoci zhoršovať zlyhania trhu, a vytvárať tak nedostatky na úkor blahobytu spotrebiteľov a sociálneho blahobytu. Opatrenia, ktorými sa stimulujú nové investície do výroby energie alebo priemyselnej výroby s využitím najviac znečisťujúcich fosílnych palív ako čierneho uhlia, nafty, hnedého uhlia, ropy, rašeliny

⁷¹ Vztahuje sa to na zoznam zariadení uvedený v bode 19(36).

⁷² Vrátane nízkouhlíkových palív z neobnoviteľných zdrojov a nosičov energie, ktoré neprodukujú výfukové emisie, ale vyrábajú sa procesom s vysokou úrovňou využívania uhlíka.

a bridlicovej ropy, napríklad zvyšujú negatívne environmentálne externality na trhu. Budú sa považovať za také, ktoré nemajú žiadne pozitívne vplyvy na životné prostredie, keďže tieto palivá nie sú zlučiteľné s cieľmi Únie v oblasti klímy.

129. Podobne môžu opatrenia, ktorými sa stimulujú nové investície do výroby energie alebo priemyselnej výroby s využitím zemného plynu, síce v krátkodobom časovom horizonte v porovnaní s alternatívnymi investíciami znížiť emisie skleníkových plynov a ďalších znečisťujúcich látok, ale zároveň v dlhodobom časovom horizonte zhoršiť negatívne environmentálne externality. Ak majú mať investície do zemného plynu pozitívne vplyvy na životné prostredie, členské štáty musia vysvetliť, ako zabezpečia, aby bola investícia prínosná pre dosahovanie cieľa Únie v oblasti klímy do roku 2030 a v oblasti klimatickej neutrality do roku 2050. Členské štáty musia vysvetliť najmä to, ako sa zabráni odkázanosti na túto výrobu energie s využitím plynu alebo na plynové výrobné zariadenia. Môže to napríklad vychádzať z národných plánov na dekarbonizáciu so záväznými cieľmi a/alebo zahŕňať záväzok príjemcu zaviesť dekarbonizačné technológie ako zachytávanie a ukladanie oxidu uhličitého/využívanie oxidu uhličitého, alebo nahrádzať zemný plyn obnoviteľným alebo nízkouhlíkovým plynom, prípadne záväzok príjemcu zavrieť zariadenie v časovom horizonte dosahovania cieľov Únie v oblasti klímy. Záväzky by mali zahŕňať jeden alebo viacero spoľahlivých míľnikov, pokiaľ ide o zníženie emisií na ceste ku klimatickej neutralite do roku 2050.
130. Výroba biopalív z potravinárskych a kŕmnych plodín môže vytvoriť dodatočný dopyt po pôde a viesť tak k rozšíreniu poľnohospodárskej pôdy do oblastí s veľkými zásobami uhlíka, ako sú lesy, mokrade a rašeliniská, čím vzniknú dodatočné emisie skleníkových plynov. Preto sa v smernici (EÚ) 2018/2001 obmedzujú množstvá biopalív, biokvapalín a palív z biomasy vyrábaných z potravinárskych a kŕmnych plodín, ktoré sa započítavajú do cieľov obnoviteľnej energie. Komisia sa domnieva, že určité opatrenia pomoci môžu prehĺbiť nepriame negatívne externality. Komisia sa preto bude v zásade domnievať, že je nepravdepodobné, že štátna pomoc v oblasti biopalív, biokvapalín, bioplynu a palív z biomasy v objeme presahujúcom maximálne množstvo, podľa ktorého sa určuje oprávnenosť na účely výpočtu hrubej konečnej energetickej spotreby z obnoviteľných zdrojov v dotknutom členskom štáte v súlade s článkom 26 smernice (EÚ) 2018/2001, prináša pozitívne vplyvy, ktoré by prevažovali nad negatívnymi vplyvmi opatrenia.
131. Ak sa identifikujú riziká ďalších narušení hospodárskej súťaže alebo sú opatrenia nové či osobitne zložité, Komisia môže uložiť podmienky stanovené v bode 76.
132. V prípade individuálnych opatrení pomoci alebo schém prospešných pre veľmi malý počet príjemcov alebo prevádzkovateľa by mali členské štáty okrem toho preukázať, že navrhované opatrenie pomoci nebude viesť k narušeniu hospodárskej súťaže, napr. prostredníctvom zvýšenej trhovej sily. Dokonca aj vtedy, keď pomoc nespôsobuje zvýšenie trhovej sily priamo, môže ju zvyšovať nepriamo tým, že existujúcich konkurentov odrádza od expanzie alebo ich núti k odchodu z trhu, prípadne odrádza nových konkurentov od vstupu na trh. Komisia pri posudzovaní negatívnych účinkov týchto opatrení pomoci zameria svoju analýzu na predvídateľný vplyv pomoci na hospodársku súťaž medzi podnikmi na príslušnom trhu s výrobkami, prípadne aj na odbytových a výrobných trhoch, a na riziko nadmernej kapacity. Komisia takisto posúdi možné negatívne účinky na obchod vrátane rizika súťaženia v poskytovaní dotácií

medzi členskými štátmi, ktoré sa môže vyskytnúť najmä v súvislosti s voľbou miesta realizácie projektu.

133. Ak sa pomoc poskytne bez súťažného ponukového konania a opatrenie prináša výhody len veľmi obmedzenému počtu príjemcov alebo prevádzkovateľovi, Komisia môže od členských štátov vyžadovať, aby zabezpečili, že príjemca bude šíriť získané know-how vyplývajúce z podporeného projektu, s cieľom urýchliť zavádzanie technológií, ktoré sa preukázali ako úspešné.
134. Za predpokladu splnenia všetkých ostatných podmienok zlučiteľnosti Komisia spravidla konštatuje, že vyrovnanosť opatrení v oblasti dekarbonizácie je pozitívna (teda pozitívne vplyvy prevažujú nad narušeniami vnútorného trhu) vzhľadom na ich prínos k zmierneniu zmeny klímy, ktorý sa vymedzuje ako environmentálny cieľ v nariadení (EÚ) 2020/852, a/alebo vzhľadom na ich prínos k dosahovaniu cieľov Únie v oblasti klímy a energetiky, ak nič jednoznačne nesvedčí o nedodržaní zásady „výrazne nenarušiť“⁷³. Ak sa uvedený predpoklad neuplatňuje, Komisia posúdi, či celkovo možno konštatovať, že pozitívne vplyvy (vrátane súladu s bodmi v oddiele 4.1.4 a akýmkoľvek záväzkami súvisiacimi s bodom 129) prevažujú nad negatívnymi vplyvmi na vnútorný trh.

4.2. Pomoc v oblasti zlepšovania energetickej hospodárnosti a environmentálnych vlastností budov

4.2.1. Odôvodnenie pomoci

135. Opatrenia zamerané na zlepšenie energetickej hospodárnosti a environmentálnych vlastností budov sú zamerané na negatívne externality a vytvárajú individuálne stimuly na dosahovanie cieľov v oblasti úspory energie a znižovania emisií skleníkových plynov a látok znečisťujúcich ovzdušie. Popri všeobecných zlyhaniach trhu uvedených v kapitole 3 sa môžu v oblasti energetickej hospodárnosti a environmentálnych vlastností budov vyskytnúť špecifické zlyhania trhu. Pri zvažovaní prác obnovy v budovách napríklad zvyčajne nevyužíva prínosy opatrení energetickej hospodárnosti a environmentálnych vlastností iba vlastník budovy, ktorý v zásade znáša náklady na obnovu, ale aj nájomník. Komisia sa preto domnieva, že na podporu investícií do zlepšenia energetickej hospodárnosti a environmentálnych vlastností budov môže byť potrebná štátna pomoc.

4.2.2. Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti

136. Na zlepšenie energetickej hospodárnosti budov možno poskytnúť pomoc.
137. Danú pomoc možno skombinovať s pomocou v oblasti niektorého z týchto opatrení alebo všetkých týchto opatrení:
- a) inštalácia integrovaných zariadení na miestnu výrobu energie z obnoviteľných zdrojov vyrábajúcich elektrinu, teplo alebo chlad;
 - b) inštalácia zariadení na uskladňovanie energie vyrobenej zariadeniami na miestnu výrobu energie z obnoviteľných zdrojov;

⁷³ Pokiaľ ide o opatrenia, ktoré sú totožné s opatreniami v rámci plánov obnovy a odolnosti schválených Radou, ich súlad so zásadou „výrazne nenarušiť“ sa považuje za splnený, keďže už bol overený.

- c) zariadenie a inštalácia nabíjacej infraštruktúry určenej pre používateľov budov, ako aj súvisiacej infraštruktúry, akou je vedenie, ak sa parkoviská nachádzajú buď v budove, alebo vo fyzickej blízkosti budovy;
 - d) inštalácia zariadení na digitalizáciu environmentálneho a energetického manažérstva a riadenia budovy, a to najmä na zvýšenie jej inteligentnej pripravenosti, vrátane pasívnych vnútorných rozvodov alebo štruktúrovaných káblových rozvodov pre dátové siete a doplnkovej časti pasívnej siete na pozemku, ku ktorému budova patrí, s výnimkou elektrických rozvodov alebo káblových rozvodov pre dátové siete mimo pozemku;
 - e) ďalšie investície do zlepšenia energetickej hospodárnosti a environmentálnych vlastností budov vrátane investícií do vegetačných striech a zariadení na rekuperáciu dažďovej vody.
138. Pomoc sa môže poskytnúť aj na zlepšenie energetickej hospodárnosti vyhrievacích alebo chladiacich zariadení vnútri budovy. Pomoc v oblasti vyhrievacích alebo chladiacich zariadení priamo pripojených do systémov diaľkového vykurovania a chladenia sa bude posudzovať podľa podmienok uplatniteľných na pomoc v oblasti centralizovaného zásobovania teplom a chladom stanovených v oddiele 4.10. Pomoc na zlepšenie energetickej efektívnosti výrobných postupov a zariadení vyrábajúcich energiu používanú na poháňanie strojov sa bude posudzovať podľa podmienok uplatniteľných na pomoc v oblasti znižovania a odstraňovania emisií skleníkových plynov stanovených v oddiele 4.1.
139. Pomoc musí podnecovať:
- a) v prípade obnovy existujúcich budov zlepšenie energetickej hospodárnosti vedúce k zníženiu primárnej spotreby energie aspoň o 20 % v porovnaní so situáciou pred investíciou, alebo ak je zlepšenie súčasťou postupnej obnovy, toto zlepšenie musí viesť v priebehu piatich rokov k zníženiu primárnej spotreby energie aspoň o 30 % v porovnaní so situáciou pred investíciou;
 - b) v prípade opatrení obnovy týkajúcich sa inštalácie alebo výmeny len jedného typu prvkov budovy⁷⁴ v zmysle článku 2 bodu 9 smernice 2010/31/EÚ zníženie primárnej spotreby energie aspoň o 10 % v porovnaní so situáciou pred investíciou, pokiaľ členský štát preukáže, že opatrenie má na úrovni schémy celkový významný vplyv z hľadiska znižovania primárnej spotreby energie;
 - c) v prípade nových budov zlepšenie energetickej hospodárnosti vedúce k aspoň 10 % zníženiu primárnej spotreby energie v porovnaní s prahovou hodnotou stanovenou v rámci požiadaviek na budovy s takmer nulovou spotrebou energie vo vnútroštátnych opatreniach, ktorými sa vykonáva smernica 2010/31/EÚ.
140. Pomoc v oblasti zlepšenia energetickej hospodárnosti budov možno poskytnúť aj MSP a malým spoločnostiam so strednou trhovou kapitalizáciou, ktoré sú poskytovateľmi opatrení na zlepšenie energetickej hospodárnosti, a to na umožnenie uzatvárania zmlúv o energetickej efektívnosti v zmysle článku 2 bodu 27 smernice 2012/27/EÚ.

⁷⁴ Takéto investície by mohli byť napríklad zamerané na výmenu okien alebo kotlov v budove, alebo na zateplenie stien.

4.2.3. *Stimulačný účinok*

141. Okrem požiadaviek stanovených v oddiele 3.1.2 sa uplatňujú požiadavky stanovené v bodoch 142 a 143.
142. Komisia sa domnieva, že pomoc pre projekty s návratnosťou⁷⁵ do piatich rokov v zásade nemá stimulačný účinok. Členské štáty však môžu poskytnúť dôkaz o tom, že pomoc je potrebná na motivovanie zmeny správania, a to aj v prípade projektov s kratšou dobou návratnosti.
143. V prípadoch, keď sa v právnych predpisoch Únie podnikom ukladajú minimálne normy energetickej hospodárnosti, ktoré sa kvalifikujú ako normy Únie, účinok pomoci na všetky potrebné investície umožňujúce podnikom spĺňať dané normy sa bude považovať za stimulačný za predpokladu, že pomoc sa poskytne pred tým, než sa požiadavky stanú pre dotknutý podnik záväznými⁷⁶. Členský štát musí zabezpečiť, aby príjemcovia poskytli presný plán renovácie a harmonogram, ktoré preukážu, že pomoc v oblasti renovácie je dostatočná aspoň na to, aby sa zabezpečilo, že budova spĺňa dané minimálne normy energetickej hospodárnosti.

4.2.4. *Minimalizácia narušení hospodárskej súťaže a obchodu*

4.2.4.1. *Vhodnosť*

144. Okrem požiadaviek stanovených v oddiele 3.2.1.2 sa uplatňuje požiadavka stanovená v bode 145.
145. Pomoc v oblasti uľahčovania uzatvárania zmlúv o energetickej efektívnosti môže mať formu úveru alebo záruky poskytovateľovi opatrení na zlepšenie energetickej hospodárnosti v rámci zmluvy o energetickej efektívnosti alebo môže pozostávať z finančného produktu zameraného financovanie poskytovateľa (napríklad faktoring alebo forfaiting).

4.2.4.2. *Primeranosť*

146. Oprávnené náklady sú investičné náklady priamo súvisiace s dosahovaním vyššej úrovne energetickej hospodárnosti a environmentálnych vlastností.
147. Intenzita pomoci nesmie presiahnuť 30 % oprávnených nákladov na opatrenia opísané v bode 139 písm. (a) a (c). V prípade opatrení opísaných v bode 139 písm. (b) intenzita pomoci nesmie presiahnuť 25 %. Ak sa pomoc v oblasti investícií, ktorými sa podnikom umožňuje spĺňať minimálne normy energetickej hospodárnosti, ktoré sa kvalifikujú ako normy Únie, poskytne menej ako 18 mesiacov pred tým, než normy Únie nadobudnú účinnosť, intenzita pomoci nesmie presiahnuť 20 % oprávnených nákladov na opatrenia uvedené v bode 139 písm. (a) a (c) alebo 15 % oprávnených nákladov na opatrenia uvedené v bode 139 písm. (b).

⁷⁵ Doba návratnosti je množstvo času potrebného na získanie nákladov na investície späť (bez pomoci).

⁷⁶ Toto sa uplatňuje, ak je pomoc poskytnutá s cieľom umožniť podnikom spĺňať minimálne normy energetickej hospodárnosti, ktoré sa kvalifikujú ako normy Únie, pred tým, než sa požiadavky stanú pre dotknutý podnik záväznými, a to bez ohľadu na existenciu predchádzajúcich noriem Únie, ktoré už nadobudli účinnosť.

148. Pokiaľ ide o pomoc poskytnutú na zlepšenie energetickej hospodárnosti existujúcich budov, intenzita pomoci sa môže zvýšiť o 15 percentuálnych bodov, ak zlepšenia energetickej hospodárnosti vedú k zníženiu primárnej spotreby energie aspoň o 40 %. Toto zvýšenie intenzity pomoci sa však neuplatňuje, ak projekt, hoci zabezpečuje zníženie primárnej spotreby energie vo výške 40 % alebo viac, nezlepší energetickú hospodárnosť budovy nad úroveň zavedenú v minimálnych normách energetickej hospodárnosti, ktoré sa kvalifikujú ako normy Únie a ktoré nadobudnú účinnosť v období kratšom než 18 mesiacov.
149. Intenzita pomoci sa môže zvýšiť o 20 percentuálnych bodov v prípade pomoci poskytnutej malým podnikom alebo o 10 percentuálnych bodov v prípade pomoci poskytnutej stredným podnikom.
150. Intenzita pomoci sa môže zvýšiť o 15 percentuálnych bodov v prípade investícií umiestnených v podporovaných oblastiach spĺňajúcich podmienky článku 107 ods. 3 písm. a) zmluvy alebo o 5 percentuálnych bodov v prípade investícií umiestnených v podporovaných oblastiach spĺňajúcich podmienky článku 107 ods. 3 písm. c) zmluvy.
151. V závislosti od konkrétnych vlastností opatrenia môžu členské štáty na základe analýzy likvidnej medzery takisto preukázať, že sa vyžaduje vyššia pomoc, ako sa to stanovuje v bodoch 48, 51 a 52. Výška pomoci nesmie presiahnuť likvidnú medzeru, ako sa to stanovuje v bodoch 51 a 52. Ak sa pomoc v oblasti investícií, ktorými sa podnikom umožňuje spĺňať minimálne normy energetickej hospodárnosti, ktoré sa kvalifikujú ako normy Únie, poskytne menej ako 18 mesiacov pred tým, než normy Únie nadobudnú účinnosť, maximálna výška pomoci nesmie presiahnuť 70 % likvidnej medzery.
152. Ak sa pomoc poskytne po súťažnom ponukovom konaní uskutočnenom v súlade s kritériami stanovenými v bodoch 49a 50, výška pomoci sa považuje za primeranú. Ak sa pomoc v oblasti investícií, ktorými sa podnikom umožňuje spĺňať minimálne normy energetickej hospodárnosti, ktoré sa kvalifikujú ako normy Únie, poskytne menej ako 18 mesiacov pred tým, než normy Únie nadobudnú účinnosť, členský štát musí zabezpečiť primerané riešenie rizika nadmernej kompenzácie, a to napríklad stanovením limitov ponuky.
153. Na pomoc poskytnutú vo forme finančných nástrojov sa nevzťahujú maximálne intenzity pomoci stanovené v bodoch 147 až 151. Ak sa pomoc poskytuje vo forme záruky, záruka by nemala presiahnuť 80 % podkladového úveru. Ak sa pomoc poskytne vo forme úveru, suma splácaná vlastníkom (vlastníkmi) budovy do fondu energetickej hospodárnosti alebo obnoviteľnej energie alebo inému finančnému sprostredkovateľovi sa musí rovnať aspoň nominálnej hodnote úveru.
- 4.2.4.3. Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod a vyrovňovanie
154. Okrem požiadaviek stanovených v oddiele 3.2.2 sa uplatňujú požiadavky stanovené v bodoch 155 až 157.
155. Pomoc v oblasti investícií do zariadení na zemný plyn, ktorá je zameraná na zlepšovanie energetickej hospodárnosti budov, môže viesť v porovnaní s alternatívnymi investíciami k zníženiu spotreby energie v krátkodobom horizonte, zároveň však v dlhodobom časovom horizonte aj k zhoršeniu negatívnych environmentálnych

externalít. Pomoc v oblasti inštalácie zariadení na zemný plyn môže neprípustne narušiť hospodársku súťaž, ak vytláča investície do ekologickejších alternatív, ktoré sú už na trhu dostupné, alebo ak spôsobuje odkázanosť na určité technológie, čím bráni vývoju trhu s čistejšími technológiami, ako aj ich využívaniu. Pozitívne vplyvy opatrení, ktorými sa vytvára takýto efekt vytlačania alebo odkázanosti, pravdepodobne neprevážia ich negatívne vplyvy na hospodársku súťaž. V rámci svojho posúdenia Komisia zvaží, či zariadenia na zemný plyn nahrádzajú zariadenia vyrábajúce energiu, ktoré využívajú najviac znečisťujúce fosílné palivá, ako sú ropa a uhlie.

156. Alternatívy k zariadeniam vyrábajúcim energiu zo znečisťujúcich fosílnych palív, napríklad z ropy a uhlia, sú už na trhu dostupné. V tejto súvislosti sa pomoc v oblasti inštalácie energeticky efektívnych zariadení na výrobu energie z takýchto palív nepovažuje za takú, ktorá by prinášala rovnaké pozitívne vplyvy ako pomoc v oblasti inštalácie ekologickejších zariadení na výrobu energie. Po prvé okrajové zlepšenie v oblasti zníženia spotreby energie sa kompenzuje vyššími emisiami oxidu uhličitého pochádzajúcimi z využívania fosílnych palív. Po druhé, poskytovanie pomoci na inštaláciu zariadení vyrábajúcich energiu, ktoré využívajú tuhé alebo kvapalné fosílné palivá, prináša významné riziko odkázanosti na technológie spaľovania fosílnych palív a vytlačania investícií do ekologickejších a inovačnejších alternatív dostupných na trhu z dôvodu zníženia dopytu po zariadeniach vyrábajúcich energiu, ktoré nevyužívajú tuhé alebo kvapalné fosílné palivá. Takisto to spôsobuje odrádzanie od ďalšieho vývoja trhu smerom k nefosílnym technológiám. Komisia sa preto domnieva, že nie je pravdepodobné, že by sa dali kompenzovať negatívne vplyvy pomoci v oblasti inštalácie zariadení vyrábajúcich energiu, ktoré využívajú tuhé alebo kvapalné fosílné palivá, na hospodársku súťaž.
157. Ak sa pomoc poskytne vo forme príspevku, kapitálu, záruky alebo úveru pre fond energetickej hospodárnosti alebo fond obnoviteľnej energie alebo iného finančného sprostredkovateľa, Komisia overí, či sú zavedené podmienky, ktorými sa zabezpečí, aby fond energetickej hospodárnosti alebo fond obnoviteľnej energie alebo iní finanční sprostredkovatelia nezískali žiadnu neprípustnú výhodu a uplatňovali na účely vykonávania opatrenia pomoci v oblasti energetickej hospodárnosti investičnú stratégiu, ktorá je kvalitná po obchodnej stránke. Splnené musia byť najmä tieto podmienky:
- a) finanční sprostredkovatelia alebo správcovia fondu musia byť vybratí prostredníctvom otvoreného, transparentného a nediskriminačného konania, ktoré sa uskutoční v súlade s platnými právnymi predpismi Únie a vnútroštátnymi právnymi predpismi;
 - b) sú zavedené podmienky, ktorými sa zabezpečí komerčná správa finančných sprostredkovateľov vrátane fondov energetickej hospodárnosti alebo fondov obnoviteľnej energie a ziskové finančné rozhodnutia;
 - c) správcovia fondu energetickej hospodárnosti alebo fondu obnoviteľnej energie alebo iní finanční sprostredkovatelia presunú výhodu v najväčšej možnej miere na konečného príjemcu (vlastníka alebo nájomníka budovy) vo forme vyšších objemov financovania, požiadaviek na nižšiu zábezpeku, nižších poplatkov za záruku alebo nižších úrokových mier.

4.3. Pomoc v oblasti ekologickej mobility

158. V oddieloch 4.3.1 a 4.3.2 sa stanovujú podmienky, za ktorých môže štátna pomoc v oblasti určitých investícií do znižovania emisií CO₂ a iných znečisťujúcich látok vo vzduchu alebo do predchádzania ich vzniku v odvetví leteckej, cestnej, železničnej, vodnej a námornej dopravy umožniť rozvoj hospodárskej činnosti spôsobom šetrným k životnému prostrediu bez toho, aby došlo k nepriaznivým vplyvom na podmienky obchodu v miere, ktorá by bola v rozpore so spoločným záujmom Únie.
159. Pomoc v oblasti investícií do ľahkých cestných vozidiel a ťažkých úžitkových cestných vozidiel na plyn (najmä LNG, CNG a bioplyn) a do príslušnej infraštruktúry plynových čerpacích staníc pre cestnú dopravu nepatrí do rozsahu pôsobnosti týchto usmernení, s výnimkou infraštruktúry čerpacích staníc na LNG určenej výlučne pre ťažké úžitkové cestné vozidlá. Vzhľadom na aktuálny stav vývoja na trhu sa očakáva, že tieto technológie budú mať výrazne nižší potenciál prispievať k zmierneniu zmeny klímy a zníženiu znečistenia ovzdušia v porovnaní s ekologickejšími a inovačnejšími alternatívami, a preto sa predpokladá, že budú neprípustne narušovať hospodársku súťaž tým, že budú vytláčať investície do uvedených ekologickejších technológií a spôsobovať odkázanosť na riešenia mobility, ktoré nie sú v súlade s cieľmi do roku 2030 a do roku 2050.

4.3.1. *Pomoc v oblasti nákupu a lízingu ekologických vozidiel a ekologických mobilných servisných zariadení a v oblasti dodatočných úprav vozidiel a mobilných servisných zariadení*

4.3.1.1. Odôvodnenie pomoci

160. Na účely dosiahnutia právne záväzného cieľa Únie v oblasti klimatickej neutrality do roku 2050 sa v oznámení o Európskej zelenej dohode stanovuje cieľ zníženia emisií z dopravy do roku 2050 aspoň o 90 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990. V oznámení Komisie o stratégii pre udržateľnú a inteligentnú mobilitu⁷⁷ sa stanovuje cesta k plneniu tohto cieľa prostredníctvom dekarbonizácie jednotlivých druhov dopravy aj celého dopravného reťazca⁷⁸.
161. Hoci sa v existujúcich politikách môžu poskytovať stimuly na využívanie ekologických vozidiel, ktoré môžu mať formu stanovenia záväzných cieľov v oblasti emisií CO₂ pre nový vozový park cestných vozidiel výrobcov⁷⁹, internalizovania klimatických a environmentálnych externalít⁸⁰ alebo zvyšovania dopytu po vozidlách

⁷⁷ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Stratégia pre udržateľnú a inteligentnú mobilitu – nasmerovanie európskej dopravy do budúcnosti [COM(2020) 789 final].

⁷⁸ V oznámení sa okrem iného uvádza ambícia zabezpečiť do roku 2030 prevádzku aspoň 30 miliónov automobilov a 80 000 nákladných automobilov s nulovými emisiami a do roku 2050 takmer všetkých automobilov, dodávok, autobusov a nových ťažkých úžitkových vozidiel s nulovými emisiami.

⁷⁹ Nariadenie (EÚ) 2019/1242 a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/631 zo 17. apríla 2019, ktorým sa stanovujú emisné normy CO₂ pre nové osobné vozidlá a nové ľahké úžitkové vozidlá a ktorým sa zrušujú nariadenia (ES) č. 443/2009 a (EÚ) č. 510/2011 (Ú. v. EÚ L 111, 25.4.2019, s. 13).

⁸⁰ Napríklad prostredníctvom smernice Európskeho parlamentu a Rady 1999/62/ES zo 17. júna 1999 o poplatkoch za používanie určitej dopravnej infraštruktúry ťažkými nákladnými vozidlami (Ú. v. ES L 187, 20.7.1999, s. 42) a systému ETS Únie.

prostredníctvom verejného obstarávania⁸¹, nemusia postačovať na úplné vyriešenie zlyhaní trhu, ktoré ovplyvňujú dotknuté odvetvie. Napriek existujúcim politikám môžu určité trhové prekážky a zlyhania trhu zostať nevyriešené, a to aj pokiaľ ide o cenovú dostupnosť ekologických vozidiel v porovnaní s konvenčnými vozidlami, obmedzenú dostupnosť infraštruktúry nabíjajúcich alebo čerpacích staníc a existenciu environmentálnych externalít. Členské štáty môžu preto poskytnúť pomoc na riešenie týchto zvyškových zlyhaní trhu a podporu rozvoja odvetvia ekologickej mobility.

4.3.1.2. Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti

162. Pomoc možno poskytnúť na nákup alebo lízing nových alebo ojazdených ekologických vozidiel a na nákup alebo lízing ekologických mobilných servisných zariadení.
163. Pomoc možno poskytnúť aj na dodatočné úpravy, renováciu a prispôbienie vozidiel alebo mobilných servisných zariadení v týchto prípadoch:
 - a) ak im pomoc umožní kvalifikovať sa ako ekologické vozidlá alebo ekologické mobilné servisné zariadenia alebo
 - b) ak je pomoc potrebná na to, aby mohli plavidlá a lietadlá využívať alebo zvýšiť podiel, v ktorom využívajú biopalivá a syntetické palivá vrátane kvapalných a plyných palív v doprave z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu, a to okrem fosílnych palív alebo alternatívne k nim; alebo
 - c) ak je pomoc potrebná na to, aby mohli plavidlá využívať veterný pohon.

4.3.1.3. Stimulačný účinok

164. Okrem podmienok stanovených v oddiele 3.1.2 sa uplatňujú podmienky stanovené v bodoch 165 až 169.
165. Členský štát musí predložiť dôveryhodný kontrafaktuálny scenár v prípade neposkytnutia pomoci. Kontrafaktuálny scenár sa týka investície s tou istou kapacitou, životnosťou, prípadne ďalšími relevantnými technickými vlastnosťami, ako v prípade investície šetrnej k životnému prostrediu. Ak sa investícia týka nákupu alebo lízingu ekologických vozidiel alebo ekologických mobilných servisných zariadení, v kontrafaktuálnom scenári ide vo všeobecnosti o pomoc v oblasti nákupu alebo lízingu vozidiel alebo mobilných servisných zariadení tej istej kategórie a s tou istou kapacitou, ktoré v relevantných prípadoch vyhovujú aspoň normám Únie, len by sa nadobúdali alebo získavali na lízing bez pomoci.
166. Kontrafaktuálny scenár môže zodpovedať zachovaniu existujúceho vozidla alebo mobilného servisného zariadenia v prevádzke na obdobie zodpovedajúce životnosti investície šetrnej k životnému prostrediu. V takom prípade sa musí prihliadnuť na diskontované náklady na údržbu, opravu a modernizáciu za dané obdobie.
167. V iných prípadoch sa môže kontrafaktuálny scenár týkať neskoršieho nahradenia vozidla alebo mobilného servisného zariadenia a vtedy by sa malo prihliadnuť na diskontovanú hodnotu vozidla alebo mobilného servisného zariadenia a mal by sa vyrovnáť rozdiel v príslušnej hospodárskej životnosti zariadenia. Tento prístup môže

⁸¹ Napríklad prostredníctvom smernice 2009/33/ES.

byť osobitne dôležitý v prípade vozidiel, ktoré majú dlhšiu hospodársku životnosť, ako sú plavidlá, železničné koľajové vozidlá alebo lietadlá.

168. V prípade vozidiel alebo mobilných servisných zariadení, na ktoré sa vzťahujú lízingové zmluvy, by sa mala porovnať diskontovaná hodnota lízingu ekologických vozidiel alebo ekologických mobilných servisných zariadení s diskontovanou hodnotou lízingu vozidiel alebo mobilných servisných zariadení menej šetrných k životnému prostrediu, ktoré by sa použili, ak by sa pomoc neposkytla.
169. Ak sa investície týkajú zariadenia, ktoré sa pridáva do existujúceho vozidla alebo mobilného servisného zariadenia s cieľom zlepšiť jeho environmentálne vlastnosti (napríklad dodatočná úprava systémov na reguláciu znečisťovania), oprávnené náklady môžu tvoriť celkové investičné náklady.

4.3.1.4. Minimalizácia narušení hospodárskej súťaže a obchodu

1.1.1.1.4. Vhodnosť

170. Okrem požiadaviek stanovených v oddiele 3.2.1.2 sa uplatňujú požiadavky stanovené v bode 171.
171. Pri overení vhodnosti nástroja spomedzi alternatívnych nástrojov politiky by sa malo prihliadať na potenciál iných typov zásahov ako štátnej pomoci na stimulovanie rozvoja trhu s ekologickou mobilitou a ich očakávaný vplyv v porovnaní s vplyvom navrhovaného opatrenia. Tieto iné typy zásahov môžu zahŕňať zavedenie všeobecných opatrení zameraných na podporu nákupu ekologických vozidiel, ako sú napríklad systémy ekologických bonusov alebo šrotovacie systémy, alebo vytváranie nízkoemisných zón v dotknutom členskom štáte.

1.1.1.1.5. Primeranosť

172. Výška pomoci nesmie presiahnuť náklady potrebné na umožnenie rozvoja predmetnej hospodárskej činnosti tak, aby sa v porovnaní s kontrafaktuálnym scenárom v prípade neposkytnutia pomoci zvýšila úroveň ochrany životného prostredia (teda prostredníctvom prechodu z konvenčných na ekologické vozidlá a ekologické mobilné servisné zariadenia). Štátna pomoc sa môže považovať za primeranú, ak sú splnené podmienky stanovené v bodoch 173 až 181.
173. Vo všeobecnosti platí, že pomoc sa musí poskytnúť po súťažnom ponukovom konaní uskutočnenom v súlade s kritériami stanovenými v bodoch 49 a 50.
174. Ak sa v súvislosti so súťažným ponukovým konaním použijú iné kritériá ako výška pomoci, o ktorú žiada žiadateľ, uplatňuje sa bod 50. Podmienky účasti sa môžu napríklad týkať očakávaných prínosov investície pre životné prostredie v podobe zníženia emisií ekvivalentu CO₂ alebo iných znečisťujúcich látok počas celej životnosti. V takých prípadoch môžu členské štáty s cieľom umožniť identifikáciu prínosov pre životné prostredie podľa potreby vyžadovať od žiadateľov, aby vo svojich ponukách uviedli očakávanú úroveň zníženia emisií vyplývajúcu z investície v porovnaní s úrovňou emisií porovnateľného vozidla vyhovujúceho platným normám Únie. K environmentálnym kritériám použitým pri súťažnom ponukovom konaní môžu patriť

aj hľadiská životného cyklu, ako napríklad vplyv nakladania s výrobkami po skončení životnosti na životné prostredie.

175. Súťažné ponukové konanie musí byť navrhnuté tak, aby sa ním zabezpečili dostatočné stimuly pre žiadateľov na predkladanie ponúk na projekty týkajúce sa nákupu vozidiel s nulovými emisiami, ktoré sú vo všeobecnosti drahšie ako alternatívy menej šetrné k životnému prostrediu, ak sú takéto vozidlá v danom druhu dopravy dostupné. Takisto je potrebné zabezpečiť, aby sa uplatňovaním podmienok účasti neznevýhodňovali projekty na úkor ďalších projektov týkajúcich sa ekologických vozidiel, ktoré nemožno považovať za vozidlá s nulovými emisiami. Environmentálne kritériá môžu byť napríklad navrhnuté ako prémie, na základe ktorých sa priraduje vyššie skóre projektom s prínosmi pre životné prostredie, ktoré presahujú prínosy vyplývajúce z požiadaviek na oprávnenosť alebo primárneho cieľa opatrenia. V prípade potreby sa môže vyžadovať stanovenie maximálnej výšky ponuky jednotlivých účastníkov v konkrétnych kategóriách. Všetky limity ponuky by mali byť odôvodnené kvantifikáciou pre referenčné projekty, ktorá je uvedená v bodoch 51, 52 a 53.
176. Odchylne od bodov 173 až 175 sa pomoc môže poskytnúť bez súťažného ponukového konania v týchto prípadoch:
- a) ak očakávaný počet účastníkov nie je dostatočný na zabezpečenie efektívnej hospodárskej súťaže alebo zabránenie strategickým ponukám;
 - b) ak členský štát predloží primerané odôvodnenie, že súťažné ponukové konanie, ako sa uvádza v bodoch 49 a 50, nie je vhodné na zaistenie primeranosti pomoci a že využitím alternatívnych metód uvedených v bodoch 177 až 180 by sa nezvýšilo riziko neprípustného narušenia hospodárskej súťaže⁸², a to v závislosti od vlastností opatrenia alebo dotknutých odvetví, alebo druhov dopravy; alebo
 - c) ak sa poskytuje na nákup alebo lízing vozidiel, ktoré plánujú používať podniky aktívne v odvetví verejnej pozemnej, železničnej alebo vodnej osobnej dopravy.
177. V prípadoch uvedených v bode 176 možno pomoc považovať za primeranú, ak nepresiahne 40 % oprávnených nákladov. Intenzita pomoci sa môže zvýšiť o 10 percentuálnych bodov v prípade vozidiel s nulovými emisiami a o 10 percentuálnych bodov v prípade stredných podnikov, prípadne o 20 percentuálnych bodov v prípade malých podnikov.
178. Oprávnenými nákladmi sú čisté dodatočné náklady na investíciu. Vypočítajú sa ako rozdiel medzi celkovými nákladmi na vlastníctvo ekologického vozidla, ktorého nákup alebo lízing sa v rámci pomoci predpokladá, na jednej strane a celkovými nákladmi na vlastníctvo podľa kontrafaktuálneho scenára na druhej strane. Náklady, ktoré priamo nesúvisia s dosahovaním vyššej úrovne ochrany životného prostredia, nie sú oprávnené.

⁸² Toto možno preukázať zabezpečením toho, že pomoc sa poskytuje transparentným a nediskriminačným spôsobom a že prípadné zainteresované strany sú dostatočne informované o rozsahu pôsobnosti opatrenia a potenciálnych podmienkach pomoci.

179. Pokiaľ ide o dodatočné úpravy vozidiel alebo mobilných servisných zariadení v súlade s bodom 169, oprávnené náklady môžu byť celkové náklady na dodatočné úpravy za predpokladu, že v kontrafaktuálnom scenári majú vozidlá alebo mobilné servisné zariadenia tú istú hospodársku životnosť aj v prípade nevykonania dodatočných úprav.
180. V závislosti od konkrétnych vlastností opatrenia môžu členské štáty na základe analýzy likvidnej medzery takisto preukázať, že sa vyžaduje vyššia pomoc, ako sa to stanovuje v bodoch 48, 51 a 52. V takom prípade musí členský štát vykonať monitorovanie *ex post* na účely overenia predpokladov o úrovni požadovanej pomoci a zaviesť mechanizmus spätného vrátenia stanovený v bode 55. Výška pomoci nesmie presiahnuť likvidnú medzeru, ako sa to stanovuje v bodoch 51 a 52.
181. V prípade individuálnej pomoci sa výška pomoci musí stanoviť na základe analýzy likvidnej medzery, ako sa stanovuje v bodoch 48, 51 a 52. V takých prípadoch musí členský štát vykonať monitorovanie *ex post* na účely overenia predpokladov o úrovni požadovanej pomoci a zaviesť mechanizmus spätného vrátenia stanovený v bode 55.
- 4.3.1.5. Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod a vyrovňovanie
182. Okrem požiadaviek stanovených v oddiele 3.2.2 sa uplatňujú požiadavky stanovené v bodoch 183 až 189.
183. Komisia sa domnieva, že pomoc v oblasti investícií do vozidiel a mobilných servisných zariadení na zemný plyn síce môže viesť v porovnaní s alternatívnymi investíciami k zníženiu emisií skleníkových plynov a ďalších znečisťujúcich látok v krátkodobom horizonte, ale v dlhodobejšom horizonte môže viesť aj k zhoršeniu negatívnych environmentálnych externalít. Pomoc v oblasti nákupu vozidiel a mobilných servisných zariadení na zemný plyn môže neprípustne narušiť hospodársku súťaž, ak vytláča investície do ekologickejších alternatív, ktoré sú už na trhu dostupné, alebo ak spôsobuje odkázanosť na určité technológie, čím bráni vývoju trhu s čistejšími technológiami, ako aj ich využívaniu. Komisia sa preto domnieva, že v takýchto prípadoch nie je pravdepodobné, že by sa dali kompenzovať negatívne vplyvy pomoci týkajúcej sa vozidiel a mobilných servisných zariadení na zemný plyn.
184. Pomoc na nákup alebo lízing vozidiel a mobilných servisných zariadení na CNG a LNG používaných vo vodnej doprave však možno považovať za pomoc, ktorá nemá dlhodobý efekt odkázanosti ani nevytláča investície do ekologickejších technológií, ak členský štát preukáže, že ekologickejšie alternatívy nie sú ľahko dostupné na trhu a ani v krátkodobom horizonte dostupné nebudú⁸³.
185. Alternatívy k vozidlám, v ktorých sa používajú najviac znečisťujúce fosílné palivá, ako napríklad nafta, benzín alebo skvapalnený ropný plyn (ďalej len „LPG“), sú už na trhu dostupné pre odvetvia cestnej, vodnej a železničnej dopravy. Poskytnutie pomoci týkajúcej sa daných vozidiel predstavuje významné riziko odkázanosti na konvenčné

⁸³ Pri tomto posúdení a v závislosti od dotknutých odvetví a druhov dopravy Komisia vo všeobecnosti zväží obdobie dvoch až piatich rokov nasledujúcich po oznámení alebo vykonaní opatrenia pomoci. Jej posúdenie bude vychádzať z nezávislých trhových štúdií predložených členským štátom alebo z akéhokoľvek iného vhodného dôkazu.

technológie a vytlačania investícií do ekologickejších alternatív dostupných na trhu z dôvodu zníženia dopytu po vozidlách viac šetrných k životnému prostrediu. Takisto to spôsobuje odrádzanie od ďalšieho vývoja trhu smerom k nefosílnym technológiám. V tomto kontexte sa pomoc v oblasti nákupu alebo lízingu týchto vozidiel, ako aj novej generácie týchto vozidiel presahujúcej normy Únie nepovažuje za takú, ktorá by prinášala tie isté pozitívne vplyvy ako pomoc v oblasti nákupu alebo lízingu ekologických vozidiel s nižšími priamymi (výfukovými) emisiami CO₂. Komisia sa preto domnieva, že nie je pravdepodobné, že by sa dali kompenzovať negatívne vplyvy pomoci v oblasti vozidiel využívajúcich najviac znečisťujúce fosílné palivá ako nafta, benzín alebo LPG na hospodársku súťaž.

186. Neočakáva sa, že v krátkej dobe budú na trhu dostupné elektrické či vodíkom poháňané lietadlá s nulovými emisiami. Na základe toho sa Komisia domnieva, že negatívne vplyvy štátnej pomoci pre ekologické lietadlá iné ako lietadlá s nulovými emisiami by sa mohli kompenzovať pozitívnymi vplyvmi, ak pomoc prispieva k uvedeniu na trh alebo k zrýchlenému využívaniu nových, efektívnejších lietadiel, ktoré sú podstatne viac šetrné k životnému prostrediu, v súlade s cieľmi klimateckej neutrality a bez odkázanosti na určité technológie a odrádzania od investícií do ekologickejších alternatív.
187. Pokiaľ ide o leteckú dopravu, Komisia v relevantných prípadoch s cieľom zmierniť obzvlášť rušivé vplyvy pomoci aj so zreteľom na pozíciu príjemcu na trhu, prípadne s cieľom zvýšiť pozitívne vplyvy opatrení, môže vyžadovať, aby príjemca vyradil ekvivalentný počet lietadiel, ktoré sú menej šetrné k životnému prostrediu, s podobnou vzletovou hmotnosťou ako majú lietadlá nadobudnuté alebo získané na lízing so štátnou pomocou.
188. Pri posudzovaní narušenia hospodárskej súťaže zo strany pomoci v oblasti nákupu alebo lízingu vozidiel alebo mobilných servisných zariadení Komisia zvaží, či bude mať uvedenie nových vozidiel do prevádzky za následok zlyhania trhu alebo zhoršenie existujúcich zlyhaní trhu v dotknutom odvetví, ako napríklad nadmernú kapacitu.
189. S cieľom riešiť očakávané vyššie rušivé vplyvy opatrení poskytujúcich cieľnú podporu jednotlivému príjemcovi alebo obmedzenému počtu osobitných príjemcov⁸⁴ v prípade absencie súťažného konania musia členské štáty primerane odôvodniť návrh opatrenia a preukázať, že vyšším rizikám narušenia hospodárskej súťaže sa venuje náležitá pozornosť⁸⁵.

4.3.2. *Pomoc v oblasti zavádzania infraštruktúry nabíjacích alebo čerpacích staníc*

4.3.2.1. *Odôvodnenie pomoci*

190. Na umožnenie širokého využívania ekologických vozidiel a na prechod na mobilitu s nulovými emisiami je potrebná komplexná sieť infraštruktúry nabíjacích a čerpacích staníc. Osobitne významnú prekážku využívania ekologických vozidiel na trhu

⁸⁴ Pozri bod 66.

⁸⁵ To môže zahŕňať zabezpečenie vylúčenia nadmernej kompenzácie prostredníctvom overenia, že pomoc nepresahuje čisté dodatočné náklady, ako sa preukazuje porovnávaním likvidnej medzery vo faktickom a v kontrafaktuálnom scenári, a že členský štát zavádza mechanizmus monitorovania *ex post* na overovanie predpokladov o úrovni požadovanej pomoci, ako aj mechanizmus spätného vrátenia.

v skutočnosti predstavuje obmedzená dostupnosť infraštruktúry nabíjacích alebo čerpacích staníc. Okrem toho táto infraštruktúra nabíjacích a čerpacích staníc nie je v jednotlivých členských štátoch rovnomerne rozšírená. Kým je podiel ekologických vozidiel v prevádzke obmedzený, samotný trh môže pri zabezpečovaní potrebnej infraštruktúry nabíjacích a čerpacích staníc zlyhávať.

191. Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2014/94/EÚ⁸⁶ sa vytvára spoločný rámec opatrení na zavádzanie infraštruktúry pre alternatívne palivá pre odvetvie dopravy v Únii a stanovuje sa rámec spoločných opatrení na zavádzanie tejto infraštruktúry. Okrem toho môžu investičné signály na zavádzanie infraštruktúry nabíjacích a čerpacích staníc zabezpečovať aj ďalšie politiky podporujúce využívanie ekologických vozidiel. Tieto politiky však samy osebe nemusia byť dostatočné na úplné vyriešenie identifikovaných zlyhaní trhu. Členské štáty môžu preto poskytnúť pomoc na riešenie týchto zvyškových zlyhaní trhu a podporu pri zavádzaní infraštruktúry nabíjacích a čerpacích staníc.

4.3.2.2. Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti

192. Pomoc možno poskytnúť na výstavbu, inštaláciu, modernizáciu alebo rozšírenie infraštruktúry nabíjacích alebo čerpacích staníc.
193. Súčasťou projektov môžu byť aj zariadenia na inteligentné nabíjanie a miestnu výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov alebo vodíka z obnoviteľných zdrojov alebo nízkouhlíkového vodíka s priamym pripojením k infraštruktúre nabíjacích alebo čerpacích staníc, ako aj jednotky na miestne uskladňovanie elektriny alebo vodíka z obnoviteľných zdrojov alebo nízkouhlíkového vodíka, ktoré sa majú dodávať ako palivá v doprave. Nominálna výrobná kapacita zariadenia na výrobu elektriny alebo na výrobu vodíka by mala byť primeraná k menovitému výkonu alebo ku kapacite dopĺňania paliva infraštruktúry nabíjacích alebo čerpacích staníc, ku ktorým je pripojené.

4.3.2.3. Minimalizácia narušení hospodárskej súťaže a obchodu

1.1.1.1.6. Nevyhnutnosť pomoci

194. Členský štát musí overiť nevyhnutnosť pomoci na stimulovanie zavádzania infraštruktúry nabíjacích a čerpacích staníc tej istej kategórie, ako je infraštruktúra, ktorá by sa zaviedla so štátnou pomocou⁸⁷ na základe otvorenej verejnej konzultácie *ex ante*, nezávislej trhovej štúdie alebo akéhokoľvek vhodného dôkazu, ako sa uvádza v oddiele 3.2.1.1. Konkrétne musí členský štát preukázať, že v krátkodobom časovom horizonte sa pravdepodobne nebude za komerčných podmienok vyvíjať žiadna podobná infraštruktúra⁸⁸, a prípadne zvážiť vplyv ETS.

⁸⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/94/EÚ z 22. októbra 2014 o zavádzaní infraštruktúry pre alternatívne palivá (Ú. v. EÚ L 307, 28.10.2014, s. 1).

⁸⁷ V prípade infraštruktúry nabíjacích staníc napríklad s bežným alebo vysokým výkonom.

⁸⁸ V prípade takéhoto posúdenia Komisia vo všeobecnosti zváži, či sa v období, ktoré je relevantné vzhľadom na trvanie opatrenia, očakáva zavádzanie infraštruktúry nabíjacích alebo čerpacích staníc za komerčných podmienok. Jej posúdenie bude vychádzať z výsledkov verejnej konzultácie *ex ante*, nezávislých trhových štúdií predložených členským štátom alebo z akéhokoľvek iného vhodného dôkazu.

195. Pri posudzovaní nevyhnutnosti pomoci v oblasti zavádzania infraštruktúry nabíjacích a čerpacích staníc, ktorá je dostupná pre používateľov iných ako príjemca alebo príjemcovia pomoci, ako aj zavádzania verejne dostupnej infraštruktúry nabíjacích alebo čerpacích staníc, možno zväziť úroveň prenikania ekologických vozidiel, ktorým by takáto infraštruktúra slúžila, na trh a objemy dopravy v príslušnom regióne alebo regiónoch.

1.1.1.1.7. Vhodnosť

196. Okrem požiadaviek stanovených v oddiele 3.2.1.2 sa uplatňuje požiadavka stanovená v bode 197.
197. Pri overení vhodnosti nástroja spomedzi alternatívnych nástrojov politiky by sa malo prihliadať na potenciál nových regulačných zásahov na stimulovanie prechodu na ekologickú mobilitu a ich očakávaný vplyv v porovnaní s vplyvom navrhovaného opatrenia.

1.1.1.1.8. Primeranosť

198. Pomoc nesmie presiahnuť výšku nákladov potrebných na umožnenie zavádzania predmetnej hospodárskej činnosti tak, aby sa zvýšila úroveň ochrany životného prostredia. Pomoc sa môže považovať za primeranú, ak sú splnené podmienky stanovené v bodoch 199 až 204.
199. Pomoc sa musí poskytnúť po súťažnom ponukovom konaní uskutočnenom v súlade s kritériami stanovenými v bodoch 49 a 50. Súťažné ponukové konanie musí byť navrhnuté tak, aby sa ním zabezpečili dostatočné stimuly pre žiadateľov na predkladanie ponúk na projekty týkajúce sa infraštruktúry nabíjacích alebo čerpacích staníc dodávajúcich iba elektrinu alebo vodík z obnoviteľných zdrojov. Uplatňovanie kritérií na vyhodnotenie ponúk nesmie mať za následok znevýhodnenie projektov týkajúcich sa infraštruktúry nabíjacích alebo čerpacích staníc dodávajúcich iba elektrinu alebo vodík z obnoviteľných zdrojov v porovnaní s projektmi týkajúcimi sa infraštruktúr nabíjacích alebo čerpacích staníc, v rámci ktorých sa dodáva aj elektrina alebo vodík, ktoré majú vyššiu intenzitu CO₂ v porovnaní s elektrinou alebo vodíkom z obnoviteľných zdrojov alebo ktoré nie sú obnoviteľné. V prípade potreby sa môže vyžadovať stanovenie maximálnej výšky ponuky jednotlivých účastníkov v konkrétnych kategóriách. Všetky limity ponuky by mali byť odôvodnené kvantifikáciou pre referenčné projekty, ktorá je uvedená v bodoch 51, 52 a 53.
200. Odchyľne od bodu 199 sa môže pomoc poskytnúť na základe iných metód ako súťažného ponukového konania, a to v týchto prípadoch:
- a) ak očakávaný počet účastníkov nie je dostatočný na zabezpečenie efektívnej hospodárskej súťaže alebo zabránenie strategickým ponukám;
 - b) ak sa súťažné ponukové konanie, ako sa stanovuje v bodoch 49 a 50, nemôže uskutočniť;

- c) ak sa pomoc poskytuje na infraštruktúru nabíjacích alebo čerpacích staníc, ktoré výhradne alebo primárne plánujú používať podniky aktívne v odvetví verejnej pozemnej, železničnej alebo vodnej osobnej dopravy⁸⁹;
 - d) ak sa pomoc poskytuje na infraštruktúru nabíjacích alebo čerpacích staníc, ktorú výhradne alebo primárne plánuje používať príjemca pomoci a ktorá nie je dostupná verejnosti⁹⁰, ak to dotknutý členský štát primerane odôvodní alebo
 - e) ak sa pomoc poskytuje na infraštruktúru nabíjacích alebo čerpacích staníc, ktorá sa má používať pre určité druhy vozidiel s veľmi obmedzenou mierou prenikania na trh (na príslušný druh vozidla) v dotknutom členskom štáte, resp. s veľmi obmedzenými objemami dopravy v danom regióne alebo regiónoch⁹¹.
201. V prípadoch uvedených v bode 200 sa môže výška pomoci stanoviť na základe analýzy likvidnej medzery, ako sa stanovuje v bodoch 48, 51 a 52. Členský štát musí vykonať monitorovanie *ex post* na účely overenia predpokladov o úrovni požadovanej pomoci a zaviesť mechanizmus spätného vrátenia stanovený v bode 55.
202. Alternatívne k bodu 201 platí, že pomoc možno považovať za primeranú, ak nepresiahne 30 % oprávnených nákladov alebo 40 % oprávnených nákladov, ak infraštruktúra nabíjacích alebo čerpacích staníc dodáva iba elektrinu alebo vodík z obnoviteľných zdrojov. Intenzita pomoci sa môže zvýšiť o 10 percentuálnych bodov v prípade stredných podnikov alebo o 20 percentuálnych bodov v prípade malých podnikov. Intenzita pomoci sa môže zvýšiť o 15 percentuálnych bodov v prípade investícií umiestnených v podporovaných oblastiach spĺňajúcich podmienky článku 107 ods. 3 písm. a) zmluvy alebo o 5 percentuálnych bodov v prípade investícií umiestnených v podporovaných oblastiach spĺňajúcich podmienky článku 107 ods. 3 písm. c) zmluvy.
203. V takých prípadoch sú oprávnenými nákladmi všetky investičné náklady na výstavbu, inštaláciu, modernizáciu alebo rozšírenie infraštruktúry nabíjacích alebo čerpacích staníc. Môžu k nim napríklad patriť náklady na:
- a) infraštruktúru nabíjacích alebo čerpacích staníc a súvisiace technické vybavenie;
 - b) inštaláciu alebo modernizáciu elektrických alebo iných komponentov vrátane elektrických káblov a výkonových transformátorov potrebných na pripojenie infraštruktúry nabíjacích alebo čerpacích staníc do sústavy, prípadne k miestnej výrobnéj jednotke elektriny alebo vodíka či k zásobníku, a na účely zaistenia inteligentnej pripravenosti infraštruktúry nabíjacích staníc;

⁸⁹ Infraštruktúra nabíjacích alebo čerpacích staníc, ktorú primárne plánujú používať podniky aktívne v odvetví verejnej pozemnej, železničnej alebo vodnej osobnej dopravy, môže byť v rámci vedľajšej činnosti prístupná pre zamestnancov, externých dodávateľov alebo dodávateľov daných podnikov.

⁹⁰ Infraštruktúra nabíjacích alebo čerpacích staníc, ktorú primárne plánuje používať príjemca pomoci, môže byť v rámci vedľajšej činnosti prístupná pre zamestnancov, externých dodávateľov alebo dodávateľov príjemcu pomoci.

⁹¹ Napríklad opatrenie zamerané na pomoc v oblasti investícií do vodíkových čerpacích staníc pre ťažké úžitkové vozidlá v nákladných termináloch a logistických parkoch členského štátu, v ktorom je podiel ťažkých úžitkových vozidiel na vodík na trhu menej ako 2 %.

- c) stavebno-inžinierske práce, úpravy pozemkov alebo ciest, náklady na inštaláciu a náklady na získanie súvisiacich povolení.
204. Ak je súčasťou projektu miestna výroba elektriny alebo vodíka z obnoviteľných zdrojov alebo nízkouhlíkového vodíka alebo miestne uskladňovanie elektriny alebo vodíka z obnoviteľných zdrojov alebo nízkouhlíkového vodíka, oprávnenými nákladmi môžu byť investičné náklady na výrobné jednotky alebo na zariadenia na uskladňovanie.
- 4.3.2.4. Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod a vyrovnanie
205. Okrem požiadaviek stanovených v oddiele 3.2.2 sa uplatňujú požiadavky stanovené v bodoch 206 až 216.
206. Nová infraštruktúra nabíjacích staníc, ktorá umožňuje prenos elektriny s výkonom do 22 kW, musí byť schopná podporovať funkcie inteligentného nabíjania. Tým by sa zabezpečilo, že operácie opätovného nabíjania sú optimalizované a riadené spôsobom, ktorý nespôsobuje preťaženie a v rámci ktorého sa v plnej miere využíva dostupnosť energie z obnoviteľných zdrojov a nízke ceny elektriny v systéme.
207. S cieľom vyhnúť sa duplicite infraštruktúry a využiť zariadenia, ktoré ešte nie sú na konci svojej ekonomickej životnosti, v prípade infraštruktúry čerpacích staníc pre vodnú a leteckú dopravu dodávajúcich syntetické palivá vrátane kvapalných a plyných palív v doprave z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu alebo biopalív⁹² musí členský štát odôvodniť potrebu novej infraštruktúry a vziať pri tom do úvahy technické vlastnosti paliva alebo palív, ktoré sa prostredníctvom danej infraštruktúry majú dodávať. V prípade priamo využiteľných⁹³ syntetických palív alebo biopalív musí členský štát zvážiť rozsah, v ktorom možno existujúcu infraštruktúru použiť na dodávku priamo využiteľných syntetických palív alebo biopalív.
208. Pomoc v oblasti výstavby, inštalácie, modernizácie alebo rozšírenia infraštruktúry čerpacích staníc môže neprípustne narušiť hospodársku súťaž, ak vytláča investície do ekologickejších alternatív, ktoré sú už na trhu dostupné, alebo ak spôsobuje odkázanosť na určité technológie, čím brzdí vývoj trhu s čistejšími technológiami, ako aj ich využívanie. Komisia sa preto domnieva, že v takýchto prípadoch nie je pravdepodobné, že by sa dali kompenzovať negatívne vplyvy pomoci v oblasti infraštruktúry čerpacích staníc dodávajúcich palivá zo zemného plynu, na hospodársku súťaž.
209. Vzhľadom na súčasný stav vývoja trhu s technológiami ekologickej mobility v odvetviach vodnej dopravy možno pomoc na zriadenie, inštaláciu, modernizáciu alebo rozšírenie infraštruktúry čerpacích staníc CNG a LNG pre vodnú dopravu považovať za pomoc, ktorá nemá dlhodobý efekt odkázanosti a neodrádza od investícií do ekologickejších technológií, ak členský štát preukáže, že ekologickejšie alternatívy nie sú ľahko dostupné na trhu a ani v krátkodobom horizonte dostupné nebudú⁹⁴, a pokiaľ

⁹² To zahŕňa udržateľné letecké palivá.

⁹³ Priamo využiteľné palivá sú palivá, ktoré sú funkčne rovnocenné s fosílnymi palivami využívanými v súčasnosti a plne kompatibilné s distribučnou infraštruktúrou a so zariadeniami na palube a s motormi.

⁹⁴ V prípade takéhoto posúdenia Komisia vo všeobecnosti zohľadní obdobie dvoch až piatich rokov nasledujúcich po oznámení alebo vykonaní opatrenia pomoci. Jej posúdenie bude vychádzať

by sa infraštruktúra využila na spustenie prechodu k nízkouhlíkovým palivám. Komisia pri posudzovaní takejto pomoci zohľadní, či je investícia súčasťou dôveryhodného procesu dekarbonizácie a či pomoc prispieva k dosahovaniu cieľov stanovených v právnych predpisoch Únie o zavádzaní infraštruktúry pre alternatívne palivá.

210. V oblasti cestnej dopravy sú vozidlá s nulovými emisiami už realistickou možnosťou, najmä pokiaľ ide o ľahké úžitkové vozidlá. Pokiaľ ide o ťažké úžitkové vozidlá, očakáva sa, že v blízkej budúcnosti budú na trhu lepšie dostupné. Z tohto dôvodu bude mať pomoc v oblasti infraštruktúry čerpacích staníc LNG pre ťažké úžitkové vozidlá poskytnutá po roku 2025 pravdepodobne negatívne vplyvy na hospodársku súťaž, pričom je nepravdepodobné, že by sa dali kompenzovať pozitívnymi vplyvmi. Komisia pri posudzovaní pomoci v oblasti infraštruktúry čerpacích staníc pre ťažké úžitkové vozidlá zohľadní, či pomoc prispieva k dosahovaniu cieľov stanovených v právnych predpisoch Únie o zavádzaní infraštruktúry pre alternatívne palivá.
211. Alternatívy k fosílnym palivám sú už na trhu dostupné na využívanie v odvetví cestnej dopravy, v určitých segmentoch odvetvia vodnej dopravy a v odvetví železničnej dopravy. V tomto kontexte sa pomoc v oblasti zavádzania infraštruktúry čerpacích staníc dodávajúcich palivá alebo energiu z fosílnych zdrojov, ako aj vodíka z fosílnych palív⁹⁵, nepovažuje za pomoc, ktorá by prinášala tie isté pozitívne vplyvy ako pomoc v oblasti zavádzania infraštruktúry čerpacích staníc dodávajúcich nefosílnu alebo nízkouhlíkovú palivá. Po prvé, zníženia emisií CO₂ dosiahnuté v odvetví dopravy sa budú pravdepodobne kompenzovať ďalšími emisiami CO₂ pochádzajúcimi z výroby a využívania fosílnych palív, najmä ak tieto emisie nie sú efektívne zachytené a uložené. Po druhé, poskytnutie pomoci v oblasti infraštruktúry čerpacích staníc dodávajúcich fosílnu palivá, ktoré nie sú nízkouhlíkové, so sebou môže prinášať riziko odkázanosti na určité výrobné technológie, a teda vytlačania investícií do ekologickejších alternatív z dôvodu zníženia dopytu po výrobných procesoch, ktoré nezahŕňajú využívanie fosílnych zdrojov alebo energie alebo ktoré sú nízkouhlíkové. Takisto by to odrádzalo od vývoja trhu smerom k ekologickým, nefosílnym technológiám pre mobilitu s nulovými emisiami a výrobu nefosílnych palív a energie. Komisia sa preto domnieva, že nie je pravdepodobné, že by sa dali kompenzovať negatívne vplyvy pomoci v oblasti infraštruktúry čerpacích staníc dodávajúcich fosílnu palivá vrátane vodíka z fosílnych palív na hospodársku súťaž, ak skleníkové plyny vypúšťané ako súčasť výroby vodíka nie sú efektívne zachytené, a to v prípade absencie presvedčivej cesty smerom k dodávke a využívaniu obnoviteľných alebo nízkouhlíkových palív v strednodobom horizonte.
212. Pomoc v oblasti infraštruktúry vodíkových čerpacích staníc, ktoré nedodávajú výlučne vodík z obnoviteľných zdrojov alebo nízkouhlíkový vodík, teda možno považovať za pomoc, ktorá nevytvára dlhodobý efekt odkázanosti a neodrádza od investícií do ekologickejších technológií, ak členský štát preukáže presvedčivú cestu k ukončeniu

z nezávislých trhových štúdií predložených členským štátom alebo z akéhokoľvek iného vhodného dôkazu.

⁹⁵ Pozri oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Vodíková stratégia pre klimaticky neutrálnu Európu [COM(2020) 301 final, s. 3].

využívania vodíka, ktorý nie je z obnoviteľných zdrojov ani nízkouhlíkový, na dodávky do infraštruktúry čerpacích staníc do roku 2035.

213. Ak neexistujú vhodné ochranné opatrenia, pomoc môže mať za následok vytvorenie alebo posilnenie pozícií s trhovou silou, čo môže znemožniť alebo ohroziť efektívnu hospodársku súťaž na vznikajúcich alebo rozvíjajúcich sa trhoch. Členský štát musí preto zabezpečiť, aby opatrenie pomoci obsahovalo vhodné ochranné opatrenia na riešenie uvedeného rizika. K daným ochranným opatreniam môže patriť napríklad zavedenie maximálneho percentuálneho podielu rozpočtu opatrenia, ktorý možno prideliť jednému podniku.
214. V relevantných prípadoch Komisia posúdi, či sú zavedené dostatočné bezpečnostné záruky na zaistenie toho, že prevádzkovatelia infraštruktúry nabíjacích alebo čerpacích staníc, ktorí ponúkajú alebo umožňujú zmluvné platby za ich infraštruktúru, neprímerane nediskriminujú poskytovateľov služieb mobility, napríklad prostredníctvom uplatňovania neodôvodnených preferenčných podmienok prístupu alebo prostredníctvom neodôvodnenej cenovej diferenciácie. Ak také bezpečnostné záruky nie sú zavedené, Komisia sa domnieva, že opatrenie pravdepodobne bude mať neprípustné negatívne účinky na hospodársku súťaž na trhu so službami mobility.
215. Každá koncesia alebo iné zverenie prevádzky infraštruktúry nabíjacích alebo čerpacích staníc tretej strane sa musí uskutočniť na súťažnom, transparentnom a nediskriminačnom základe, pričom sa podľa situácie riadne zohľadňujú pravidlá Únie v oblasti verejného obstarávania.
216. Ak sa pomoc poskytuje v oblasti výstavby, inštalácie, modernizácie alebo rozšírenia infraštruktúry nabíjacích alebo čerpacích staníc, ktorá je prístupná pre používateľov iných ako príjemca alebo príjemcovia pomoci, ako aj na zavedenie verejne dostupnej infraštruktúry nabíjacích alebo čerpacích staníc, tieto infraštruktúry musia byť prístupné verejnosti a zabezpečovať používateľom nediskriminačný prístup, podľa potreby aj pokiaľ ide o sadzby, metódy overovania a platby, ako aj ďalšie podmienky používania. Okrem toho musia členské štáty zabezpečiť, aby poplatky účtované používateľom iným ako príjemca alebo príjemcovia pomoci za používanie infraštruktúry nabíjacích alebo čerpacích staníc zodpovedali trhovým cenám.

4.4. Pomoc v oblasti efektívnosti využívania zdrojov a podpory prechodu na obehové hospodárstvo

4.4.1. Odôvodnenie pomoci

217. V akčnom pláne pre obehové hospodárstvo⁹⁶ sa uvádza program orientovaný na budúcnosť, ktorý sa zameriava na zrýchlenie prechodu Únie na obehové hospodárstvo v rámci transformačnej zmeny podporovanej v oznámení o Európskej zelenej dohode. V akčnom pláne pre obehové hospodárstvo sa podporujú procesy obehového hospodárstva, podnecuje udržateľná spotreba a výroba a kladie dôraz na predchádzanie vzniku odpadu, ako aj na čo najdlhšie udržanie využitých zdrojov v hospodárstve Únie.

⁹⁶ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Nový akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo Za čistejšiu a konkurencieschopnejšiu Európu [COM(2020) 98 final].

Uvedené ciele tvoria aj predpoklad dosiahnutia cieľa Únie v oblasti klimatickej neutrality do roku 2050 a ekologickejšieho a udržateľnejšieho hospodárstva.

218. V akčnom pláne pre obehové hospodárstvo sa osobitne uvádza potreba zohľadniť pri revízii usmernení o štátnej pomoci v oblasti životného prostredia a energetiky ciele súvisiace s obehovým hospodárstvom. V tomto zmysle môže finančná podpora vo forme štátnej pomoci skombinovaná so všeobecnými, jednoznačnými a jednotnými pravidlami zohrávať kľúčovú úlohu pri podpore obehovosti vo výrobných procesoch v rámci širšej transformácie výrobného odvetvia Únie smerom ku klimaticky neutrálnej a dlhodobej konkurencieschopnosti. Takisto môže zohrávať kľúčovú úlohu pri prínose k vytvoreniu dobre fungujúceho trhu Únie s druhotnými surovinami, čím sa zníži tlak na prírodné zdroje, zabezpečí udržateľný rast a pracovné miesta a posilní sa odolnosť.
219. V akčnom pláne pre obehové hospodárstvo sa ďalej uznáva zvyšujúci sa význam biologických zdrojov ako kľúčového vstupu pre hospodárstvo EÚ. V súlade so stratégiou EÚ pre biohospodárstvo⁹⁷ podporuje biohospodárstvo ciele Európskej zelenej dohody, keďže prispieva k uhlíkovo neutrálnemu hospodárstvu, posilňuje environmentálnu, hospodársku a sociálnu udržateľnosť a podporuje environmentálne udržateľný rast. Finančná podpora vo forme štátnej pomoci môže zohrávať kľúčovú úlohu pri podpore zavádzania udržateľných biohospodárskych postupov, ako je podpora udržateľne vyrábaných biologických materiálov a produktov, ktoré by trh ako taký nezaviedol, čo môže pomôcť dosiahnuť klimatickú neutralitu.

4.4.2. Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti

220. Pomoc podľa tohto oddielu možno poskytnúť na tieto druhy investícií:

- a) investície zamerané na zlepšenie efektívnosti využívania zdrojov prostredníctvom akejkoľvek z uvedených činností:
 - i) čistého zníženia zdrojov spotrebovaných pri výrobe toho istého množstva výstupov⁹⁸;
 - ii) nahradenia prvotných surovín druhotnými (opätovne používanými alebo recyklovanými) alebo zhodnotenými surovinami; alebo
 - iii) nahradenia fosílnych surovín biologickými surovinami;
- b) investície do zníženia objemu, predchádzania vzniku, prípravy na opätovné použitie, materiálového zhodnocovania, dekontaminácie a recyklácie odpadu⁹⁹ vyprodukovaného príjemcom;

⁹⁷ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Udržateľné biohospodárstvo pre Európu: ako lepšie prepojiť hospodárstvo, spoločnosť a životné prostredie [COM(2018) 673 final a SWD(2018) 431].

⁹⁸ K spotrebovaným zdrojom môžu patriť všetky spotrebované materiálne zdroje okrem energie. Zníženie možno stanoviť meraním alebo odhadom spotreby pred vykonaním a po vykonaní opatrenia pomoci a započítaním každej úpravy vonkajších podmienok, ktoré môžu mať vplyv na spotrebu zdrojov.

⁹⁹ Pozri vymedzenie pojmov opätovné použitie, zhodnocovanie, príprava na opätovné použitie, recyklácia a odpad v bodoch 19(59), (61), (62), (75) a (90).

- c) investície do prípravy na opätovné použitie, materiálového zhodnocovania, dekontaminácie a recyklácie odpadu vyprodukovaného tretími stranami, ktorý by sa inak zneškodnil alebo spracoval s nižšou prioritou v režime hierarchie odpadového hospodárstva¹⁰⁰, prípadne menej efektívne, alebo s nižšou kvalitou recyklácie;
 - d) investície do zníženia objemu, predchádzania vzniku, prípravy na opätovné použitie, materiálového zhodnocovania, dekontaminácie, opätovného použitia a recyklácie iných výrobkov, materiálov alebo látok¹⁰¹ vyprodukovaných príjemcom alebo tretími stranami, ktoré nemusia byť nevyhnutne kvalifikované ako odpad a ktoré by sa inak nepoužili, zneškodnili alebo zhodnotili menej efektívnym spôsobom, by boli odpadom, pokiaľ by sa opätovne nepoužili alebo by viedli k nižšej kvalite recyklácie;
 - e) investície do triedeného zberu¹⁰² a triedenia zmiešaného komunálneho odpadu alebo iných výrobkov, materiálov či látok na účely ich prípravy na opätovné použitie alebo recykláciu.
221. Za určitých podmienok možno pomoc v oblasti úhrady prevádzkových nákladov poskytnúť aj na triedený zber a triedenie zmiešaného komunálneho odpadu konkrétnych tokov alebo typov odpadu (pozri bod 247).
222. Pomoc týkajúca sa zhodnocovania zvyškového tepla z výrobných procesov alebo pomoc týkajúca sa využívania oxidu uhličitého bude posúdená na základe podmienok platných pre pomoc v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov stanovených v oddiele 4.1.
223. Pomoc týkajúca sa výroby biopalív, biokvapalín, bioplynu a palív z biomasy z odpadu bude posúdená na základe podmienok platných pre pomoc v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov stanovených v oddiele 4.1.
224. Pomoc v oblasti výroby energie z odpadu bude posúdená na základe podmienok platných pre pomoc v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov stanovených v oddiele 4.1. Ak pomoc súvisí s investíciami do systémov diaľkového vykurovania a chladenia alebo ich fungovania, pomoc na výrobu energie alebo tepla z odpadu bude posúdená na základe podmienok platných pre pomoc v oblasti centralizovaného zásobovania teplom alebo chladom stanovených v oddiele 4.10.

¹⁰⁰ Hierarchia odpadového hospodárstva pozostáva z a) predchádzania vzniku; b) prípravy na opätovné použitie; c) recyklácie; d) iného zhodnocovania, napríklad energetického a e) zneškodňovania. Pozri článok 4 ods. 1 smernice 2008/98/ES.

¹⁰¹ Iné výrobky, materiály alebo látky môžu zahŕňať vedľajšie produkty (uvedené v článku 5 smernice 2008/98/ES), zvyšky z poľnohospodárstva, akvakultúry, rybolovu a lesného hospodárstva, odpadovú vodu, dažďovú vodu a odtokovú vodu, minerály, banský odpad, živiny, zvyškové plyny z výrobných procesov, nadbytočné výrobky, diely a materiály atď. Nadbytočné výrobky, diely a materiály sú výrobky, diely alebo materiály, ktoré už ich držiteľ nepotrebuje alebo nevyužije, sú však vhodné na opätovné použitie.

¹⁰² Pozri vymedzenie triedeného zberu v článku 3 bode 11 smernice 2008/98/ES.

4.4.3. *Stimulačný účinok*

225. Okrem požiadaviek stanovených v oddiele 3.1.2 sa uplatňujú požiadavky stanovené v bodoch 226 až 233.
226. Pokiaľ ide o požiadavku stanovenú v bode 28, aby členský štát identifikoval dôveryhodný kontrafaktuálny scenár, kontrafaktuálny scenár sa bude vo všeobecnosti týkať investície s tou istou kapacitou, životnosťou, prípadne ďalšími relevantnými technickými vlastnosťami ako v prípade investície šetrnej k životnému prostrediu.
227. Kontrafaktuálny scenár sa môže týkať aj zachovania existujúcich inštalácií alebo zariadení v prevádzke na obdobie zodpovedajúce životnosti investície šetrnej k životnému prostrediu. V takom prípade sa musí prihliadnuť na diskontované náklady na údržbu, opravu a modernizáciu za dané obdobie.
228. V niektorých prípadoch sa môže kontrafaktuálny scenár týkať neskoršieho nahradenia inštalácií alebo zariadení a vtedy by sa malo prihliadnuť na diskontovanú hodnotu inštalácií a zariadení a mal by sa vyrovnáť rozdiel v príslušnej hospodárskej životnosti inštalácií alebo zariadení.
229. V prípade zariadení, na ktoré sa vzťahujú lízingové zmluvy, by sa mala porovnať diskontovaná hodnota lízingu zariadenia šetrného k životnému prostrediu s diskontovanou hodnotou lízingu zariadenia menej šetrného k životnému prostrediu, ktoré by sa použilo, ak by sa pomoc neposkytla.
230. Ak sa investície týkajú inštalácií alebo zariadení, ktoré sa pridávajú do existujúcich prevádzok, inštalácií alebo zariadení, oprávnené náklady budú tvoriť celkové investičné náklady.
231. Komisia sa domnieva, že pomoc pre projekty s návratnosťou do piatich rokov v zásade nemá stimulačný účinok. Členské štáty však môžu poskytnúť dôkaz o tom, že pomoc je potrebná na motivovanie zmeny správania, a to aj v prípade projektov s kratšou dobou návratnosti.
232. Pomoc v oblasti investícií, ktorými sa podnikom umožňuje len splňať záväzné normy Únie, ktoré už nadobudli účinnosť, sa nebude považovať za pomoc so stimulačným účinkom (pozri bod 32). Ako sa vysvetľuje v bode 32, pomoc sa môže považovať za takú, ktorá má stimulačný účinok, ak umožňuje podniku zvýšiť jeho úroveň ochrany životného prostredia v súlade so záväznými vnútroštátnymi normami, ktoré sú prísnejšie ako normy Únie alebo ktoré sú prijaté v prípade absencie noriem Únie.
233. Pomoc na prispôsobenie sa normám Únie, ktoré boli prijaté, ale ešte nie sú účinné, sa bude považovať za pomoc so stimulačným účinkom, ak sa investícia vykoná a dokončí aspoň 18 mesiacov pred nadobudnutím účinnosti daných noriem Únie.

4.4.4. *Minimalizácia narušení hospodárskej súťaže a obchodu*

4.4.4.1. *Nevyhnutnosť pomoci*

234. Okrem požiadaviek stanovených v oddiele 3.2.1.1 sa uplatňujú požiadavky stanovené v bodoch 235 a 236.

235. Investície musia presahovať rámec zavedených obchodných postupov, ktoré sa všeobecne uplatňujú v celej Únii a v rámci jednotlivých technológií¹⁰³.
236. V prípade pomoci v oblasti triedeného zberu a triedenia zmiešaného komunálneho odpadu, prípadne iných výrobkov, materiálov či látok musí členský štát preukázať, že triedený zber a triedenie zmiešaného odpadu sú v danom členskom štáte nedostatočne rozvinuté¹⁰⁴. Ak sa poskytuje pomoc v oblasti úhrady prevádzkových nákladov, členský štát musí preukázať, že táto pomoc sa vyžaduje počas prechodného obdobia na umožnenie rozvoja činností súvisiacich s triedeným zberom a triedením zmiešaného komunálneho odpadu. Členský štát musí zohľadniť všetky povinnosti podnikov vyplývajúce zo systémov rozšírenej zodpovednosti výrobcu, ktoré mohli byť zavedené podľa článku 8 smernice 2008/98/ES.

4.4.4.2. Vhodnosť

237. Okrem požiadaviek stanovených v oddiele 3.2.1.2 sa uplatňujú požiadavky stanovené v bode 238.
238. V súlade so zásadou „znečisťovateľ platí“¹⁰⁵ by podniky produkujúce odpad nemali byť oslobodené od nákladov na spracovanie odpadu. Pomoc by preto nemala znamenať oslobodenie podnikov produkujúcich odpad od žiadnych nákladov ani povinností v súvislosti so spracovaním odpadu, za ktoré zodpovedajú podľa právnych predpisov Únie alebo vnútroštátnych právnych predpisov, a to ani od tých, ktoré im vyplývajú zo systémov rozšírenej zodpovednosti výrobcu. Takisto by pomoc nemala znamenať oslobodenie podnikov od nákladov, ktoré by sa mali považovať za bežné náklady podniku.

4.4.4.3. Primeranosť

239. Oprávnenými nákladmi sú dodatočné investičné náklady určené na základe porovnania celkových investičných nákladov na projekt s nákladmi na projekt alebo činnosť, ktoré sú menej šetrné k životnému prostrediu, pričom nimi môžu byť:
- a) porovnateľná investícia podľa opisu v bode 226, ktorá by sa vierohodne uskutočnila bez pomoci a ktorou sa nedosahuje tá istá úroveň efektívnosti využívania zdrojov;
 - b) spracovanie odpadu s nižšou prioritou v režime hierarchie odpadového hospodárstva, prípadne menej efektívne;
 - c) konvenčný výrobný proces, pri ktorom sa využíva prvotná surovina alebo výrobok, ak je opätovne použitý alebo recyklovaný (druhotný) výrobok technicky a ekonomicky nahraditeľný prvotnou surovinou alebo výrobkom;

¹⁰³ Z hľadiska technológií by mala investícia viesť v porovnaní s bežným postupom k vyššej miere recyklovateľnosti alebo vyššej kvalite recyklovaného materiálu.

¹⁰⁴ Ak to členský štát primerane preukáže, možno zväziť aj osobitnú situáciu na úrovni dotknutého regiónu alebo regiónov.

¹⁰⁵ Pozri vymedzenie v bode 19(58).

- d) akýkoľvek iný kontrafaktálny scenár vychádzajúci z riadne odôvodnených predpokladov.
240. Ak by výrobok, látka alebo materiál bez opätovného použitia predstavovali odpad a neexistuje zákonná požiadavka na zneškodnenie tohto výrobku, látky alebo materiálu, prípadne na ich iné spracovanie, oprávnené náklady môžu zodpovedať investícii potrebnej na zhodnotenie dotknutého výrobku, látky alebo materiálu.
241. Intenzita pomoci nesmie presiahnuť 40 % oprávnených nákladov.
242. Intenzita pomoci sa môže zvýšiť o 10 percentuálnych bodov v prípade stredných podnikov alebo o 20 percentuálnych bodov v prípade malých podnikov.
243. Intenzita pomoci sa môže zvýšiť o 15 percentuálnych bodov v prípade investícií umiestnených v podporovaných oblastiach spĺňajúcich podmienky článku 107 ods. 3 písm. a) zmluvy alebo o 5 percentuálnych bodov v prípade investícií umiestnených v podporovaných oblastiach spĺňajúcich podmienky článku 107 ods. 3 písm. c) zmluvy.
244. Intenzita pomoci sa môže zvýšiť o 10 percentuálnych bodov v prípade činností ekologickej inovácie, ak sú splnené tieto kumulatívne podmienky:
- a) činnosť ekologickej inovácie musí byť nová alebo výrazne lepšia v porovnaní so stavom techniky v danom odvetví Únie¹⁰⁶;
 - b) očakávaný prínos pre životné prostredie musí byť podstatne vyšší než zlepšenie vyplývajúce zo všeobecného vývoja stavu techniky v porovnateľných činnostiach¹⁰⁷;
 - c) inovačný charakter tejto činnosti nesie so sebou jasný stupeň rizika z technologického, trhového alebo finančného hľadiska, ktorý je vyšší než riziko všeobecne spojené s porovnateľnými činnosťami bez inovácie¹⁰⁸.
245. Odchylne od bodov 241 až 244 môže členský štát na základe analýzy likvidnej medzery, ako sa to stanovuje v bodoch 48, 51 a 52, takisto preukázať, že sa vyžaduje vyššia intenzita pomoci. V takom prípade musí členský štát vykonať monitorovanie *ex post* na účely overenia predpokladov o úrovni požadovanej pomoci a zaviesť

¹⁰⁶ Členské štáty by mohli preukázať novosť napríklad na základe presného opisu inovácie a trhových podmienok jej zavedenia alebo rozšírenia v porovnaní so špičkovými procesmi alebo organizačnými technikami, ktoré bežne používajú iné podniky v tom istom odvetví.

¹⁰⁷ Ak na porovnanie činností týkajúcich sa ekologickej inovácie so štandardnými činnosťami bez inovácie možno použiť kvantitatívne parametre, pojem „podstatne vyšší“ znamená, že okrajové zlepšenie predpokladané v dôsledku činností týkajúcich sa ekologickej inovácie z hľadiska menšieho rizika pre životné prostredie alebo znečistenia alebo zvýšenej efektívnosti využívania energie alebo zdrojov, by malo byť aspoň dvakrát väčšie než okrajové zlepšenie predpokladané v dôsledku všeobecného vývoja porovnateľných činností bez inovácie. Ak navrhovaný postup v danom prípade nie je vhodný alebo ak nie je možné kvantitatívne porovnanie, súbor týkajúci sa žiadosti o štátnu pomoc by mal obsahovať podrobný opis metódy použitej na vyhodnotenie tohto kritéria, pričom sa musí zabezpečiť štandard porovnateľný s navrhovanou metódou.

¹⁰⁸ Toto riziko by členský štát mohol preukázať napríklad z hľadiska nákladov vo vzťahu k obratu podniku, času potrebného na vývoj, predpokladaných ziskov z činnosti ekologickej inovácie v porovnaní s nákladmi a pravdepodobnosti neúspechu.

mechanizmus spätného vrátenia stanovený v bode 55. Výška pomoci nesmie presiahnuť likvidnú medzeru, ako sa to stanovuje v bodoch 51 a 52.

246. Ak sa pomoc poskytne po súťažnom ponukovom konaní uskutočnenom v súlade s kritériami stanovenými v bodoch 49a 50, výška pomoci sa považuje za primeranú.
247. Pomoc v oblasti prevádzkových nákladov možno poskytovať na triedený zber a triedenie zmiešaného komunálneho odpadu konkrétnych tokov alebo typov odpadu, prípadne iných výrobkov, materiálov či látok, ak sa pripravujú na opätovné použitie alebo recykláciu, pričom v takom prípade musia byť splnené tieto podmienky:
- a) pomoc sa musí poskytnúť po súťažnom ponukovom konaní uskutočnenom v súlade s kritériami stanovenými v bodoch 49 a 50, ktoré musí byť na nediskriminačnom základe otvorené všetkým prevádzkovateľom poskytujúcim služby triedeného zberu a triedenia zmiešaného komunálneho odpadu;
 - b) v prípade vysokej neistoty týkajúcej sa budúceho vývoja prevádzkových nákladov počas trvania opatrenia môže súťažné ponukové konanie obsahovať pravidlá, ktorými sa obmedzí pomoc za určitých presne vymedzených okolností, ak sa dané pravidlá a okolnosti stanovia *ex ante*;
 - c) každá investičná pomoc poskytnutá zariadeniu používanému na triedený zber a triedenie zmiešaného komunálneho odpadu konkrétnych tokov alebo typov odpadu sa musí odpočítvať od prevádzkovej pomoci poskytnutej tomu istému zariadeniu, ak sa obe formy pomoci týkajú rovnakých oprávnených nákladov;
 - d) pomoc sa môže poskytnúť na maximálne obdobie piatich rokov.

4.4.5. *Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod*

248. Okrem požiadaviek stanovených v oddiele 3.2.2 sa uplatňujú požiadavky stanovené v bodoch 249 až 252.
249. Pomoc nesmie stimulovať vytváranie odpadu ani zvýšené využívanie zdrojov.
250. Pomoc nesmie iba zvyšovať dopyt po odpade alebo iných materiáloch a zdrojoch určených na opätovné použitie, recykláciu alebo zhodnotenie, ale aj zabezpečiť zvýšenie objemu zberu týchto materiálov.
251. Pri posudzovaní vplyvu pomoci na trh Komisia zohľadní potenciálne vplyvy pomoci na fungovanie trhov s prvotnými a druhotnými surovinami súvisiacimi s dotknutými výrobkami.
252. Konkrétne Komisia pri posudzovaní vplyvu, ktorý má na trh pomoc v oblasti prevádzkových nákladov súvisiacich s triedeným zberom a triedením zmiešaného komunálneho odpadu konkrétnych tokov alebo typov odpadu, prípadne iných výrobkov, materiálov či látok, ak sa pripravujú na opätovné použitie alebo recykláciu, zohľadní potenciálne interakcie so systémami rozšírenej zodpovednosti výrobcu v dotknutých členských štátoch.

4.5. **Pomoc v oblasti predchádzania znečisťovaniu alebo znižovania znečistenia inými emisiami ako emisiami skleníkových plynov**

4.5.1. *Odôvodnenie pomoci*

253. Ambíciou nulového znečistenia pre netoxické prostredie v rámci oznámenia o Európskej zelenej dohode by sa malo zabezpečiť zníženie znečistenia do roku 2050 na úrovne, ktoré už nebudú škodlivé pre ľudí a prirodzené ekosystémy, ale budú rešpektovať hranice, ktoré dokáže naša planéta zvládnuť, čím sa zabezpečí netoxické prostredie, a to v súlade s Agendou OSN 2030 pre udržateľný rozvoj¹⁰⁹ a dlhodobými cieľmi 8. environmentálneho akčného programu¹¹⁰. Únia stanovila konkrétne ciele na zníženie úrovne znečistenia, napríklad na zabezpečenie čistejšieho ovzdušia¹¹¹ a nulového znečistenia vodných útvarov¹¹², menšej úrovne znečistenia hlukom, minimalizovaného používania a uvoľňovania látok vzbudzujúcich obavy, plastového odpadu a mikroplastov a menšieho objemu odpadu¹¹³, ako aj ciele týkajúce sa prebytočných živín a hnojív, nebezpečných pesticídov a látok spôsobujúcich antimikrobiálnu rezistenciu¹¹⁴.
254. Finančná podpora vo forme štátnej pomoci môže podstatne prispieť k environmentálnemu cieľu zníženia objemu iných znečisťujúcich látok ako emisií skleníkových plynov.

4.5.2. *Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti*

255. Pomoc v oblasti prevencie alebo znižovania znečistenia inými emisiami ako emisiami skleníkových plynov možno poskytnúť na investície, ktorými sa podnikom umožňuje prekročiť normy Únie v oblasti ochrany životného prostredia, zvýšiť úroveň ochrany

¹⁰⁹ Agenda OSN 2030 pre udržateľný rozvoj je k dispozícii na adrese:

<https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>.

¹¹⁰ Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o všeobecnom environmentálnom akčnom programe do roku 2030 [COM(2020) 652 final].

¹¹¹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Program Čisté ovzdušie pre Európu [COM(2013) 918 final]. Informácie o prízemnom ozóne, tuhých časticiach, oxidoch dusíka, nebezpečných ťažkých kovoch a množstve ďalších znečisťujúcich látok pozri aj v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2004/107/ES z 15. decembra 2004, ktorá sa týka arzénu, kadmia, ortuti, niklu a polycyklických aromatických uhlíkovodíkov v okolitom ovzduší (Ú. v. EÚ L 23, 26.1.2005, s. 3) a smernici Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES z 21. mája 2008 o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe (Ú. v. EÚ L 152, 11.6.2008, s. 1). Informácie o najvýznamnejších látkach znečisťujúcich ovzdušie prechádzajúcich hranicami štátov pozri aj v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2284 zo 14. decembra 2016 o znížení národných emisií určitých látok znečisťujúcich ovzdušie, ktorou sa mení smernica 2003/35/ES a zrušuje smernica 2001/81/ES (Ú. v. EÚ L 344, 17.12.2016, s. 1): oxid siričitý, oxidy dusíka, amoniak, nemetánové prchavé organické zlúčeniny a tuhé častice.

¹¹² V smernici Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (Ú. v. ES L 327, 22.12.2000, s. 1), sa vyžaduje (až na výnimky) dobrý ekologický stav všetkých útvarov povrchovej a podzemnej vody.

¹¹³ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Cesta k zdravej planéte pre všetkých Akčný plán EÚ: „Dosahovanie nulového znečisťovania ovzdušia, vody a pôdy“ [COM(2021) 400 final].

¹¹⁴ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Stratégia „z farmy na stôl“ v záujme spravodlivého, zdravého potravinového systému šetrného k životnému prostrediu [COM(2020) 381 final].

životného prostredia v prípade neexistencie noriem Únie alebo splňať normy Únie, ktoré sú prijaté, ale ešte nenadobudli účinnosť.

- 256. Ak sa pomoc poskytne vo forme obchodovateľných povolení¹¹⁵, opatrenie pomoci musí byť navrhnuté tak, aby sa dosiahla prevencia alebo zníženie znečistenia nad rámec úrovni stanovených normami Únie, ktoré sú záväzné pre dotknuté podniky.
- 257. Pomoc musí byť zacielená na predchádzanie znečisťovaniu priamo vyplývajúcemu z vlastných činností príjemcu alebo na jeho znížovanie.
- 258. Pomocou sa nesmie zabezpečovať iba premiestnenie znečistenia z jedného odvetvia do druhého alebo z jednej zložky životného prostredia do inej (napríklad z ovzdušia do vody). Ak je pomoc zameraná na zníženie znečistenia, musí sa dosiahnuť celkové zníženie znečistenia.
- 259. Oddiel 4.5 sa neuplatňuje na opatrenia pomoci, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti oddielu 4.1. Ak je opatrenie prínosné pre prevenciu alebo znížovanie emisií skleníkových plynov aj prevenciu alebo znížovanie znečistenia inými emisiami ako emisiami skleníkových plynov, zlučiteľnosť opatrenia sa posúdi buď na základe tohto oddielu, alebo na základe oddielu 4.1, a to v závislosti od toho, ktorý z dvoch uvedených cieľov prevažuje¹¹⁶.

4.5.3. Stimulačný účinok

- 260. Okrem požiadaviek stanovených v oddiele 3.1.2 sa uplatňujú požiadavky stanovené v bodoch 261 a 262.
- 261. Pomoc sa považuje za takú, ktorá má stimulačný účinok, ak podniku umožňuje predchádzať znečisteniu alebo ho znížovať v prípade absencie noriem Únie alebo prekročiť úroveň, ktorá sa vyžaduje v normách Únie, ktoré už nadobudli účinnosť. Ako sa vysvetľuje v bode 32, pomoc sa môže považovať za takú, ktorá má stimulačný účinok, ak umožňuje podniku predchádzať znečisteniu alebo ho znížovať v súlade so záväznými vnútroštátnymi normami, ktoré sú prísnejšie ako normy Únie alebo ktoré sú prijaté v prípade absencie noriem Únie.
- 262. Pomoc na prispôsobenie sa normám Únie, ktoré boli prijaté, ale ešte nie sú účinné, sa bude považovať za pomoc so stimulačným účinkom, ak sa investícia vykoná a dokončí aspoň 18 mesiacov pred nadobudnutím účinnosti daných noriem Únie.

4.5.4. Minimalizácia narušení hospodárskej súťaže a obchodu

4.5.4.1. Nevyhnutnosť pomoci

- 263. Okrem požiadaviek stanovených v oddiele 3.2.1.1 sa uplatňujú požiadavky stanovené v bode 264.

¹¹⁵ Obchodovateľné povolenia môžu byť súčasťou štátnej pomoci, najmä keď členské štáty udeľujú povolenia a kvóty pod ich trhovou hodnotou.

¹¹⁶ Komisia na určenie toho, ktorý z dvoch cieľov prevažuje, môže od členského štátu vyžadovať, aby poskytol porovnanie očakávaných výsledkov opatrenia, pokiaľ ide o prevenciu alebo zníženie emisií skleníkových plynov a iných znečisťujúcich látok, na základe dôveryhodných, podrobných kvantifikácií.

264. V prípade pomoci vo forme obchodovateľných povolení¹¹⁷ musí členský štát preukázať splnenie týchto kumulatívnych podmienok:
- a) aukcie všetkých povolení/kvót vedú k výraznému zvýšeniu výrobných nákladov pre každé odvetvie alebo kategóriu jednotlivých príjemcov;
 - b) podstatné zvýšenie výrobných nákladov nemožno preniesť na zákazníkov bez výrazného poklesu predaja¹¹⁸;
 - c) jednotlivé podniky v odvetví nemajú možnosť znížiť úrovne emisií, aby sa znížili náklady na certifikáty na úroveň, ktorá je znesiteľná pre dané podniky. Skutočnosť, že spotrebu nemožno znížiť, je možné preukázať porovnaním úrovni emisií s úrovňami vyplývajúcimi z najvýkonnejších technológií v Európskom hospodárskom priestore. Každý podnik, ktorý dosahuje najvýkonnejšiu techniku, môže mať prospech nanajvýš z kvóty vyplývajúcej zo systému obchodovateľných povolení, ktorej výška zodpovedá zvýšeniu výrobných nákladov a nemožno ju preniesť na zákazníkov. Podniky, ktoré majú horšie výsledky v oblasti životného prostredia, dostávajú nižšiu kvótu zodpovedajúcu ich výsledkom v oblasti životného prostredia.

4.5.4.2. Primeranosť

265. Oprávnené náklady sú dodatočné investičné náklady priamo súvisiace s dosahovaním vyššej úrovne ochrany životného prostredia.
266. Dodatočné investičné náklady tvorí rozdiel medzi nákladmi na podporenú investíciu a nákladmi na investíciu podľa kontrafaktuálneho scenára, ako sa to opisuje v bodoch 226 až 230. Ak sa projekt týka včasného prispôsobenia normám Únie, ktoré ešte nie sú v platnosti, kontrafaktuálny scenár je v zásade ten, ktorý je najlepšie opísaný v bode 228.
267. Intenzita pomoci nesmie presiahnuť 40 % oprávnených nákladov.
268. Intenzita pomoci sa môže zvýšiť o 10 percentuálnych bodov v prípade stredných podnikov alebo o 20 percentuálnych bodov v prípade malých podnikov.
269. Intenzita pomoci sa môže zvýšiť o 15 percentuálnych bodov v prípade investícií umiestnených v podporovaných oblastiach spĺňajúcich podmienky článku 107 ods. 3 písm. a) zmluvy alebo o 5 percentuálnych bodov v prípade investícií umiestnených v podporovaných oblastiach spĺňajúcich podmienky článku 107 ods. 3 písm. c) zmluvy.
270. Intenzita pomoci sa môže zvýšiť o 10 percentuálnych bodov v prípade činností ekologickej inovácie, ak sú splnené podmienky stanovené v bode 244 písm. (a) až (c).
271. Odchylne od bodov 267 až 270 môže členský štát na základe analýzy likvidnej medzery, ako sa to stanovuje v bodoch 48, 51 a 52, takisto preukázať, že sa vyžaduje

¹¹⁷ Obchodovateľné povolenia môžu byť súčasťou štátnej pomoci, najmä keď členské štáty udeľujú povolenia a kvóty pod ich trhovou hodnotou.

¹¹⁸ Analýzu možno okrem iných faktorov vykonať na základe odhadov pružnosti cien výrobkov v dotknutom odvetví, ako aj na základe odhadov poklesu predaja alebo ich vplyvu na ziskovosť príjemcu.

vyššia suma pomoci. V takom prípade musí členský štát vykonať monitorovanie *ex post* na účely overenia predpokladov o úrovni požadovanej pomoci a zaviesť mechanizmus spätného vrátenia stanovený v bode 55. Výška pomoci nesmie presiahnuť likvidnú medzeru, ako sa to stanovuje v bodoch 51 a 52.

272. Ak sa pomoc poskytne po súťažnom ponukovom konaní uskutočnenom v súlade s kritériami stanovenými v bodoch 49a 50, výška pomoci sa považuje za primeranú.

273. V prípade pomoci vo forme obchodovateľných povolení Komisia overí aj to, či:

- a) sa pridelovanie vykonáva transparentne a na základe objektívnych kritérií a zdrojov údajov najvyššej dostupnej kvality; a
- b) celkové množstvo obchodovateľných povolení alebo kvót udelených jednotlivým podnikom za cenu, ktorá je nižšia ako ich trhovú hodnotu, nie je vyššie ako predpokladané potreby týchto podnikov podľa odhadov pre situáciu bez systému obchodovania.

4.5.5. *Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod*

274. Okrem požiadaviek stanovených v oddiele 3.2.2 sa uplatňujú požiadavky stanovené v bode 275.

275. V prípade pomoci vo forme obchodovateľných povolení Komisia overí aj to, či:

- a) bol výber príjemcov založený na objektívnych a transparentných kritériách a pomoc sa poskytne všetkým konkurentom v rovnakom odvetví v zásade rovnako, ak sa nachádzajú v podobnej skutkovej situácii;
- b) sa metódou pridelovania nezvýhodňujú určité podniky¹¹⁹ alebo určité odvetvia, pokiaľ to neodôvodňuje environmentálna logika samotného systému alebo pokiaľ takéto pravidlá nie sú potrebné z dôvodu súladu s inými politikami v oblasti životného prostredia;
- c) noví účastníci nezískavajú povolenia ani kvóty za výhodnejších podmienok ako existujúce podniky pôsobiace na rovnakých trhoch;
- d) pridelenie väčšieho množstva kvót existujúcim zariadeniam než novým účastníkom nevedie k vytvoreniu neprimeraných prekážok vstupu.

¹¹⁹ Napríklad noví účastníci alebo, naopak, existujúce podniky alebo zariadenia.

4.6. Pomoc v oblasti nápravy environmentálnych škôd, obnovy prirodzených biotopov a ekosystémov alebo ochrany či navrátenia biodiverzity a vykonávanie riešení blízkyh prírode na účely adaptácie na zmenu klímy a zmiernenia zmeny klímy

4.6.1. Odôvodnenie pomoci

276. Stratégia biodiverzity do roku 2030¹²⁰ sa zameriava na ochranu prírody, zvrátenie degradácie ekosystémov a nasmerovanie biodiverzity Únie na cestu obnovy do roku 2030. Je hlavnou časťou oznámenia o Európskej zelenej dohode a obsahuje stanovenie ambiciózných cieľov a záväzkov v oblasti dosiahnutia zdravých a odolných ekosystémov do roku 2030.
277. Finančná podpora vo forme štátnej pomoci môže niekoľkými spôsobmi významne prispieť k plneniu environmentálneho cieľa ochrany a navrátenia biodiverzity a ekosystémov, napríklad tým, že poskytuje stimuly na nápravu škôd na znečistených plochách, obnovu degradovaných prirodzených biotopov a ekosystémov alebo investovanie do ochrany ekosystémov.
278. Stratégia EÚ v oblasti adaptácie na zmenu klímy¹²¹ sa zameriava na využívanie investícií do riešení blízkyh prírode na účely adaptácie¹²², keďže ich realizácia vo veľkom meradle by viedla k posilneniu odolnosti proti zmene klímy a prispela by k viacerým cieľom Európskej zelenej dohody.

4.6.2. Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti

279. V tomto oddiele sa stanovujú pravidlá zlučiteľnosti pre pomoc v oblasti nápravy environmentálnych škôd, obnovy prirodzených biotopov a ekosystémov, ochrany či navrátenia biodiverzity, ako aj vykonávania riešení blízkyh prírode na účely adaptácie na zmenu klímy a zmiernenia zmeny klímy.
280. Tento oddiel sa nevzťahuje na:
- a) pomoc v oblasti sanácie alebo obnovy po uzatvorení elektrární a ukončení ťažobných činností, pokiaľ sa na danú pomoc vzťahuje oddiel 4.12¹²³;
 - b) pomoc v oblasti odstraňovania škôd spôsobených živelnými pohromami, ako sú zemetrasenia, lavíny, zosuvy pôdy, záplavy, tornáda, hurikány, sopečné erupcie a prírodné požiare.
281. Pomoc podľa tohto oddielu možno poskytnúť na tieto činnosti:

¹²⁰ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 Prinavrátanie prírody do našich životov [COM(2020) 380 final].

¹²¹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Budovanie Európy odolnej proti zmene klímy – nová stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy [COM(2021) 82 final].

¹²² <https://www.eea.europa.eu/publications/nature-based-solutions-in-europe/>.

¹²³ Napríklad na pomoc v oblasti opätovného zavláčovania rašelinísk, ktorá nie je prepojená s pomocou na predčasné ukončenie činností ťažby rašeliny, ani s pomocou v oblasti mimoriadnych nákladov súvisiacich s takými činnosťami, sa môže vzťahovať oddiel 4.6.

- a) nápravu environmentálnych škôd vrátane zhoršenia kvality pôdy, povrchovej alebo podzemnej vody, prípadne morského prostredia;
 - b) obnovu degradovaných prirodzených biotopov a ekosystémov;
 - c) ochranu alebo navrátenie biodiverzity alebo ekosystémov, s cieľom prispieť k dosahovaniu dobrého stavu ekosystémov alebo ochrane ekosystémov, ktoré už majú dobrý stav;
 - d) vykonaniu riešení blízkych prírode na účely adaptácie na zmenu klímy a zmiernenie zmeny klímy.
282. Tento oddiel sa neuplatňuje na opatrenia pomoci, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti oddielu 4.1. Ak je opatrenie prínosné pre znižovanie emisií skleníkových plynov a nápravu environmentálnych škôd, obnovu prirodzených biotopov a ekosystémov, ochranu alebo navrátenie biodiverzity a vykonávanie riešení blízkych prírode na účely adaptácie na zmenu klímy a zmiernenia zmeny klímy, zlučiteľnosť opatrenia sa posúdi buď na základe oddielu 4.1, alebo na základe tohto oddielu, a to v závislosti od toho, ktorý z dvoch uvedených cieľov prevažuje¹²⁴.

4.6.3. Stimulačný účinok

283. Okrem požiadaviek stanovených v oddiele 3.1.2 sa uplatňujú požiadavky stanovené v bodoch 284 až 287.
284. Bez toho, aby bola dotknutá smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/35/ES alebo iné relevantné pravidlá Únie¹²⁵, sa môže pomoc v oblasti nápravy environmentálnych škôd, obnovy prirodzených biotopov a ekosystémov, ochrany či navrátenia biodiverzity, ako aj vykonávania riešení blízkych prírode na účely adaptácie na zmenu klímy a zmiernenia zmeny klímy považovať za pomoc, ktorá má stimulačný účinok, iba vtedy, ak nie je možné identifikovať subjekt alebo podnik, ktorý environmentálne škody spôsobil, alebo ak daný subjekt či podnik nemôže byť po právnej stránke uznaný zodpovedným za financovanie prác potrebných na prevenciu a nápravu environmentálnych škôd v súlade so zásadou „znečisťovateľ platí“.
285. Členský štát musí preukázať, že sa uskutočnili všetky potrebné kroky vrátane žaloby s cieľom identifikovať zodpovedný subjekt alebo podnik, ktorý environmentálne škody spôsobil, a vyvodiť preň povinnosť znášať náklady. Ak nemožno identifikovať subjekt alebo podnik zodpovedný podľa platných právnych predpisov alebo ak takýto subjekt

¹²⁴ Komisia na určenie toho, ktorý z dvoch cieľov prevažuje, môže od členského štátu vyžadovať, aby poskytol porovnanie očakávaných výsledkov opatrenia, pokiaľ ide o prevenciu alebo zníženie emisií skleníkových plynov a prípadne nápravu environmentálnych škôd, obnovu prirodzených biotopov a ekosystémov, ochranu alebo navrátenie biodiverzity a vykonávanie riešení blízkych prírode na účely adaptácie na zmenu klímy a zmiernenia zmeny klímy, a to na základe dôveryhodných, podrobných kvantifikácií.

¹²⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/35/ES z 21. apríla 2004 o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd (Ú. v. EÚ L 143, 30.4.2004, s. 56). Pozri aj oznámenie Komisie – Usmernenia na zabezpečenie jednotného chápania pojmu „environmentálna škoda“ vymedzeného v článku 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/35/ES o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd (Ú. v. EÚ C 118, 7.4.2021, s. 1).

resp. podnik nemôže znášať náklady, pomoc sa môže poskytnúť na podporu prác úplnej sanácie alebo obnovy a môže sa považovať za pomoc, ktorá má stimulačný účinok. Komisia môže dospieť k záveru, že podnik nemôže znášať náklady na nápravu environmentálnych škôd, ktoré spôsobil, ak už z právneho hľadiska neexistuje, ak žiadny iný podnik nemožno považovať za jeho právneho či hospodárskeho nástupcu¹²⁶ alebo ak neexistuje dostatočná finančná záruka, že môže znášať náklady na sanáciu.

286. Pomoc poskytnutá na vykonanie kompenzačných opatrení, ako sa uvádza v článku 6 ods. 4 smernice Rady 92/43/EHS¹²⁷, nemá stimulačný účinok. Pomoc v oblasti úhrady dodatočných nákladov potrebných na rozšírenie rozsahu pôsobnosti alebo zvýšenie ambície týchto opatrení nad rámec zákonných povinností podľa článku 6 ods. 4 uvedenej smernice sa môže považovať za takú, ktorá má stimulačný účinok.
287. Pomoc v oblasti nápravy environmentálnych škôd a obnovy prirodzených biotopov a ekosystémov sa považuje za pomoc, ktorá má stimulačný účinok, ak náklady na sanáciu alebo obnovu presahujú zvýšenie hodnoty pôdy (pozri bod 288).

4.6.4. *Primeranosť*

288. V prípade investícií do nápravy environmentálnych škôd alebo obnovy prirodzených biotopov a ekosystémov sa za oprávnené náklady považujú náklady, ktoré vznikli za sanačné práce alebo práce obnovy, mínus zvýšenie hodnoty pôdy alebo pozemku. Odhad zvýšenej hodnoty pôdy alebo pozemku v dôsledku jeho sanácie alebo obnovy musí vykonať nezávislý kvalifikovaný odborník.
289. V prípade investícií do ochrany či navrátenia biodiverzity, ako aj do vykonávania riešení blízkych prírode na účely adaptácie na zmenu klímy a zmiernenia zmeny klímy, sa za oprávnené náklady považujú celkové náklady na práce, ktorými sa prispieva k ochrane alebo navráteniu biodiverzity alebo sa ich prostredníctvom vykonávajú riešenia blízke prírode na účely adaptácie na zmenu klímy a zmiernenia zmeny klímy.
290. Ak sa pomoc poskytne v oblasti zavádzania riešení blízkych prírode v budovách, ktoré majú osvedčenie o energetickej hospodárnosti, členské štáty budú musieť preukázať, že tieto investície nezabránia výkonu opatrení týkajúcich sa energetickej efektívnosti odporúčaných v osvedčení o energetickej hospodárnosti.
291. Intenzita pomoci môže dosiahnuť až 100 % oprávnených nákladov.

4.7. **Pomoc vo forme zníženia daní alebo parafiškálnych poplatkov**

292. Oddiel 4.7 sa vzťahuje na pomoc v oblasti ochrany životného prostredia vo forme zníženia daní alebo parafiškálnych poplatkov. Oddiel je štruktúrovaný do dvoch pododdielov, pričom každý z nich má vlastnú logiku. V oddiele 4.7.1 sa riešia dane a poplatky, ktorými sa ukladajú sankcie za správanie poškodzujúce životné prostredie a ktorých cieľom teda je nasmerovať podniky a spotrebiteľov k voľbám šetrnejším k životnému prostrediu. Podľa oddielu 4.7.2 môžu členské štáty prostredníctvom

¹²⁶ Pozri rozhodnutie Komisie C(2012) 558 final zo 17. októbra 2012 vo veci SA.33496 (2011/N) Rakúsko – Einzelfall, Altlast, DECON Umwelttechnik GmbH, body 65 – 69 (Ú. v. EÚ C 14, 17.1.2013, s. 1).

¹²⁷ Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7).

cielených znížení daní alebo poplatkov podporiť podniky, aby zmenili alebo prispôsobili svoje správanie, pokiaľ ide o zapájanie sa do projektov alebo činností, ktoré sú šetrnejšie k životnému prostrediu.

4.7.1. *Pomoc vo forme zníženia environmentálnych daní a parafiškálnych poplatkov*

4.7.1.1. Odôvodnenie pomoci

293. Environmentálne dane alebo parafiškálne poplatky sa ukladajú s cieľom internalizovať externé náklady na správanie škodlivé pre životné prostredie, a tým odradiť od takéhoto správania prostredníctvom stanovenia poplatku za takéto správanie, a zvýšiť úroveň ochrany životného prostredia. V zásade by environmentálne dane a parafiškálne poplatky mali odzrkadľovať celkové náklady pre spoločnosť (externé náklady) a vzhľadom na to by mala byť výška zaplatených daní alebo parafiškálnych poplatkov na jednotku emisií, iných znečisťujúcich látok, prípadne spotrebovaných zdrojov, rovnaká pre všetky podniky, ktoré sú zodpovedné za správanie poškodzujúce životné prostredie. Hoci môže zníženie environmentálnych daní alebo parafiškálnych poplatkov tento cieľ ochrany životného prostredia negatívne ovplyvniť, jednako môže byť potrebné v prípade, ak by sa príjemcovia inak dostali do takej konkurenčnej nevýhody, že by nebolo vôbec možné zaviesť environmentálnu daň alebo parafiškálny poplatok.

294. V prípade, že environmentálnu daň alebo parafiškálne poplatky nemožno vynútiť bez toho, aby sa ohrozili hospodárske činnosti určitých podnikov, priaznivejším zaobchádzaním s niektorými podnikmi možno dosiahnuť vyššiu všeobecnú úroveň príspevku k environmentálnym daniam alebo parafiškálnym poplatkom. Vzhľadom na to môže za určitých podmienok zníženie environmentálnych daní alebo poplatkov nepriamo prispieť k vyššej úrovni ochrany životného prostredia. Celkový cieľ environmentálnej dane alebo parafiškálneho poplatku odradiť od správania poškodzujúceho životné prostredie a/alebo zvýšiť poplatky za také správanie, ak nie sú k dispozícii uspokojivé riešenia, by sa však nemal ohroziť.

4.7.1.2. Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti

295. Komisia usúdi, že pomoc vo forme zníženia daní alebo poplatkov možno poskytnúť, ak členský štát preukáže, že sú splnené obe tieto podmienky:

- a) zníženie sa týka podnikov, na ktoré má environmentálna daň alebo poplatok najväčší vplyv, ktoré by bez takého zníženia neboli schopné vykonávať svoje hospodárske činnosti udržateľným spôsobom;
- b) úroveň ochrany životného prostredia, ktorá sa skutočne dosiahla vykonaním zníženia, je vyššia ako úroveň, ktorá by sa dosiahla bez vykonania tohto zníženia.

296. Aby členský štát preukázal, že tieto dve podmienky v bode 295 sú splnené, musí Komisii poskytnúť tieto informácie:

- a) opis odvetví alebo kategórií príjemcov, na ktoré sa vzťahuje zníženie;
- b) zoznam najväčších príjemcov z každého dotknutého odvetvia, ich obrat, podiel na trhu a výška daňového základu a pomer, ktorý by predstavovala environmentálna daň alebo poplatok v ich zisku pred zdanením so znížením a bez neho;

- c) opis situácie daných príjemcov a vysvetlenie toho, prečo by neboli schopní platiť základnú sadzbu environmentálnej dane alebo poplatku;
- d) vysvetlenie toho, ako môže zníženie dane alebo poplatku prispieť k skutočnému zvýšeniu úrovne ochrany životného prostredia v porovnaní s úrovňou ochrany životného prostredia, ktorá sa má dosiahnuť bez ich zníženia (napríklad porovnaním základnej sadzby, ktorá by sa vykonávala so znížením, a základnej sadzby, ktorá by sa vykonávala bez zníženia, počtu podnikov, na ktoré by sa vzťahovala celková daň alebo poplatok, alebo iných ukazovateľov odrážajúcich skutočnú zmenu v správaní, ktoré poškodzuje životné prostredie).

4.7.1.3. Minimalizácia narušení hospodárskej súťaže a obchodu

297. Pri harmonizácii environmentálnych daní môže Komisia uplatniť zjednodušený prístup k posúdeniu potrebnosti a primeranosti pomoci. Komisia môže v kontexte smernice 2003/96/ES využiť zjednodušený prístup k zníženiu dane, pokiaľ ide o minimálnu úroveň zdanenia v Únii stanovenú v bodoch 298 a 299.
298. Komisia bude pomoc vo forme zníženia harmonizovaných daní považovať za potrebnú a primeranú za predpokladu, že sú splnené tieto kumulatívne podmienky:
- a) príjemcovia pomoci zaplatia aspoň minimálnu sadzbu dane Únie stanovenú v uplatniteľnej smernici;
 - b) výber príjemcov pomoci bude založený na objektívnych a transparentných kritériách;
 - c) pomoc sa poskytne všetkým podnikom v tom istom odvetví v zásade rovnako, ak sa nachádzajú v podobnej skutkovej situácii;
 - d) členský štát overí nevyhnutnosť pomoci v oblasti nepriameho prispievania k vyššej úrovni ochrany životného prostredia na základe otvorenej verejnej konzultácie *ex ante*, pričom odvetvia oprávnené na zníženie sú riadne opísané a k dispozícii je zoznam najväčších príjemcov z každého odvetvia.
299. Členské štáty môžu poskytnúť pomoc vo forme zníženej sadzby dane, pevne stanovenej ročnej kompenzácie (vrátenie dane), alebo ako kombináciu oboch. Výhoda prístupu vrátenia dane spočíva v tom, že podnik je naďalej vystavený cenovému signálu, ktorý vysiela environmentálna daň. Výška vrátenej dane by sa mala vypočítavať na základe historických údajov, t. j. na základe úrovne výroby a úrovne spotreby alebo znečistenia pozorovaného v prípade podniku v danom základnom roku. Výška vrátenej dane nesmie prekročiť výšku minimálnej dane Únie, ktorá by inak bola splatná za základný rok.
300. Ak nie sú environmentálne dane harmonizované alebo ak príjemcovia zaplatia menej, než je minimálna sadzba harmonizovanej dane Únie, ak to povoľuje uplatniteľná smernica, je potrebné podrobnejšie posúdenie nevyhnutnosti a primeranosti pomoci, ako sa stanovuje v oddieloch 4.7.1.3.1 až 4.7.1.3.3.

1.1.1.1.9. Nevyhnutnosť

301. Okrem požiadaviek stanovených v oddiele 3.2.1.1 sa uplatňujú požiadavky stanovené v bodoch 302 a 303.

302. Komisia bude považovať pomoc za potrebnú, ak sú splnené tieto kumulatívne podmienky:
- a) výber príjemcov je založený na objektívnych a transparentných kritériách a pomoc sa poskytne rovnakým spôsobom všetkým oprávneným podnikom pôsobiacim v tom istom odvetví hospodárskej činnosti, ktoré sa, pokiaľ ide o zámery alebo ciele opatrenia pomoci, nachádzajú v takej istej alebo podobnej skutkovej situácii;
 - b) environmentálna daň alebo parafiškálny poplatok bez zníženia by viedol k podstatnému zvýšeniu výrobných nákladov, vypočítaných ako podiel hrubej pridanej hodnoty za každé odvetvie alebo každú kategóriu príjemcov;
 - c) podstatný nárast výrobných nákladov nemožno preniesť na zákazníkov bez veľkého poklesu objemu predaja.
303. Pokiaľ ide o zníženie daní za biopalivá, biokvapaliny a palivá z biomasy, členský štát musí zaviesť mechanizmus, ktorým sa overuje, či je opatrenie stále nevyhnutné, pričom uplatňuje podmienky nevyhnutnosti oddielu 4.1.3.1, a prijme vhodné opatrenia, ako sú ukončenie výnimky alebo zníženie úrovne podpory.

1.1.1.1.10. *Vhodnosť*

304. Okrem požiadaviek stanovených v oddiele 3.2.1.2 sa uplatňujú požiadavky stanovené v bodoch 305 a 306.
305. Komisia schváli schémy pomoci na maximálne obdobie 10 rokov a po uplynutí tohto obdobia môže členský štát opatrenie opäť notifikovať, ak prehodnotí vhodnosť príslušných opatrení pomoci.
306. V prípade, keď sa pomoc poskytuje ako vrátenie dane, by sa výška vrátenej dane mala vypočítať na základe historických údajov, teda na základe úrovne výroby a úrovne spotreby alebo znečistenia pozorovaného v prípade podniku v danom základnom roku.

1.1.1.1.11. *Primeranosť*

307. Oddiel 3.2.1.3 sa nevzťahuje na pomoc vo forme zníženia environmentálnych daní a parafiškálnych poplatkov.
308. Komisia bude pomoc považovať za primeranú, ak bude splnená aspoň jedna z týchto podmienok:
- a) každý príjemca pomoci zaplatí aspoň 20 % nominálnej hodnoty environmentálnej dane alebo parafiškálnych poplatkov, ktoré by sa inak na daného príjemcu vzťahovali, ak by nedošlo k zníženiu;
 - b) zníženie dane alebo poplatku, ktoré nesmie presiahnuť 100 % vnútroštátnej environmentálnej dane alebo parafiškálneho poplatku, je podmienené uzatvorením dohôd medzi členským štátom a príjemcami alebo združeniami príjemcov, v ktorých sa príjemcovia alebo združenia príjemcov zaviazu dosahovať ciele ochrany životného prostredia s rovnakým účinkom, ako keby príjemcovia alebo

združenia príjemcov zaplatili aspoň 20 % vnútroštátnej dane alebo poplatku. Takéto dohody alebo záväzky sa môžu vzťahovať okrem iného na zníženie spotreby energie, zníženie emisií a iných znečisťujúcich látok alebo akékoľvek iné opatrenie týkajúce sa ochrany životného prostredia.

309. Takéto dohody musia spĺňať tieto kumulatívne podmienky:

- a) obsah dohôd dohodne členský štát, ktorý určí ciele a stanoví časový harmonogram dosahovania cieľov;
- b) členský štát zabezpečí nezávislé a pravidelné monitorovanie záväzkov uvedených v dohodách;
- c) tieto dohody sa pravidelne revidujú vzhľadom na technologický a iný vývoj a stanovujú sa v nich účinné sankcie platné pre prípad neplnenia záväzkov.

4.7.2. *Pomoc v oblasti ochrany životného prostredia vo forme zníženia daní alebo parafiškálnych poplatkov*

4.7.2.1. Odôvodnenie pomoci

310. Členské štáty môžu zväziť stimulovanie podnikov s cieľom zapojiť ich do projektov alebo činností na zvýšenie úrovne ochrany životného prostredia, a to prostredníctvom zníženia daní alebo parafiškálnych poplatkov. Ak je takéto zníženie zamerané na stimulovanie príjemcov k vykonávaniu projektov alebo činností, ktorých výsledkom je menšie znečistenie alebo spotreba zdrojov, Komisia posúdi opatrenia na základe požiadaviek stanovených v oddiele 4.7.2.

4.7.2.2. Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti

311. Tento oddiel sa týka pomoci v oblasti projektov a činností šetrných k životnému prostrediu, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti oddielov 4.2 až 4.6, pričom táto pomoc má formu zníženia daní alebo parafiškálnych poplatkov.

312. Ak sa znížením dane alebo poplatku v prvom rade sleduje cieľ dekarbonizácie, uplatňuje sa oddiel 4.1.

313. Tento oddiel sa nevzťahuje na zníženia daní alebo poplatkov zohľadňujúce nevyhnutné náklady na poskytovanie energie alebo súvisiacich služieb. Z rozsahu pôsobnosti oddielu 4.7.2 sú napríklad vylúčené zníženia sieťových poplatkov alebo poplatkov, z ktorých sa financujú kapacitné mechanizmy. Tento oddiel nezahŕňa zníženie poplatkov za spotrebu elektriny, z ktorých sa financuje cieľ energetickej politiky.

4.7.2.3. Stimulačný účinok

314. Okrem požiadaviek stanovených v oddiele 3.1.2 sa uplatňujú požiadavky stanovené v bodoch 315 a 316.

315. Za každý oprávnený alebo referenčný projekt v rámci jednotlivých kategórií príjemcov musí členský štát predložiť kvantifikáciu stanovenú v bode 51 alebo rovnocenné údaje Komisii na účely vykonania posúdenia, v ktorých sa porovnáva ziskovosť referenčného projektu alebo činnosti v situácii so znížením dane alebo parafiškálneho poplatku a bez

tohto zníženia a z ktorých vyplýva, že týmto znížením sa stimuluje vykonávanie projektu alebo činnosti šetrnej k životnému prostrediu.

316. Pomoc v oblasti projektov, ktoré sa začali pred podaním žiadosti o pomoc, sa považuje za takú, ktorá má stimulačný účinok, ak sú splnené tieto kumulatívne podmienky:
- a) opatrením sa vytvára nárok na pomoc podľa objektívnych a nediskriminačných kritérií a bez ďalšieho uplatnenia voľného uváženia členského štátu;
 - b) opatrenie bolo schválené a nadobudlo účinnosť pred začatím práce na podporovanom projekte alebo pred začatím podporovanej činnosti, s výnimkou prípadu následných fiškálnych schém, ak sa na danú činnosť vzťahovali už predchádzajúce schémy vo forme daňového alebo parafiškálneho zvýhodnenia.

4.7.2.4. Primeranosť

317. Oddiel 3.2.1.3 sa nevzťahuje na pomoc v oblasti ochrany životného prostredia vo forme zníženia daní alebo parafiškálnych poplatkov.
318. Pomoc nesmie presiahnuť bežné miery alebo výšku dane, prípadne poplatku, ktoré by inak platili.
319. Ak zníženie dane alebo parafiškálneho poplatku súvisí s investičnými nákladmi, pomoc sa bude považovať za primeranú za predpokladu, že nepresahuje intenzity pomoci a maximálne výšky pomoci uvedené v oddieloch 4.2 až 4.6. Ak sa v týchto oddieloch vyžaduje uskutočnenie súťažného ponukového konania, táto požiadavka sa nevzťahuje na pomoc poskytnutú vo forme zníženia dane alebo parafiškálneho poplatku.
320. Ak sa znížením dane alebo parafiškálneho poplatku znížia opakované prevádzkové náklady, výška pomoci nesmie presiahnuť rozdiel medzi prevádzkovými nákladmi na projekt šetrný k životnému prostrediu alebo činnosť šetrnú k životnému prostrediu a kontrafaktuálnym scenárom s riešením menej šetrným k životnému prostrediu. Ak sú výsledkom projektu alebo činnosti, ktoré sú viac šetrné k životnému prostrediu, potenciálne úspory alebo dodatočné príjmy, musia sa pri určovaní primeranosti pomoci vziať do úvahy.

4.7.2.5. Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod

321. Okrem požiadaviek stanovených v oddiele 3.2.2 sa uplatňujú požiadavky stanovené v bodoch 322 až 324.
322. Štátna pomoc sa musí poskytnúť rovnakým spôsobom všetkým oprávneným podnikom pôsobiacim v tom istom odvetví hospodárskej činnosti, ktoré sa, pokiaľ ide o zámery alebo ciele opatrenia pomoci, nachádzajú v takej istej alebo podobnej skutkovej situácii.
323. Členské štáty musia zabezpečiť, aby bola pomoc nevyhnutná počas celého trvania schém, ktoré trvajú viac ako tri roky, a mali by ich posudzovať aspoň každé tri roky.
324. Ak sa zníženie dane alebo parafiškálneho poplatku týka projektov patriacich do rozsahu pôsobnosti:
- a) oddielu 4.2, uplatňujú sa body 154 až 156;

b) oddielu 4.3.1, uplatňujú sa body 183 až 188;

c) oddielu 4.3.2, uplatňujú sa body 206 až 216.

4.8. Pomoc v oblasti bezpečnosti dodávok elektriny

4.8.1. Odôvodnenie pomoci

325. Zlyhania trhu a regulačné zlyhania môžu znamenať, že cenové signály nedokážu poskytovať efektívne investičné stimuly, čo vedie v oblasti elektriny napríklad k neprimeranej kombinácii zdrojov, kapacity, flexibilita alebo lokalite. Okrem toho nové výzvy v oblasti zaistenia bezpečnosti dodávok elektriny vyplývajú z významnej transformácie v odvetví elektrickej energie v dôsledku technologických zmien a problémov v oblasti klímy. Hoci čoraz integrovanejší trh s elektrinou bude za normálnych okolností umožňovať výmenu elektriny v rámci celej EÚ, čím sa zmiernia problémy s vnútroštátnou bezpečnosťou dodávok, môžu sa vyskytnúť situácie, v ktorých nemožno v niektorých členských štátoch alebo regiónoch bezpečnosť dodávok zaručiť za každých okolností ani na prepojených trhoch. Členské štáty môžu preto zvážiť zavedenie opatrení na zabezpečenie určitých úrovní bezpečnosti dodávok elektriny.

4.8.2. Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti

326. Tento oddiel sa týka pravidiel zlučiteľnosti pre opatrenia pomoci zamerané na zvýšenie bezpečnosti dodávok elektriny. Patria k nim kapacitné mechanizmy a akékoľvek iné opatrenia na riešenie dlhodobých a krátkodobých problémov s bezpečnosťou dodávok vyplývajúcich zo zlyhaní trhu, ktoré vedú k nedostatočným investíciám do kapacity výroby a uskladňovania elektriny alebo reakcie na strane spotreby, prepojovacieho vedenia, ako aj opatrenia zamerané na preťaženie sústavy, ktorých cieľom je riešiť nedostatky v prenosovej a distribučnej elektrizačnej sústave¹²⁸.

327. Tieto opatrenia môžu byť navrhnuté aj na podporu cieľov v oblasti ochrany životného prostredia, napríklad tým, že sa vylúčia kapacity viac prispievajúce k znečisteniu alebo opatrenia, ktorými sa vo výberovom konaní zvýhodňuje kapacita prínosnejšia pre životné prostredie.

328. V rámci svojej notifikácie by mali členské štáty identifikovať hospodárske činnosti, ktoré bude pomoc umožňovať. Pomocou v oblasti zvyšovania bezpečnosti dodávok elektriny sa priamo umožňuje vývoj hospodárskych činností v súvislosti s výrobou elektriny, uskladňovaním a reakciou na strane spotreby, novými investíciami a efektívnou modernizáciou a údržbou existujúcich aktív. Takisto sa ňou môže nepriamo podporiť široký rozsah hospodárskych činností, ktoré potrebujú elektrinu ako vstupnú surovinu, a to vrátane elektrifikácie tepla a dopravy.

¹²⁸ Tento oddiel sa nevzťahuje na doplnkové služby vrátane opatrení plánov obrany sústavy podľa nariadenia Komisie (EÚ) 2017/2196, ktorých cieľom je zaisťovať prevádzkovú bezpečnosť a ktoré obstarávajú prevádzkovatelia prenosovej sústavy alebo prevádzkovatelia distribučnej sústavy prostredníctvom nediskriminačného súťažného ponukového konania otvoreného pre všetky zdroje, ktoré môžu prispieť k identifikovanej požiadavke prevádzkovej bezpečnosti bez zapojenia štátu do obstarávania a financovania služby.

4.8.3. *Stimulačný účinok*

329. Uplatňujú sa pravidlá týkajúce sa stimulačného účinku uvedené v bodoch 29, 30, 31 a 32.

4.8.4. *Minimalizácia narušení hospodárskej súťaže a obchodu*

4.8.4.1. *Nevyhnutnosť*

330. Oddiel 3.2.1.1 sa neuplatňuje na opatrenia v oblasti bezpečnosti dodávok elektriny.

331. Povaha a príčiny problému s bezpečnosťou dodávok elektriny, a tým aj potreba štátnej pomoci na zaistenie bezpečnosti dodávok elektriny, sa musia v relevantných prípadoch riadne analyzovať a kvantifikovať na základe štandardu spoľahlivosti vymedzeného v článku 25 nariadenia (EÚ) 2019/943, a to vrátane toho, kedy a kde sa problém pravdepodobne vyskytne. Pokiaľ ide o opatrenia zamerané na preťaženie sústavy, členský štát by mal poskytnúť analýzu (po konzultácii so zodpovedným národným regulačným orgánom a zohľadnení jeho stanoviska), pričom pomocou analýzy nákladov identifikuje a zdôvodní úroveň bezpečnosti dodávok, ktorá sa sleduje navrhovaným opatrením. Pokiaľ ide o opatrenia zamerané na bezpečnosť dodávok, mala by sa opísať merná jednotka kvantifikácie a mala by sa uviesť metóda jej výpočtu s odkazom na všetky relevantné požiadavky odvetvových právnych predpisov.

332. V prípade potreby by mala byť identifikácia problému s bezpečnosťou dodávok elektriny v súlade s najnovšou dostupnou analýzou siete ENTSO-E pre elektrinu, ktorá bola vypracovaná podľa právnych predpisov o vnútornom trhu s energiou, konkrétne:

- a) v prípade opatrení zameraných na primeranosť zdrojov podľa európskych posúdení primeranosti zdrojov uvedených v článku 23 nariadenia (EÚ) 2019/943;
- b) v prípade opatrení zameraných na preťaženie sústavy podľa správ o štrukturálnych preťaženiach a ďalších hlavných fyzických preťaženiach medzi ponukovými oblasťami a v ich rámci, ktoré sú uvedené v článku 14 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2019/943.

333. Členské štáty môžu vychádzať aj z vnútroštátnych posúdení primeranosti zdrojov, na základe ktorých môžu preukázať nevyhnutnosť kapacitných mechanizmov, a to v rozsahu povolenom v článku 24 nariadenia (EÚ) 2019/943. Pokiaľ ide o iné opatrenia v oblasti bezpečnosti dodávok vrátane opatrení zameraných na preťaženie sústavy, členské štáty môžu vychádzať aj z vnútroštátnych posúdení nevyhnutnosti navrhovaných zásahov. Vnútroštátne posúdenia uvedené v tomto bode by mali byť schválené alebo preskúmané zodpovedným národným regulačným orgánom.

334. Opatrenia súvisiace s rizikom krízy dodávok elektriny by sa mali identifikovať vo vnútroštátnom pláne pripravenosti na riziká uvedenom v článku 11 nariadenia (EÚ) 2019/941¹²⁹.

¹²⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/941 z 5. júna 2019 o pripravenosti na riziká v sektore elektrickej energie (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 1).

335. Členské štáty navrhujúce zavedenie viacerých opatrení zameraných na bezpečnosť dodávok elektriny musia jednoznačne vysvetliť, ako spolu navzájom spolupracujú pri zabezpečovaní celkovej nákladovej efektívnosti kombinovaných opatrení na zaistenie bezpečnosti dodávok, napríklad v prípade kapacitných mechanizmov musia vysvetliť, ako dosiahnu (ale nepresiahnu) štandard spoľahlivosti uvedený v bode 331.
336. Musia sa identifikovať regulačné zlyhania alebo zlyhania trhu, ako aj akékoľvek iné problémy, ktoré pri absencii zásahu bránia dosiahnutiu dostatočnej úrovne bezpečnosti dodávok elektriny (a v prípade potreby aj ochrany životného prostredia).
337. Takisto sa musia identifikovať existujúce opatrenia, ktoré už sú zacielené na zlyhania trhu alebo regulačné zlyhania, ako aj na iné problémy uvedené v bode 336.
338. Členské štáty musia preukázať dôvody, prečo sa od trhu v prípade absencie štátnej pomoci nemôže očakávať zaistenie bezpečnosti dodávok elektriny, pričom sa zohľadnia reformy trhu a zlepšenia plánované členským štátom, ako aj technologický vývoj.
339. Komisia v rámci svojho posúdenia zohľadní tieto prvky, ktoré má poskytnúť členský štát:
- a) posúdenie vplyvu variabilnej výroby vrátane výroby zo susedných systémov;
 - b) posúdenie vplyvu zapojenia strany dopytu a uskladňovania vrátane opisu opatrení na podporu riadenia na strane dopytu;
 - c) posúdenie skutočnej alebo potenciálnej existencie prepojujúcich vedení a hlavnej vnútornej infraštruktúry prenosovej sústavy vrátane opisu prebiehajúcich a plánovaných projektov;
 - d) posúdenie akéhokoľvek iného prvku, ktorý by mohol spôsobiť alebo zhoršiť problém s dodávkami elektriny, akým sú napríklad limity veľkoobchodných cien či iné regulačné zlyhania alebo zlyhania trhu. Ak sa to vyžaduje podľa nariadenia (EÚ) 2019/943, pred poskytnutím pomoci musí Komisia vydať stanovisko k plánu vykonávania podľa článku 20 ods. 3 uvedeného nariadenia. Plán vykonávania a stanovisko k nemu sa zohľadnia pri posúdení nevyhnutnosti; a
 - e) akýkoľvek relevantný obsah v akčnom pláne podľa článku 15 nariadenia (EÚ) 2019/943.

4.8.4.2. Vhodnosť

340. Oddiel 3.2.1.2 sa neuplatňuje na opatrenia v oblasti bezpečnosti dodávok elektriny.
341. Členské štáty by mali v prvom rade zvážiť alternatívne spôsoby dosahovania bezpečnosti dodávok elektriny, konkrétne efektívnejší trh s elektrinou, ktorý môže zmierniť zlyhania trhu ohrozujúce bezpečnosť dodávok elektriny. Napríklad zlepšenie fungovania zúčtovania odchýlok týkajúceho sa elektriny, lepšie začlenenie variabilnej výroby, stimulovanie a začlenenie reakcie na strane spotreby a uskladňovania, umožnenie efektívnych cenových signálov, odstránenie prekážok cezhraničného obchodu a zlepšenie infraštruktúry vrátane prepojenia. Pomoc možno považovať za vhodnú pre opatrenia v oblasti bezpečnosti dodávok, ak napriek vhodným a primeraným

zlepšeniam trhu¹³⁰ a investíciám do aktív sústavy, ktoré sú už vykonané alebo sa plánujú, naďalej pretrvávajú obavy o bezpečnosť dodávok.

342. V prípade opatrení zameraných na preťaženie sústavy by mali členské štáty dodatočne vysvetliť, ako sa v súlade s článkom 13 nariadenia (EÚ) 2019/943 zlepšuje účinnosť opatrení v oblasti redistribúcie.

4.8.4.3. Oprávnenosť

343. Opatrenie pomoci by malo byť otvorené všetkým príjemcom alebo projektom, ktorí/ktoré majú z technického hľadiska schopnosť efektívne prispievať k dosahovaniu cieľa v oblasti bezpečnosti dodávok. Patrí k tomu výroba, uskladňovanie a reakcia na strane spotreby, ako aj zoskupenie malých jednotiek týchto foriem kapacity do väčších blokov.
344. Za vhodné sa považujú obmedzenia účasti na bezpečnosti dodávok, ktorými sa zabezpečuje, aby uvedené opatrenia neohrozovali ochranu životného prostredia (pozri body 368 a 369).
345. Členské štáty sa vyzývajú, aby zaviedli dodatočné kritériá alebo vlastnosti svojich opatrení v oblasti bezpečnosti dodávok, ktorých cieľom je propagovať účasť zelenších technológií (alebo znížiť účasť znečisťujúcich technológií) potrebnú na podporu plnenia cieľov Únie v oblasti ochrany životného prostredia. Takéto dodatočné kritériá alebo vlastnosti musia byť objektívne, transparentné a nediskriminačné vo vzťahu k jednoznačne identifikovaným cieľom v oblasti ochrany životného prostredia a nesmú mať za následok nadmernú kompenzáciu príjemcov.
346. Ak je to technicky uskutočniteľné, opatrenia v oblasti bezpečnosti dodávok elektriny musia byť otvorené priamej cezhraničnej účasti poskytovateľov kapacity so sídlom v inom členskom štáte¹³¹. Členské štáty musia zabezpečiť, aby zahraničná kapacita schopná poskytovať rovnocenný technický výkon ako domáce kapacity mala možnosť zúčastniť sa na tom istom súťažnom konaní ako domáce kapacity. Členské štáty môžu vyžadovať, aby sa zahraničná kapacita nachádzala v členskom štáte, ktorý má priame prepojenie sústavy s členským štátom uplatňujúcim opatrenie. Dodržať sa prípadne musia aj príslušné pravidlá stanovené v článku 26 nariadenia (EÚ) 2019/943.

4.8.4.4. Verejná konzultácia

347. Oddiel 4.8.4.4 sa uplatňuje od 1. júla 2023.
348. Pred notifikáciou pomoci v iných ako riadne odôvodnených výnimočných prípadoch musia členské štáty verejne konzultovať o proporcionality opatrení notifikovaných podľa tohto oddielu a ich vplyvoch na hospodársku súťaž. Táto konzultačná povinnosť sa neuplatňuje na zmeny už schválených opatrení, ktorými sa nemení ich rozsah pôsobnosti ani oprávnenosť, prípadne ktorými sa ich trvanie nepredlžuje na viac ako 10 rokov od dátumu pôvodného rozhodnutia, ani na prípady uvedené v bode 349. Na

¹³⁰ Zohľadní sa nariadenie (EÚ) 2019/943 a smernica (EÚ) 2019/944.

¹³¹ Technická uskutočniteľnosť sa predpokladá v prípade kapacitných mechanizmov, pri ktorých sa podľa nariadenia (EÚ) 2019/943 vyžaduje cezhraničná účasť.

určenie toho, či je opatrenie na základe kritérií uvedených v týchto usmerneniach odôvodnené, sa vyžaduje táto verejná konzultácia¹³²:

- a) V prípade opatrení s odhadovanou priemernou ročnou výškou poskytnutej pomoci najmenej 100 miliónov EUR by sa mala aspoň šesťtýždňová verejná konzultácia týkať:
 - i) oprávnenosti;
 - ii) navrhovaného použitia a rozsahu súťažného ponukového konania a všetkých navrhovaných výnimiek;
 - iii) hlavných parametrov procesu prideľovania pomoci¹³³ vrátane umožnenia hospodárskej súťaže medzi rôznymi typmi príjemcov¹³⁴;
 - iv) metodiky rozdeľovania nákladov na opatrenie medzi spotrebiteľov;
 - v) v prípade nevyužitia súťažného ponukového konania predpokladov a údajov o kvantifikácii použitých na preukázanie primeranosti pomoci vrátane nákladov, príjmov, prevádzkových predpokladov a životnosti, ako aj vážených priemerných kapitálových nákladov; a
 - vi) ak možno podporiť nové investície do výroby s využitím zemného plynu, navrhovaných ochranných opatrení na zabezpečenie súladu s cieľmi Únie v oblasti klímy.
- b) V prípade opatrení s odhadovanou priemernou ročnou výškou poskytnutej pomoci nižšou ako 100 miliónov EUR by sa mala aspoň štvortýždňová verejná konzultácia týkať:
 - i) oprávnenosti;
 - ii) navrhovaného použitia a rozsahu súťažného ponukového konania a všetkých navrhovaných výnimiek;
 - iii) metodiky rozdeľovania nákladov na opatrenie medzi spotrebiteľov; a
 - iv) ak možno podporiť nové investície do výroby s využitím zemného plynu, navrhovaných ochranných opatrení na zabezpečenie súladu s cieľmi Únie v oblasti klímy.

¹³² Členské štáty sa v súvislosti s týmito požiadavkami môžu opierať o existujúce vnútroštátne konzultačné postupy. Pokiaľ sú do konzultácie zahrnuté body, ktoré sa tu uvádzajú, nie je nutné uskutočniť samostatnú konzultáciu.

¹³³ Napríklad obdobia realizácie medzi súťažným konaním a dodacou lehotou, pravidiel predkladania ponúk, pravidiel stanovovania cien.

¹³⁴ Ak napríklad existujú rôzne trvania zmluvy, rôzne metodiky na výpočet výšky oprávnenej kapacity/produkcie rôznych technológií, rôzne metodiky na výpočet alebo vyplácanie subvencií.

349. V prípade opatrení patriacich do bodu 348 písm. b) sa verejná konzultácia nevyžaduje, ak sa využijú súťažné ponukové konania a opatrením sa nepodporujú investície do výroby energie z fosílnych palív.
350. Konzultačné dotazníky musia byť uverejnené na verejnom webovom sídle. Členské štáty musia uverejniť reakciu na konzultáciu, v ktorej zhrnú a opíšu prijaté odpovede. Mala by obsahovať vysvetlenie minimalizovania možných vplyvov na hospodársku súťaž prostredníctvom rozsahu/oprávnenosti navrhovaného opatrenia. Členské štáty musia v notifikácii opatrení pomoci podľa tohto oddielu uviesť odkaz na svoju reakciu na konzultáciu.
351. Vo výnimočných a riadne odôvodnených prípadoch môže Komisia zvážiť alternatívne metódy konzultácie za predpokladu, že sa pri (pokračujúcej) realizácii pomoci zohľadnia názory zainteresovaných strán. V takých prípadoch sa môže konzultácia skombinovať s nápravnými opatreniami na minimalizovanie možných rušivých vplyvov opatrenia.
- #### 4.8.4.5. Primeranosť
352. Okrem pravidiel stanovených v bodoch 353, 354, 355, 356 a 357 sa uplatňujú aj pravidlá stanovené v bodoch 49, 50, 51, 52, 53 a 55.
353. Dopyt po opatreniach v oblasti bezpečnosti dodávok by sa mal stanoviť na základe štandardu spoľahlivosti alebo analýzy nákladov a prínosov uvedenej v bode 331, ako aj na základe analýzy zdrojov potrebných na zaistenie primeranej úrovne bezpečnosti dodávok podľa bodov 332, 333 a 334. Analýza použitá na stanovenie úrovne dopytu nesmie byť v čase určovania úrovne dopytu staršia ako 12 mesiacov.
354. Obdobie realizácie medzi poskytnutím pomoci a lehotou na odovzdanie projektu by malo umožňovať efektívnu hospodársku súťaž medzi rôznymi oprávnenými projektmi.
355. Výnimky z požiadavky na pridelenie pomoci a stanovenie úrovne pomoci prostredníctvom súťažného ponukového konania možno odôvodniť:
- a) iba ak sa predložia dôkazy podľa potreby vrátane dôkazov získaných v rámci verejnej konzultácie preukazujúce, že potenciálna účasť na ponukovom konaní pravdepodobne nebude dostatočná na zabezpečenie hospodárskej súťaže; alebo
 - b) len v prípade opatrení zameraných na preťaženie sústavy, ak členský štát poskytne analýzu (po konzultácii so zodpovedným národným regulačným orgánom a zohľadnení jeho stanoviska) založenú na dôkazoch podľa potreby vrátane dôkazov získaných v rámci verejnej konzultácie, podľa ktorej by súťažné ponukové konanie bolo menej nákladovo efektívne, napríklad z dôvodu strategického predkladania ponúk alebo narušenia trhu.
356. Prijemcovia opatrení v oblasti bezpečnosti dodávok by mali mať účinné stimuly na to, aby počas obdobia dodávok prispievali k bezpečnosti dodávok. Tieto stimuly by vo všeobecnosti mali byť spojené s hodnotou nedodanej elektriny¹³⁵. Napríklad v prípade

¹³⁵ Ako sa stanovuje v článku 11 nariadenia (EÚ) 2019/943.

nedostupnosti dodávok od príjemcu by mala byť príjemcovi uložená sankcia spojená s hodnotou nedodanej elektriny. S výnimkou opatrení zameraných na preťaženie sústavy by táto sankcia mala vo všeobecnosti vychádzať z cien zúčtovania odchýlok týkajúceho sa elektriny, aby sa predišlo narušeniam fungovania trhu.

357. Členské štáty môžu využiť aj konkurenčné certifikáty/schémy povinnosti dodávateľa, a to za predpokladu, že:

- a) spotreba v schéme je stanovená pod úrovňou potenciálnych dodávok a
- b) cena za odkúpenie/penalizovaná cena pre odberateľa/dodávateľa, ktorý nezakúpil všetky požadované certifikáty (t. j. cena predstavujúca maximálnu sumu, ktorá sa vypláti príjemcom), je stanovená na úrovni, ktorá zabezpečuje, že príjemcom nemožno poskytnúť nadmernú kompenzáciu.

4.8.5. *Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod a vyrovňovanie*

358. S výnimkou bodu 70 sa oddiel 3.2.2 neuplatňuje na opatrenia v oblasti bezpečnosti dodávok elektriny.

359. Pomoc musí byť navrhnutá tak, aby zachovávala efektívne fungovanie trhov, efektívne prevádzkové stimuly a cenové signály.

360. Stimuly sa nesmú poskytovať na výrobu energie, ktorou by sa vytláčali menej znečisťujúce formy energie.

361. Požiadavky uvedené v bodoch 359 a 360 budú vo všeobecnosti splnené vtedy, keď sa opatrenie vypláca za kapacitu (v EUR/MW), a nie za vyrobený objem elektriny (v EUR/MWh). Ak sa uskutočňuje platba za MWh, je potrebné venovať dodatočnú pozornosť tomu, aby sa zabránilo nepriaznivým vplyvom na trh a aby sa nevytláčali menej znečisťujúce výrobné zdroje.

362. Opatrenia v oblasti bezpečnosti dodávok musia spĺňať všetky uplatniteľné podmienky stanovené v článku 22 nariadenia (EÚ) 2019/943¹³⁶.

363. V prípade strategických rezerv a akýchkoľvek ďalších opatrení zameraných na primeranosť zdrojov vrátane schém prerušiteľnosti sa na zabezpečenie nenarušenia tvorby trhových cien v situácii, ak sa kapacita zachováva mimo trhu, uplatňujú tieto dodatočné kumulatívne požiadavky:

- a) zdroje opatrenia sa nasadzujú len vtedy, ak prevádzkovatelia prenosových sústav pravdepodobne vyčerpajú svoje vyrovňavacie zdroje na dosiahnutie rovnováhy medzi spotrebou a dodávkami¹³⁷;

¹³⁶ Pokiaľ ide o opatrenia v rámci plánu pripravenosti na riziká podľa nariadenia (EÚ) 2019/941, pozri aj článok 12 ods. 1 uvedeného nariadenia.

¹³⁷ Uvedenou požiadavkou nie je dotknutá aktivácia zdrojov pred ich nasadením, aby sa zohľadnilo obmedzenie rýchlosti nábehu a prevádzkové požiadavky. Výkon strategickkej rezervy počas aktivácie sa

- b) počas obdobia zúčtovania odchýlok, keď boli nasadené zdroje opatrenia, sa odchýlky na trhu zúčtujú minimálne v hodnote nedodanej elektriny alebo v hodnote vyššej, ako je vnútrodenný technický cenový limit¹³⁸, podľa toho, ktorá hodnota je vyššia;
 - c) výkon opatrenia po nasadení sa priradí subjektom zúčtovania prostredníctvom mechanizmu zúčtovania odchýlok;
 - d) za dané zdroje nemožno získať odmenu z veľkoobchodného trhu s elektrinou ani z vyrovnávacích trhov;
 - e) zdroje v opatrení sa zachovávajú mimo trhov s energiou minimálne počas trvania zmluvného obdobia.
364. V prípade opatrení zameraných na preťaženie sústavy, keď sa zdroje zachovávajú mimo trhu, za dané zdroje nemožno získať odmenu z veľkoobchodného trhu s elektrinou ani z vyrovnávacích trhov a musia sa zachovávať mimo trhov s energiou minimálne počas trvania zmluvného obdobia.
365. V prípade kapacitných mechanizmov iných než strategické rezervy členské štáty musia zabezpečiť, aby opatrenie:
- a) bolo koncipované tak, aby sa zabezpečilo, že cena zaplatená za dostupnosť sa automaticky približuje nule, keď sa očakáva, že úroveň dodávanej kapacity bude postačujúca na uspokojenie úrovne požadovanej kapacity;
 - b) odmeňovalo zúčastnené zdroje iba za ich dostupnosť a zabezpečovalo, že odmena nebude ovplyvňovať rozhodnutia poskytovateľa kapacity, či má energiu vyrábať alebo nie; a
 - c) umožňovalo prenosnosť povinností v oblasti kapacity medzi oprávnenými poskytovateľmi kapacity.
366. Opatrenia v oblasti bezpečnosti dodávok elektriny by nemali:
- a) zbytočne narúšať trh ani obmedzovať medzioblastný obchod;
 - b) znižovať stimuly na investovanie do prepojovacej kapacity, napríklad znížením príjmov z preťaženia v prípade existujúcich alebo nových prepojovacích vedení;
 - c) narúšať prepájanie trhu vrátane vnútrodenných a vyrovnávacích trhov;
 - d) ohrozovať investičné rozhodnutia o kapacite, ktoré predchádzali opatreniu.
367. S cieľom zabrániť ohrozovaniu stimulov na reakciu na strane spotreby a prehlbovaniu zlyhaní trhu, ktoré vedú k potrebe opatrení v oblasti bezpečnosti dodávok, a zaistiť, aby bol zásah v oblasti bezpečnosti dodávok čo najmiernejší, by mali náklady na opatrenie

nesmie priradiť skupinám zabezpečujúcim vyrovnávanie prostredníctvom veľkoobchodných trhov ani nesmie meniť ich odchýlky.

¹³⁸ Ako sa uvádza v článku 10 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/943.

v oblasti bezpečnosti dodávok znášať účastníci trhu, ktorí spôsobili, že je opatrenie potrebné. To sa môže dosiahnuť napríklad rozdelením nákladov na opatrenie v oblasti bezpečnosti dodávok medzi odberateľov elektriny v obdobiach špičky alebo rozdelením nákladov na opatrenie zamerané na preťaženie sústavy medzi odberateľov v regióne čeliacich nedostatku v čase nasadenia kapacity v rámci opatrenia. Takéto rozdelenie nákladov sa však nemôže vyžadovať vtedy, keď členský štát poskytne analýzu založenú na dôkazoch vrátane dôkazov získaných v rámci verejnej konzultácie, z ktorej vyplýva, že rozdelenie nákladov týmto spôsobom by ohrozilo nákladovú efektívnosť opatrenia alebo by spôsobilo vážne narušenia hospodárskej súťaže, ktoré by jednoznačne oslabili potenciálne prínosy daného rozdelenia nákladov.

368. Komisia sa domnieva, že určité opatrenia pomoci majú negatívne vplyvy na hospodársku súťaž a obchod, ktoré sa pravdepodobne nedajú kompenzovať. Konkrétne môžu určité opatrenia pomoci zhoršovať zlyhania trhu, a vytvárať tak nedostatky na úkor blahobytu spotrebiteľa a sociálneho blahobytu. Opatrenia (vrátane opatrení zameraných na preťaženie sústavy a schém prerušiteľnosti), pri ktorých sa nedodržiavajú prahové hodnoty emisií platné pre kapacitné mechanizmy stanovené v článku 22 nariadenia (EÚ) 2019/943 a ktoré môžu stimulovať nové investície do energie vyrábanej z najviac znečisťujúcich fosílnych palív, akými sú čierne uhlie, nafta, hnedé uhlie, ropa, rašelina a bridlicová ropa, napríklad prehlbujú negatívne environmentálne externality na trhu.
369. Opatrenia, ktorými sa stimulujú nové investície do výroby energie s využitím zemného plynu, môžu síce v porovnaní s alternatívnymi investíciami do technológií, ktoré neemitujú emisie, podporiť bezpečnosť dodávok elektriny, ale zároveň v dlhodobom časovom horizonte zhoršiť negatívne environmentálne externality. S cieľom umožniť Komisii pomocou testu vyváženosti overiť, že takéto negatívne vplyvy uvedených opatrení možno kompenzovať pozitívnymi vplyvmi, by mali štáty vysvetliť, ako zabezpečia, aby boli takéto investície prínosné pre dosahovanie cieľa Únie v oblasti klímy do roku 2030 a v oblasti klimatickej neutrality do roku 2050. Členské štáty musia vysvetliť najmä to, ako sa zabráni odkázanosti na túto výrobu energie s využitím plynu. Môže to napríklad zahŕňať záväzok príjemcu zaviesť dekarbonizačné technológie ako zachytávanie a ukladanie oxidu uhličitého, ako aj využívanie oxidu uhličitého, alebo nahrádzať zemný plyn plynom z obnoviteľných zdrojov alebo nízkouhlíkovým plynom, prípadne záväzok príjemcu zavrieť zariadenie v časovom horizonte dosahovania cieľov Únie v oblasti klímy.
370. V prípade individuálnych opatrení pomoci alebo schém prospešných iba pre veľmi malý počet príjemcov alebo prevádzkovateľa by mali členské štáty okrem toho preukázať, že navrhované opatrenie pomoci nebude viesť k zvýšenej trhovej sile.

4.9. Pomoc v oblasti energetickej infraštruktúry

4.9.1. Odôvodnenie pomoci

371. S cieľom plniť ciele Únie v oblasti klímy budú potrebné významné investície a modernizácia energetickej infraštruktúry. Moderná energetická infraštruktúra je kľúčovým predpokladom integrovaného trhu s energiou, ktorý spĺňa ciele v oblasti klímy a zároveň zabezpečuje bezpečnosť dodávok v Únii. Primeraná energetická infraštruktúra predstavuje nevyhnutný predpoklad efektívneho trhu s energiou. Zlepšenie energetickej infraštruktúry prináša posilnenie stability systému, primeranosť

zdrojov a integráciu rôznych zdrojov energie a dodávok energie do menej rozvinutých sústav.

372. Ak účastníci trhu nedokážu zabezpečiť potrebnú infraštruktúru, na riešenie zlyhaní trhu a zabezpečenie uspokojenia značných potrieb Únie v oblasti infraštruktúry môže byť potrebná štátna pomoc. Jedno zlyhanie trhu, ktoré sa môže vyskytnúť v oblasti energetickej infraštruktúry, súvisí s problémami s koordináciou. Rozvoju projektu alebo jeho efektívnemu návrhu môžu brániť rozdielne záujmy investorov, neistý výsledok spolupráce a sieťové účinky. Zároveň však energetická infraštruktúra dokáže vytvoriť značné pozitívne externality, pri ktorých sa náklady a prínosy infraštruktúry môžu v prípade rôznych účastníkov trhu a členských štátov vyskytnúť asymetricky. Komisia sa preto domnieva, že pomoc v oblasti energetickej infraštruktúry môže byť pre vnútorný trh prospešná, a prispievať tak k riešeniu týchto zlyhaní trhu. Platí to najmä pre projekty infraštruktúry s cezhraničným vplyvom, ako sú projekty spoločného záujmu vymedzené v článku 2 bode 4 nariadenia (ES) č. 347/2013.
373. V súlade s oznámením o pojme štátna pomoc¹³⁹ sa pravidlá štátnej pomoci nevzťahujú na podporu energetickej infraštruktúry v rámci zákonného monopolu. V odvetví energetiky to platí predovšetkým pre tie členské štáty, v ktorých je výstavba a prevádzka určitých infraštruktúr zo zákona vyhradená výlučne prevádzkovateľovi prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľovi distribučnej sústavy.
374. Komisia sa domnieva, že zákonný monopol, ktorý vylučuje narušenia hospodárskej súťaže, existuje, ak sú splnené tieto kumulatívne podmienky:
- a) výstavba a prevádzka infraštruktúry podlieha zákonnému monopolu zavedenému v súlade s právnymi predpismi Únie; to platí v prípade ak je prevádzkovateľ prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľ distribučnej sústavy zo zákona jediným subjektom, ktorý má nárok na určitý typ investícií alebo činnosti, pričom žiadny iný subjekt nemôže prevádzkovať alternatívnu sústavu¹⁴⁰;
 - b) zákonný monopol nielenže vylučuje hospodársku súťaž na trhu, ale aj o trh, a to tým, že vylučuje akúkoľvek možnú hospodársku súťaž o výhradné prevádzkovanie predmetnej infraštruktúry;
 - c) služba nekonkuruje iným službám;

¹³⁹ Pozri oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc uvedenom v článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ C 262, 19.7.2016, s. 1). Vzhľadom na to, že pojem štátna pomoc je objektívnym a právnym pojmom vymedzeným priamo zmluvou (rozsudok Súdneho dvora z 22. decembra 2008, British Aggregates/Komisia, C-487/06 P, ECLI:EU:C:2008:757, bod 111), tvrdenia uvedené v bodoch 373 až 375 nemajú vplyv na výklad pojmu štátna pomoc súdmi Únie (rozsudok Súdneho dvora z 21. júla 2011, Alcoa Trasformazioni/Komisia, C-194/09 P, ECLI:EU:C:2011:497, bod 125). Primárnym referenčným zdrojom na účely výkladu zmluvy je vždy judikatúra súdov Únie.

¹⁴⁰ Zákonný monopol existuje vtedy, keď je daná služba zákonom alebo regulačnými opatreniami vyhradená pre výhradného poskytovateľa vo vymedzenej geografickej oblasti (aj v rámci jedného členského štátu) s jasným zákazom pre ktoréhokoľvek iného prevádzkovateľa poskytovať takúto službu (čo i len uspokojiť prípadný zvyškový dopyt určitých skupín zákazníkov). Samotná skutočnosť, že poskytovaním služby vo verejnom záujme je poverený konkrétny podnik, však neznamená, že tento podnik má zákonný monopol.

- d) ak prevádzkovateľ energetickej infraštruktúry pôsobí na inom (geografickom alebo produktovom) trhu, ktorý je otvorený hospodárskej súťaži, musí byť vylúčené krížové subvencovanie; vyžaduje si to, aby sa používali oddelené účty, aby boli náklady a príjmy pridelované vhodným spôsobom a aby verejné finančné prostriedky poskytnuté na službu, ktorá je predmetom zákonného monopolu, neposkytovali výhodu pre iné činnosti. Pokiaľ ide o elektroenergetickú a plynárenskú infraštruktúru, keďže v článku 56 smernice (EÚ) 2019/944 a v článku 31 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES sa vyžaduje, aby vertikálne integrované subjekty viedli osobitné účty za každú zo svojich činností, táto požiadavka je s najväčšou pravdepodobnosťou splnená.
375. Podobne sa Komisia domnieva, že štátna pomoc sa neposkytuje na investície, ak energetickú infraštruktúru riadi prirodzený monopol, ktorý existuje, ak sú splnené tieto kumulatívne podmienky:
- a) infraštruktúra nečelí žiadnej priamej konkurencii, čo je situácia, ktorá nastáva vtedy, ak energetickú infraštruktúru nemožno hospodársky replikovať, a preto ju tvorí iba prevádzkovateľ prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľ distribučnej sústavy;
 - b) alternatívne financovanie v infraštruktúre sietí okrem financovania siete je v dotknutom odvetví a členskom štáte nevýznamné;
 - c) infraštruktúra nie je navrhnutá tak, aby selektívne zvýhodňovala konkrétny podnik alebo odvetvie, ale predstavuje prínos pre celú spoločnosť.
 - d) Členské štáty musia zabezpečiť aj to, aby sa financovanie poskytnuté na výstavbu a/alebo prevádzku infraštruktúry energetickej sústavy nemohlo využiť na krížové subvencovanie alebo nepriame subvencovanie iných hospodárskych činností. Informácie o elektroenergetickej a plynárenskej infraštruktúre pozri v bode 374.

4.9.2. *Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti*

376. Tento oddiel 4.9 sa vzťahuje na pomoc v oblasti výstavby alebo investícií do modernizácie energetickej infraštruktúry podľa vymedzenia v bode 19(36)¹⁴¹. Oprávnené investície môžu zahŕňať digitalizáciu, zvyšovanie inteligencie energetickej infraštruktúry, napr. s cieľom umožniť integráciu obnoviteľnej alebo nízkouhlíkovej energie, ako aj modernizáciu, pokiaľ ide o odolnosť proti zmene klímy. Prevádzkové náklady by vo všeobecnosti mali znášať používatelia sústavy, a preto by sa vo všeobecnosti nemala požadovať pomoc na tieto náklady. Vo výnimočných prípadoch, keď členský štát preukáže, že prevádzkové náklady nemožno pokryť prostredníctvom používateľov sústavy, a keď prevádzková pomoc nie je spojená s utopenými nákladmi, ale vedie k zmene správania, ktorá umožňuje dosiahnuť cieľ bezpečnosti dodávok alebo cieľ ochrany životného prostredia, možno prevádzkovú pomoc v oblasti infraštruktúry považovať za zlučiteľnú. Každý projekt, ktorý nie je vylúčený z kontroly štátnej pomoci (pozri body 374 a 375), Komisia posúdi podľa tohto oddielu.

¹⁴¹ Tento oddiel sa nevzťahuje na projekty zahŕňajúce špecializovanú infraštruktúru a/alebo inú energetickú infraštruktúru v kombinácii s činnosťami výroby a/alebo spotreby.

377. Tento oddiel 4.9 sa bude do 31. decembra 2023 uplatňovať aj na zariadenia na uskladňovanie energie spojené s prenosovými alebo distribučnými vedeniami (samostatné uskladňovanie energie¹⁴²) bez ohľadu na napäťové úrovne¹⁴³.

4.9.3. *Minimalizácia narušení hospodárskej súťaže a obchodu*

4.9.3.1. Nevyhnutnosť a vhodnosť

378. Oddiely 3.2.1.1 a 3.2.1.2 sa neuplatňujú na pomoc v oblasti energetickej infraštruktúry.

379. Energetická infraštruktúra sa zvyčajne financuje z používateľských taríf. V prípade mnohých kategórií infraštruktúry sú uvedené tarify regulované s cieľom zabezpečiť potrebnú úroveň investícií a pritom dodržať práva používateľov, zaisťujú zohľadňovanie nákladov a stanovujú sa bez zásahu štátu.

380. Poskytnutie štátnej pomoci predstavuje spôsob riešenia zlyhaní trhu, ktoré nemožno plne riešiť povinnými používateľskými tarifami. Na preukázanie potreby štátnej pomoci sa preto uplatňujú tieto zásady:

- a) Komisia sa domnieva, že v prípade projektov spoločného záujmu vymedzených v článku 2 bode 4 nariadenia (EÚ) č. 347/2013, ktoré v plnej miere podliehajú právnym predpisom o vnútornom trhu s energiou, sú zlyhania trhu vzhľadom na problémy s koordináciou také, že na ne nemusí stačiť financovanie prostredníctvom taríf a môže sa poskytnúť štátna pomoc;
- b) v prípade projektov spoločného záujmu, ktoré sú čiastočne alebo úplne vyňaté z právnych predpisov o vnútornom trhu s energiou, a v prípade ostatných kategórií infraštruktúry Komisia vykoná posúdenie potreby štátnej pomoci na základe jednotlivých prípadov. Vo svojom posúdení Komisia zváži tieto faktory: i) do akej miery vedie zlyhanie trhu k neoptimálnemu poskytovaniu nevyhnutnej infraštruktúry; ii) do akej miery je infraštruktúra otvorená pre prístup tretích strán a do akej miery sa na ňu vzťahuje regulácia taríf; a iii) do akej miery projekt prispieva k bezpečnosti dodávok energie v Únii alebo k cieľom Únie týkajúcim sa klimatickej neutrality. V prípade infraštruktúry medzi Úniou a treťou krajinou, ak sa projekt nenachádza v zozname projektov spoločného záujmu možno zohľadniť ďalšie faktory s cieľom posúdiť zlučiteľnosť s pravidlami vnútorného trhu¹⁴⁴.

¹⁴² Iné ako vlastné zariadenia na uskladňovanie.

¹⁴³ Podpora uskladňovania energie sa v relevantných prípadoch môže posudzovať aj podľa oddielov 4.1, 4.2, 4.3 a 4.8. Uskladňovacie zariadenia vybrané ako projekty spoločného záujmu v súlade s uplatniteľnými právnymi predpismi o sieti TEN-E sa podľa tohto oddielu kvalifikujú ako energetická infraštruktúra a podpora sa bude posudzovať podľa oddielu 4.9. V oddiele 4.9 je takisto zahrnutá podpora na uskladňovacie zariadenia, ktoré „vlastnia alebo riadia“ prevádzkovatelia prenosovej sústavy alebo prevádzkovatelia distribučnej sústavy, v súlade s článkami 54 a/alebo 36 smernice (EÚ) 2019/944.

¹⁴⁴ Konkrétne bude Komisia posudzovať to, či zapojená tretia krajina alebo zapojené tretie krajiny majú vysokú úroveň zosúladenia právnych predpisov a podporujú celkové ciele politiky Únie, predovšetkým v súvislosti s dobre fungujúcim vnútorným trhom s energiou; s bezpečnosťou dodávky energie na základe spolupráce a solidarity; s energetickým systémom, ktorý je nasmerovaný k dekarbonizácii v súlade s Parížskou dohodou a cieľmi Únie v oblasti klímy, a so zabráňovaním úniku uhlíka.

- c) Pokiaľ ide o zariadenia na uskladňovanie elektriny, Komisia môže od členského štátu vyžadovať, aby preukázal konkrétne zlyhanie trhu pri rozvoji zariadení na poskytovanie podobných služieb.

4.9.3.2. Primeranosť pomoci

381. Primeranosť sa bude posudzovať na základe zásady likvidnej medzery, ako sa to stanovuje v bodoch 48, 51 a 52. V prípade pomoci v oblasti infraštruktúry, ako sa vysvetľuje v bode 52, sa kontrafaktuálny scenár považuje za situáciu, v ktorej sa projekt nevykoná. Ak existuje riziko neočakávaných ziskov, napríklad ak sa výška pomoci blíži maximálnej povolenej výške, môže byť potrebné zaviesť mechanizmy monitorovania a spätného vrátenia a zároveň zachovať stimuly pre príjemcov na minimalizovanie ich nákladov a efektívnejší rozvoj podnikania v priebehu času.

4.9.4. *Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod a vyrovnanie*

382. Oddiel 3.2.2 sa neuplatňuje na energetickú infraštruktúru. Pri analýze vplyvu štátnej pomoci v oblasti energetickej infraštruktúry na hospodársku súťaž zaujme Komisia tento prístup:

- a) Komisia sa vzhľadom na existujúce požiadavky v rámci právnych predpisov o vnútornom trhu s energiou zamerané na posilnenie hospodárskej súťaže vo všeobecnosti domnieva, že pomoc na energetickú infraštruktúru podliehajúca úplnej regulácii vnútorného trhu nemá neprípustné rušivé účinky¹⁴⁵.
- b) V prípade projektov infraštruktúry, ktoré sú čiastočne alebo úplne vyňaté z právnych predpisov o vnútornom trhu s energiou Komisia vykoná posúdenie na základe jednotlivých prípadov týkajúce sa možných narušení hospodárskej súťaže, pričom zohľadní najmä mieru prístupu tretej strany k podporovanej infraštruktúre, prístup k alternatívnej infraštruktúre, vytlačanie súkromných investícií a konkurenčné postavenie príjemcu alebo príjemcov. V prípade infraštruktúry, ktorá je úplne vyňatá z právnych predpisov o vnútornom trhu s energiou sa zváženie negatívnych rušivých vplyvov na hospodársku súťaž považuje za osobitne závažné.
- c) Okrem už uvedeného prístupu načrtnutého v písm. a) a b) Komisia v prípade investícií do infraštruktúry zemného plynu zohľadňuje to, či členské štáty preukážu existenciu týchto pozitívnych vplyvov, ktoré budú schopné prevážiť nad negatívnymi vplyvmi na hospodársku súťaž: i) či je infraštruktúra vhodná na využívanie vodíka a prispieva k zvýšeniu používania plynov z obnoviteľných zdrojov, alebo alternatívne dôvod, prečo nie je možné navrhnuť projekt tak, aby bol vhodný na využívanie vodíka a ako projekt zamedzuje vzniku odkázanosti na

¹⁴⁵ V prípade infraštruktúry medzi jedným členským štátom a jednou alebo viacerými tretími krajinami; – pokiaľ ide o úsek nachádzajúci sa na území Únie, projekty budú musieť byť v súlade so smernicou 2009/73/ES a smernicou (EÚ) 2019/944; – pokiaľ ide o zapojenú tretiu krajinu alebo zapojené tretie krajiny, projekty budú musieť mať vysokú úroveň zosúladenia právnych predpisov a podporovať celkové ciele politiky Únie, najmä s cieľom zaistiť dobre fungujúci vnútorný trh s energiou, bezpečnosť dodávok energie na základe spolupráce a solidarity a energetický systém, ktorý je nasmerovaný k dekarbonizácii v súlade s Parížskou dohodou a cieľmi Únie v oblasti klímy; a ktorý najmä zabraňuje úniku uhlíka.

využívanie zemného plynu; a ii) akým spôsobom prispieva investícia k dosahovaniu cieľov Únie v oblasti klímy do roku 2030 a klimatickej neutrality do roku 2050.

- d) Pokiaľ ide o zariadenia na uskladňovanie elektriny, ako aj iné infraštruktúry projektov spoločného záujmu a projektov vzájomného záujmu, na ktoré sa nevzťahujú právne predpisy vnútorného trhu, Komisia posúdi najmä riziká narušenia hospodárskej súťaže, ktoré môžu vzniknúť na trhoch so súvisiacimi službami, ako aj na iných trhoch s energiou.

4.10. Pomoc v oblasti centralizovaného zásobovania teplom a chladom

4.10.1. Odôvodnenie pomoci

383. Výstavba alebo modernizácia systémov diaľkového vykurovania a chladenia môže pozitívne prispieť k ochrane životného prostredia, pretože sa zvýši energetická efektívnosť a udržateľnosť podporeného systému. V odvetvových právnych predpisoch v oblasti podpory energie z obnoviteľných zdrojov [smernica (EÚ) 2018/2001] sa stanovuje osobitná požiadavka, aby členské štáty prijali nevyhnutné opatrenia na rozvoj účinnej infraštruktúry diaľkového vykurovania a chladenia tak, aby podporili výrobu tepla a chladu z obnoviteľných zdrojov energie¹⁴⁶.

384. Environmentálne externality spojené s prevádzkou centralizovaného zásobovania teplom a chladom však môžu viesť k neefektívnemu nedostatočnému investovaniu do výstavby a modernizácie systémov diaľkového vykurovania a chladenia. Štátna pomoc môže prispieť k riešeniu tohto zlyhania trhu tým, že podnieti dodatočné efektívne investície, alebo podporovaním výnimočných prevádzkových nákladov v dôsledku potreby podporiť environmentálny účel systémov diaľkového vykurovania.

4.10.2. Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti

385. Za určitých okolností možno podporu, ktorá sa obmedzuje na distribučné siete centralizovaného zásobovania teplom, vyňať z rámca kontroly štátnej pomoci ako opatrenie v oblasti infraštruktúry, ktoré nemá vplyv na hospodársku súťaž a obchod. Platilo by to najmä vtedy, keď sú siete centralizovaného zásobovania teplom rovnako ako ostatná energetická infraštruktúra prevádzkované oddelene od výroby tepla, s prístupom tretích strán a regulovanými tarifikami.

386. Za takých okolností, keď sa distribučné siete centralizovaného zásobovania teplom prevádzkujú v situácii prirodzeného alebo zákonného monopolu, prípadne oboch, platia rovnaké podmienky ako v bodoch 374 a 375¹⁴⁷.

¹⁴⁶ V článku 20 smernice (EÚ) 2018/2001 sa stanovuje, že členské štáty „prijmú podľa potreby nevyhnutné opatrenia na rozvoj infraštruktúry diaľkového vykurovania a chladenia tak, aby zodpovedala rozvoju v oblasti výroby tepla a chladu vo veľkých zariadeniach na biomasu, slnečnú energiu, energiu z okolia a geotermálnu energiu a z odpadového tepla a chladu“.

¹⁴⁷ S cieľom preukázať, že distribučná sieť sa skutočne prevádzkuje ako zariadenie otvorené pre používateľov, by v súlade s oznámením o investičnom pláne pre udržateľnú Európu (pozri oddiel 4.3.3 oznámenia Komisie o investičnom pláne pre udržateľnú Európu – príloha k oznámeniu o Európskej zelenej dohode – zo 14. 1. 2020 [COM(2020) 21 final]) mali byť bežne zavedené osobitné pravidlá (poverenie na prístup tretích strán, oddelenie a regulované tarify) nad rámec čisto len „oddeleného

387. Každý projekt, ktorý nie je vylúčený z kontroly štátnej pomoci (pozri bod 385¹⁴⁸), Komisia posúdi podľa tohto oddielu.
388. Tento oddiel sa vzťahuje na pomoc v oblasti výstavby, modernizácie alebo prevádzky teplárenských alebo chladiarenských zariadení a zariadení na uskladňovanie tepla/chladu, prípadne ich distribučnej sústavy alebo oboch prvkov.
389. Tieto opatrenia pomoci sa zvyčajne týkajú výstavby, modernizácie a prevádzky výrobných jednotiek na využívanie energie z obnoviteľných zdrojov¹⁴⁹ alebo odpadového tepla, prípadne vysokoúčinnnej kogenerácie vrátane riešení uskladňovania tepla alebo modernizácie distribučnej sústavy s cieľom znížiť straty a zvýšiť efektívnosť, a to aj prostredníctvom inteligentných a digitálnych riešení¹⁵⁰. Pomoc v oblasti výroby energie využívajúcej odpad možno považovať za zlučiteľnú podľa tohto oddielu, pokiaľ sa obmedzuje buď na odpad, ktorý zodpovedá vymedzeniu obnoviteľných zdrojov energie, alebo odpad slúžiaci ako palivo v zariadeniach, ktoré zodpovedajú vymedzeniu vysokoúčinnnej kogenerácie.
390. Ak sa poskytne pomoc na modernizáciu systému diaľkového vykurovania a chladenia a v tomto štádiu sa nedosiahne štandardná efektívnosť systému diaľkového vykurovania a chladenia¹⁵¹, členský štát sa musí zaviazat', že zabezpečí, aby sa do troch rokov od dokončenia prác modernizácie začali práce na jej dosiahnutí.

4.10.3. *Nevyhnutnosť a vhodnosť*

391. Oddiely 3.2.1.1 a 3.2.1.2 sa neuplatňujú na pomoc v oblasti centralizovaného zásobovania teplom alebo chladom. Komisia sa domnieva, že štátna pomoc môže prispieť k riešeniu zlyhaní trhu, pretože podniky investičné náklady potrebné na vytvorenie, rozšírenie alebo modernizáciu efektívnych systémov diaľkového vykurovania a chladenia.
392. Prevádzkové náklady by sa vo všeobecnosti mali uhrádzať podľa odberateľov tepla, a preto by sa vo všeobecnosti nemala požadovať pomoc na tieto náklady. Keď členský štát preukáže, že prevádzkové náklady nemožno preniesť na odberateľov tepla bez toho,

účtovníctva“ – analogicky ako pri pravidlách vnútorného trhu pre odvetvie energetiky, najmä v prípade plynu alebo elektriny.

¹⁴⁸ Zatiaľ čo v prípadoch prirodzeného alebo zákonného monopolu, prípadne oboch, nepatrí podpora distribučnej infraštruktúry na centralizované zásobovanie teplom do rozsahu pôsobnosti pravidiel štátnej pomoci (za osobitných podmienok), každá podpora týkajúca sa činnosti výroby tepla na centralizované vykurovanie pravidiel štátnej pomoci naďalej podlieha.

¹⁴⁹ Množstvo energie zachytenej tepelnými čerpadlami, ktorá sa bude považovať za obnoviteľnú, sa vypočíta podľa prílohy VII k smernici (EÚ) 2018/2001. Okrem toho, v prípadoch, ak sa elektrina používa, ju možno považovať za plne obnoviteľnú podľa metód používaných na označenie elektriny za plne obnoviteľnú na základe smernice (EÚ) 2018/2001, ako aj delegovaných aktov, alebo podľa iných metód zaisťujúcich to, že všetka elektrina, ktorá sa skutočne použila, sa získala z obnoviteľných zdrojov za predpokladu, že sa zabráni dvojitému započítaniu obnoviteľnej energie a nadmernej kompenzácií. Podpora poskytnutá na nové investície alebo modernizáciu, ako aj na prevádzku nesmie nijako súvisieť so zariadeniami kombinovaného spaľovania, v ktorých sa používajú iné palivá ako energia z obnoviteľných zdrojov alebo odpadového tepla.

¹⁵⁰ Zahnuté môžu byť aj vyhrievacie a chladiace zariadenia vrátane uskladňovania tepla v priestoroch odberateľov, ako sa uvádza v bode 138, ak súvisia so systémami diaľkového vykurovania alebo chladenia.

¹⁵¹ Pozri článok 2 bod 41 smernice 2012/27/EÚ.

aby sa tým oslabil ochrana životného prostredia, možno prevádzkovú pomoc v oblasti výroby tepla považovať za zlučiteľnú, pokiaľ čisté dodatočné prevádzkové náklady (v porovnaní s kontrafaktuálnym scenárom) prispievajú k výhodám v oblasti životného prostredia (ako napríklad znížením CO₂ a iného znečistenia v porovnaní s alternatívnymi riešeniami vykurovania¹⁵²). Môže to byť napríklad vtedy, keď existuje dôkaz, že odberatelia tepla v domácnostiach (alebo iné subjekty, ktoré nevykonávajú hospodárske činnosti) by v prípade neexistencie prevádzkovej pomoci prešli na zdroje tepla, ktoré spôsobujú väčšie znečistenie¹⁵³ alebo že v prípade neexistencie podpory by bola dlhodobá životnosť systému diaľkového vykurovania ohrozená v prospech viac znečisťujúcich riešení vykurovania. Pokiaľ ide o prevádzkovú pomoc v oblasti diaľkových zariadení na výrobu tepla, uplatňujú sa body 122 a 126.

393. Okrem toho môže byť štátna pomoc na efektívne systémy diaľkového vykurovania a chladenia, ktoré ako vstupné palivo využívajú odpad, aj pozitívnym príspevkom k ochrane životného prostredia za predpokladu, že sa neobchádza zásada hierarchie odpadového hospodárstva¹⁵⁴.

4.10.4. Primeranosť opatrenia pomoci

394. Primeranosť sa bude posudzovať na základe zásady likvidnej medzery, ako sa to stanovuje v bodoch 48, 51 a 52.
395. V prípade výstavby, modernizácie a prevádzky distribučných sústav, ako sa to stanovuje v bode 52, sa kontrafaktuálny scenár považuje za situáciu, v ktorej sa projekt nevykoná.

4.10.5. Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod a vyrovňovanie

396. Oddiel 3.2.2 sa neuplatňuje na pomoc v oblasti centralizovaného zásobovania teplom alebo chladom. Komisia sa domnieva, že podpora modernizácie, výstavby alebo prevádzky systémov diaľkového vykurovania a chladenia, v ktorých sa využívajú najviac znečisťujúce fosílné palivá ako čierne uhlie, hnedé uhlie, ropa a nafta, má negatívne dôsledky na hospodársku súťaž a obchod, ktoré sa dajú kompenzovať, len ak sú splnené tieto kumulatívne podmienky:
- a) pomoc sa obmedzuje na investície do distribučnej sústavy;
 - b) distribučná sústava už je vhodná na prenos tepla alebo chladu vyrábaného z obnoviteľných zdrojov energie, odpadového tepla alebo uhlíkovo neutrálnych zdrojov;

¹⁵² V tomto kontexte členské štáty predovšetkým preukážu, že podporovanými systémami diaľkového vykurovania sa zaviedli potrebné opatrenia na zvýšenie efektívnosti, zníženie CO₂ a iných zdrojov znečistenia, ako aj strát sústavy.

¹⁵³ Odberatelia tepla, ktorí sú podnikmi vykonávajúcimi hospodárske činnosti, musia v každom prípade platiť plný podiel nákladov na vykurovanie, ktorý zodpovedá aspoň ich najlacnejšiemu alternatívnemu zdroju vykurovania, a to s cieľom zabrániť narušeniam hospodárskej súťaže na iných trhoch.

¹⁵⁴ Hierarchia odpadového hospodárstva pozostáva z a) predchádzania vzniku; b) prípravy na opätovné použitie; c) recyklácie; d) iného zhodnocovania, napríklad energetického a e) zneškodňovania. Pozri článok 4 ods. 1 smernice 2008/98/ES.

- c) pomoc nemá za následok zvýšenú výrobu energie z najviac znečisťujúcich fosílnych palív (napríklad pripojenie ďalších odberateľov)¹⁵⁵;
 - d) je jednoznačne stanovený časový harmonogram plnenia pevného záväzku využívania iných ako najviac znečisťujúcich fosílnych palív so zreteľom na ciele Únie v oblasti klímy do roku 2030 a klimateckej neutrality do roku 2050¹⁵⁶.
397. Pokiaľ ide o výstavbu, modernizáciu alebo prevádzku zariadení centralizovaného vykurovania, opatrenia, ktorými sa stimulujú nové investície do zariadení na výrobu energie s využitím zemného plynu alebo ich prevádzka, síce v krátkodobom časovom horizonte v porovnaní s alternatívnymi investíciami alebo kontrafaktuálnymi scenármi môžu znížiť emisie skleníkových plynov, ale zároveň v dlhodobom časovom horizonte zhoršiť negatívne environmentálne externality. Ak majú mať uvedené investície do zariadení na výrobu energie s využitím zemného plynu alebo ich prevádzka pozitívne vplyvy na životné prostredie, členské štáty musia vysvetliť, ako zabezpečia, aby bola pomoc prínosná pre dosiahnutie cieľov Únie v oblasti klímy do roku 2030 a klimateckej neutrality do roku 2050, a najmä ako sa zabráni odkázanosti na výrobu energie s využitím plynu a ako sa nevytlačia investície do ekologickejších alternatív, ktoré sú už na trhu dostupné, čo by bránilo vývoju trhu s čistejšími technológiami, ako aj ich využívaniu. Môže to napríklad zahŕňať záväzok príjemcu vykonávať zachytávanie a ukladanie oxidu uhličitého, ako aj využívanie oxidu uhličitého, alebo nahrádzať zemný plyn plynom z obnoviteľných zdrojov alebo nízkouhlíkovým plynom, prípadne záväzok príjemcu zavrieť zariadenie v časovom horizonte dosahovania cieľov Únie v oblasti klímy.
398. Pri analýze vplyvu štátnej pomoci v oblasti systémov diaľkového vykurovania a chladenia na hospodársku súťaž Komisia vykoná posúdenie na porovnanie prínosov projektu v oblasti energetickej efektívnosti a udržateľnosti¹⁵⁷ s negatívnymi vplyvmi na hospodársku súťaž, a najmä možným negatívnym vplyvom na alternatívne technológie alebo poskytovateľov služieb vykurovania a chladenia a sústavy. V tomto kontexte Komisia zohľadní, či systém diaľkového vykurovania je alebo môže byť otvorený na účely prístupu tretích strán¹⁵⁸ a či sú možné udržateľné alternatívne riešenia vykurovania¹⁵⁹.

¹⁵⁵ Členské štáty musia preukázať, že sú prijaté opatrenia na rozšírenie systému o udržateľné vykurovacie zdroje s cieľom vyhovieť potrebám dodatočných odberateľov.

¹⁵⁶ Členské štáty by mali napríklad predložiť dôkaz, že predmetné systémy diaľkového vykurovania sú buď súčasťou národného alebo miestneho plánu dekarbonizácie, alebo súčasťou integrovaných národných energetických a klimatických plánov v súlade s prílohou I k nariadeniu (EÚ) 2018/1999 poukazujúcich na potrebu vybudovať novú infraštruktúru na centralizované zásobovanie teplom a chladom využívajúce obnoviteľné zdroje s cieľom dosiahnuť cieľ Únie stanovený v článku 3 ods. 1 smernice (EÚ) 2018/2001, a mali by sa zaviazat' k ukončeniu používania fosílnych palív sledovaním čiastkových a konečných cieľov v záujme klimateckej neutrality do roku 2050.

¹⁵⁷ Z hľadiska ich príspevku k zmierneniu zmeny klímy, ktorý je vymedzený ako environmentálny cieľ v nariadení (EÚ) 2020/852, pokiaľ neexistujú jednoznačné náznaky nedodržania zásady „výrazne nenarušiť“.

¹⁵⁸ Pozri aj článok 24 smernice (EÚ) 2018/2001.

¹⁵⁹ Pozri aj článok 18 ods. 5 a článok 24 smernice (EÚ) 2018/2001.

4.11. Pomoc v podobe zníženia poplatkov za elektrinu pre energeticky náročných používateľov

4.11.1. Odôvodnenie pomoci

399. Transformácia hospodárstva Únie v súlade s oznámením o Európskej zelenej dohode je čiastočne financovaná z poplatkov za spotrebu elektriny. Plnenie zelenej dohody si vyžaduje, aby členské štáty zaviedli ambiciózne politiky dekarbonizácie na významné zníženie emisií skleníkových plynov v Únii do roku 2030 a dosiahnutie klimatickej neutrality do roku 2050. V tejto situácii je pravdepodobné, že členské štáty budú naďalej financovať takéto politiky z poplatkov, a preto je možné, že sa uvedené poplatky zvýšia. Financovanie podpory dekarbonizácie prostredníctvom poplatkov nie je ako také zamerané na negatívnu externalitu. Tieto poplatky teda nie sú environmentálnymi poplatkami na účely týchto usmernení a oddiel 4.7.1 sa na ne nevzťahuje.
400. V niektorých hospodárskych odvetviach, ktoré sú osobitne vystavené vplyvu medzinárodného obchodu a do veľkej miery pri vytváraní hodnoty závisia od elektriny, môže povinnosť platiť poplatky za spotrebu elektriny v plnej výške, ktorými sa financujú politické ciele v oblasti energie a životného prostredia, zvýšiť riziko, že činnosti v rámci týchto odvetví sa presunú mimo Úniu na miesta, kde environmentálne odbory chýbajú alebo sú menej ambiciózne. Okrem toho sa týmito poplatkami zvyšujú náklady na elektrinu viac ako náklady na priame emisie vyplývajúce z využívania iných zdrojov energie, čo môže odrádzať od elektrifikácie procesov výroby, ktorá je kľúčová pre úspešnú dekarbonizáciu hospodárstva Únie. Na zmiernenie uvedených rizík a nepriaznivých vplyvov na životné prostredie môžu členské štáty znížiť tieto poplatky spoločnostiam pôsobiacim v dotknutých hospodárskych odvetviach.
401. V tomto oddiele sa stanovujú kritériá, ktoré Komisia uplatní pri posudzovaní rozvoja hospodárskej činnosti, stimulačného účinku, nevyhnutnosti, vhodnosti, primeranosti a vplyvov takýchto znížení na hospodársku súťaž v oblasti poplatkov určitých energeticky náročných používateľov za elektrinu. Kritériá zlučiteľnosti uvedené v kapitole 3 sa uplatňujú len v rozsahu, v akom neexistujú žiadne osobitné pravidlá v oddiele 4.11.
402. Komisia prijala náležité opatrenia na identifikáciu odvetví, ktoré sú obzvlášť vystavené rizikám uvedeným v bode 400, a zaviedla požiadavky na primeranosť s ohľadom na to, či sú zníženia poplatkov príliš vysoké alebo sa poskytnú príliš veľkému počtu odberateľov elektriny, či môže byť ohrozená celková výška financovania podpory výroby energie z obnoviteľných zdrojov a či nedochádza k osobitne závažným narušeniam hospodárskej súťaže a obchodu.

4.11.2. Rozsah pôsobnosti: Poplatky, ktoré možno znížiť

403. Členské štáty môžu znížiť poplatky za spotrebu elektriny, z ktorých sa financujú ciele energetickej a environmentálnej politiky. Patria k nim poplatky, z ktorých sa financuje podpora obnoviteľných zdrojov alebo kombinovanej výroby tepla a elektriny, a poplatky, z ktorých sa financujú sociálne tarify alebo ceny energie v izolovaných regiónoch. Oddiel 4.11 sa netýka poplatkov, do ktorých sa premieta časť nákladov na dodávky elektriny predmetným príjmom. Tento oddiel sa teda netýka napríklad oslobodení od sieťových poplatkov alebo od poplatkov, z ktorých sa financujú

kapacitné mechanizmy. Takisto sa netýka ani poplatkov za spotrebu iných foriem energie, najmä zemného plynu.

404. Rozhodnutia podnikov o umiestnení a súvisiaci negatívny environmentálny vplyv závisia od celkového kombinovaného finančného účinku poplatkov, ktoré možno znížiť. Členské štáty, ktoré chcú zaviesť opatrenie, ktoré sa má posúdiť podľa tohto oddielu, preto musia zaviesť všetky takéto zníženia v jednej schéme a v notifikácii musia informovať Komisiu o kumulatívnom účinku všetkých oprávnených poplatkov a všetkých navrhovaných znížení. Ak sa členský štát neskôr rozhodne zaviesť dodatočné zníženia poplatkov uvedených v tomto oddiele, bude musieť oznámiť zmenu existujúcej schémy.

4.11.3. *Minimalizácia narušení hospodárskej súťaže a obchodu*

4.11.3.1. Oprávnenosť

405. Pokiaľ ide o poplatky podľa oddielu 4.11.2, riziko na odvetvovej úrovni súvisiace s presunom činností mimo Európsku úniu na miesta, kde environmentálne odbory chýbajú alebo sú menej ambiciózne, vo veľkej miere závisí od intenzity spotreby elektriny v predmetnom odvetví a jeho otvorenosti medzinárodnému obchodu. Vzhľadom na to možno pomoc poskytnúť iba podnikom v:

- a) odvetviach ohrozených významným rizikom, v ktorých znásobenie ich intenzity obchodu a intenzity spotreby elektriny na úrovni Únie dosahuje najmenej 2 % a ktorých intenzita obchodu a intenzita spotreby elektriny na úrovni Únie dosahuje v každom ukazovateli najmenej 5 %;
- b) odvetviach ohrozených rizikom, v ktorých znásobenie ich intenzity obchodu a intenzity spotreby elektriny na úrovni Únie dosahuje najmenej 0,6 % a ktorých intenzita obchodu na úrovni Únie dosahuje najmenej 4 % a intenzita spotreby elektriny na úrovni Únie najmenej 5 %.

Odvetvia spĺňajúce tieto kritériá oprávnenosti sa uvádzajú v prílohe I.

406. Odvetvie alebo pododvetvie¹⁶⁰, ktoré nie je zahrnuté v prílohe I, sa bude takisto považovať za oprávnené za predpokladu, že spĺňa kritériá oprávnenosti bodu 405 a že členské štáty túto skutočnosť preukážu prostredníctvom údajov, ktoré sú reprezentatívne pre dané odvetvie alebo pododvetvie na úrovni Únie¹⁶¹, overené nezávislým expertom a založené na časovom úseku aspoň troch po sebe nasledujúcich rokov, ktorý sa začína najskôr v roku 2013.
407. Ak členský štát poskytne podporu iba podskupine oprávnených príjemcov alebo prizná rozdielne úrovne zníženia oprávneným príjemcom patriacim do rovnakej kategórie podľa bodu 405 písm. a) alebo b), musí preukázať, že toto rozhodnutie sa prijíma na základe objektívnych, nediskriminačných a transparentných kritérií a že pomoc sa

¹⁶⁰ Vo vymedzení štatistickej klasifikácie ekonomických činností v Európskom spoločenstve (klasifikácia „NACE Rev. 2“) na úrovni členenia nie vyššej, ako je osemmiestny číselný kód (úroveň Prodcom).

¹⁶¹ Napríklad údaje zahŕňajúce významný percentuálny podiel hrubej pridanej hodnoty dotknutého odvetvia alebo pododvetvia na úrovni EÚ.

poskytuje v zásade rovnako všetkým oprávneným príjemcom v rovnakom odvetví, ak sa nachádzajú v podobnej skutkovej situácii.

4.11.3.2. Primeranosť opatrenia pomoci

408. Komisia bude považovať pomoc za primeranú, ak príjemcovia v odvetviach uvedených v bode 405 písm. a) a b) zaplatia aspoň 15 %, resp. 25 % (v uvedenom poradí) nákladov vynaložených na poplatky za elektrinu, ktoré členský štát začlení do svojej schémy. Komisia takisto zastáva názor, že pomoc môže byť primeraná, len ak tieto zníženia nevedú k dosiahnutiu úrovne poplatkov nižšej ako 0,5 EUR/MWh.
409. Vlastné príspevky podľa bodu 408 však môžu presahovať úroveň, ktorú dokážu podniky osobitne vystavené vplyvu zniesť. Členský štát by mal preto namiesto toho obmedziť dodatočné náklady vyplývajúce z poplatkov za elektrinu na 0,5 % hrubej pridanej hodnoty podnikov v odvetviach uvedených v bode 405 písm. a) a na 1 % hrubej pridanej hodnoty podnikov v odvetviach uvedených v bode 405 písm. b). Komisia takisto zastáva názor, že pomoc môže byť primeraná, len ak tieto zníženia nevedú k dosiahnutiu úrovne poplatkov nižšej ako 0,5 EUR/MWh.
410. Komisia bude považovať pomoc za primeranú, ak sa uplatnenie vyšších intenzít pomoci podľa bodov 408 a 409 rozšíri na podniky v odvetviach uvedených v bode 405 písm. b), za predpokladu, že dotknuté podniky znižujú uhlíkovú stopu svojej spotreby elektriny. Na tento účel príjemcovia pokryjú najmenej 50 % svojej spotreby elektriny z bezuhlíkových zdrojov, z čoho sa buď najmenej 10 % pokryje forwardovým nástrojom, napríklad dohodou o nákupe elektriny, alebo sa najmenej 5 % pokryje výrobou na mieste, prípadne neďalekou výrobou.
411. Na účely bodu 409 bude hrubou pridanou hodnotou podniku hrubá pridaná hodnota v nákladoch výrobných činiteľov, čo je hrubá pridaná hodnota pri trhových cenách mínus všetky nepriame dane plus všetky subvencie. Hrubú pridanú hodnotu v nákladoch výrobných činiteľov možno vypočítať ako tržby za vlastné výkony a tovar, plus aktivácia hmotného a nehmotného investičného majetku, plus ostatné prevádzkové výnosy, plus alebo mínus zmeny stavu zásob, mínus nákup tovaru a služieb¹⁶², mínus iné dane z výrobkov, ktoré súvisia s tržbami, ale nie sú odpočítateľné, mínus clá a dane súvisiace s výrobou. Alternatívne možno hrubú pridanú hodnotu v nákladoch výrobných činiteľov vypočítať z hrubého prevádzkového prebytku tak, že sa k nemu pripočítajú osobné náklady. Príjmy a výdavky klasifikované v účtovníctve podniku ako finančné alebo mimoriadne nie sú zahrnuté do pridanej hodnoty. Pridaná hodnota v nákladoch na výrobné činitele sa počíta v hrubej výške, keďže sa neodpočítavajú opravné položky (napríklad odpisy)¹⁶³.
412. Na účely bodu 411 sa použije aritmetický priemer za posledné tri roky, za ktoré sú k dispozícii údaje o hrubej pridanej hodnote.

¹⁶² Položka Tovar a služby nezahŕňa osobné náklady.

¹⁶³ Kód 12 15 0 podľa právneho rámca vytvoreného nariadením Rady (ES, Euratom) č. 58/97 z 20. decembra 1996 o štrukturálnej podnikovej štatistike (Ú. v. ES L 014, 17.1.1997, s. 1).

4.11.3.3. Forma štátnej pomoci

413. Členské štáty môžu poskytnúť pomoc vo forme zníženej sadzby poplatkov, pevne stanovenej ročnej kompenzácie (vrátenia) alebo kombinácie oboch¹⁶⁴. Ak sa pomoc poskytuje vo forme zníženia poplatkov, musí byť zavedený mechanizmus monitorovania *ex post*, aby sa zaistilo, že sa každá nadmerná platba pomoci vráti do 1. júla nasledujúceho roka. Ak sa pomoc poskytuje vo forme vrátenia, musí sa vypočítať na základe sledovaných úrovní spotreby elektriny a v prípade potreby hrubej pridanej hodnoty za obdobie, počas ktorého sa uplatňovali oprávnené poplatky.

4.11.3.4. Energetické audity a systémy energetického manažérstva

414. Pri pomoci poskytovanej podľa oddielu 4.11 sa musí členský štát zaviazat', že bude overovať, či príjemca plní povinnosť vykonávať energetický audit v zmysle článku 8 smernice 2012/27/EÚ. Môže sa vykonať buď formou samostatných energetických auditov, alebo v rámci certifikovaného systému energetického manažérstva, prípadne systému environmentálneho manažérstva, ako sa stanovuje v článku 8 smernice o energetickej efektívnosti.

415. Členský štát sa takisto musí zaviazat', že bude monitorovať, či príjemcovia, na ktorých sa vzťahuje povinnosť vykonávať energetický audit podľa článku 8 ods. 4 smernice 2012/27/EÚ, vykonávajú jednu alebo viaceré z týchto činností:

- a) vykonávajú odporúčania správy o audite v takom rozsahu, aby návratnosť príslušných investícií nepresiahla tri roky a aby náklady na ich investície boli primerané;
- b) znižujú uhlíkovú stopu svojej spotreby elektrickej energie, aby minimálne 30 % svojej spotreby elektrickej energie pokryli z bezuhlíkových zdrojov;
- c) investujú významnú časť, aspoň 50 % výšky pomoci, do projektov vedúcich k významným zníženiam emisií skleníkových plynov zo zariadení; v prípade potreby by mala investícia viesť k zníženiam na úroveň výrazne pod relevantnou referenčnou hodnotou použitou na bezodplatné pridelovanie v rámci systému ETS Únie.

4.11.3.5. Prechodné ustanovenia

416. Členské štáty môžu s cieľom zabrániť rušivým zmenám v poplatkovom zaťažení jednotlivých podnikov, ktoré nespĺňajú podmienky oprávnenosti stanovené v oddiele 4.11, vytvoriť pre tieto podniky prechodný plán. Prechodný plán sa bude obmedzovať na podniky spĺňajúce tieto dve kumulatívne kritériá:

- a) aspoň v jednom z posledných dvoch rokov pred adaptáciou podľa bodu 468 písm. a) získali pomoc vo forme znížených poplatkov v rámci národnej schémy pomoci, ktorá bola vyhlásená za zlučiteľnú na základe oddielu 3.7.2 Usmernenia

¹⁶⁴ Použitie pevne stanovenej ročnej kompenzácie (vrátenia) je výhodné v tom, že podniky využívajúce výhody pomoci majú mať rovnaký nárast hraničných nákladov na elektrinu (t. j. rovnaký nárast nákladov na elektrinu za každú ďalšiu spotrebovanú MWh), a tým sa obmedzuje možnosť narušenia hospodárskej súťaže v rámci odvetvia.

o štátnej pomoci v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky na roky 2014 – 2020¹⁶⁵;

- b) v čase, keď bola pomoc poskytnutá podľa bodu 416 písm. a), spĺňali kritériá oprávnenosti podľa oddielu 3.7.2 Usmernenia o štátnej pomoci v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky na roky 2014 – 2020.
417. Tento prechodný plán bude zahŕňať postupnú a úplnú úpravu podmienok vyplývajúcich z uplatňovania kritérií oprávnenosti a primeranosti stanovených v oddiele 4.11, a v súlade s týmto harmonogramom sa má dokončiť do roku 2028:
- a) pokiaľ ide o poplatky uplatniteľné do roku 2026, dotknuté podniky zaplatia aspoň 35 % nákladov vynaložených na poplatky za elektrinu, ktoré členský štát začlení do svojej schémy, alebo sumu zodpovedajúcu 1,5 % ich hrubej pridanej hodnoty;
 - b) pokiaľ ide o poplatky uplatniteľné do roku 2027, dotknuté podniky zaplatia aspoň 55 % nákladov vynaložených na poplatky za elektrinu, ktoré členský štát začlení do svojej schémy, alebo sumu zodpovedajúcu 2,5 % ich hrubej pridanej hodnoty;
 - c) pokiaľ ide o poplatky uplatniteľné do roku 2028, dotknuté podniky zaplatia aspoň 80 % nákladov vynaložených na poplatky za elektrinu, ktoré členský štát začlení do svojej schémy, alebo sumu zodpovedajúcu 3,5 % ich hrubej pridanej hodnoty;
418. Prechodný plán môže obsahovať možnosť uplatniť intenzity pomoci podľa bodu 417 písm. a) počas celého prechodného obdobia za predpokladu, že dotknuté podniky znižujú uhlíkovú stopu svojej spotreby elektriny. Na tento účel príjemcovia pokryjú najmenej 50 % svojej spotreby elektriny z bezuhlíkových zdrojov, z čoho sa buď najmenej 10 % pokryje forwardovým nástrojom, napríklad dohodou o nákupe elektriny, alebo sa najmenej 5 % pokryje výrobou na mieste, prípadne neďalekou výrobou.
419. Komisia sa domnieva, že nenotifikovaná pomoc poskytnutá v období pred vydaním týchto usmernení vo forme zníženia poplatkov za elektrinu energeticky náročným používateľom sa môže vyhlásiť za zlučiteľnú s vnútorným trhom za predpokladu splnenia týchto kumulatívnych podmienok:
- a) ak bola pomoc nevyhnutná na rozvoj hospodárskych činností vykonávaných príjemcami;
 - b) ak sa zabránilo nadmerným narušeniam hospodárskej súťaže.
- 4.12. Pomoc pri zatváraní elektrární využívajúcich uhlie, rašelinu a bridlicovú ropu a pri ukončovaní ťažobných činností týkajúcich sa ťažby uhlia, rašeliny a bridlicovej ropy**
420. Posun od výroby energie z uhlia, rašeliny a bridlicovej ropy predstavuje jeden z najvýznamnejších stimulov dekarbonizácie v energetickom odvetví Únie. V oddieloch 4.12.1 a 4.12.2 sa stanovujú pravidlá zlučiteľnosti platné pre dva typy

¹⁶⁵ Oznámenie Komisie – Usmernenie o štátnej pomoci v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky na roky 2014 – 2020 (Ú. v. EÚ C 200, 28.6.2014).

opatrení, ktoré môžu členské štáty prijať na podporu pri zatváraní elektrární spaľujúcich uhlie (čierne aj hnedé), rašelinu alebo bridlicovú ropu a ukončovaní ťažobných činností v oblasti týchto palív (ďalej spoločne len „činnosti týkajúce sa uhlia, rašeliny a bridlicovej ropy“).

421. V oddieloch 4.12.1 a 4.12.2 sa stanovujú kritériá, ktoré Komisia uplatňuje pri posudzovaní stimulačného účinku, nevyhnutnosti, vhodnosti, primeranosti a vplyvov na hospodársku súťaž a obchod. Kritériá zlučiteľnosti uvedené v kapitole 3 sa uplatňujú iba na tie kritériá, pre ktoré sa v oddieloch 4.12.1 a 4.12.2 nestanovujú konkrétne pravidlá.
422. Urýchlenie energetickej transformácie je obzvlášť náročné pre členské štáty s veľmi nízkym príjmom na obyvateľa. S cieľom podporiť zelenú transformáciu v najviac zasiahnutých regiónoch prostredníctvom postupného ukončovania využívania najviac znečisťujúcich zdrojov energie, môže byť potrebné, aby členské štáty skombinovali postupné ukončovanie činností týkajúcich sa uhlia, rašeliny alebo bridlicovej ropy so súbežnými investíciami do výroby, ktorá bude šetrnejšia k životnému prostrediu, napríklad do zemného plynu. Pri posudzovaní takýchto investícií v členských štátoch, ktoré majú skutočné HDP na obyvateľa pri trhových cenách v EUR na úrovni alebo pod úrovňou 35 % priemeru Únie v roku 2019, môže Komisia výnimočne do 31. decembra 2023 vychádzať z kritérií odchyľujúcich sa od týchto usmernení. Projekty, na ktoré sa vzťahuje tento bod, musia:
- a) zahrnúť súbežné zatváranie elektrární využívajúcich uhlie, rašelinu alebo bridlicovú ropu s minimálne rovnakou kapacitou, akú má nová výroba, na ktorú sa vzťahuje investícia, najneskôr do roku 2026;
 - b) sa týkať členských štátov, ktoré nemajú zavedený kapacitný mechanizmus a ktoré sa zaviazali vykonať potrebné reformy trhu, aby sa v budúcnosti mohla zabezpečiť bezpečnosť dodávok elektriny bez potreby siahť po jednotlivých podporných opatreniach; a
 - c) byť súčasťou dôveryhodnej a ambicióznej stratégie dekarbonizácie vrátane prevencie uviaznutých aktív so zreteľom na ciele na roky 2030 a 2050 (pozri bod 129).

4.12.1. Pomoc v oblasti predčasného ukončenia ziskových činností týkajúcich sa uhlia, rašeliny a bridlicovej ropy

4.12.1.1. Odôvodnenie pomoci

423. Posun od činností týkajúcich sa uhlia, rašeliny a bridlicovej ropy je do veľkej miery stimulovaný reguláciou a trhovými silami, ako sú vplyvy cien uhlíka a konkurencia v podobe obnoviteľných zdrojov s nízkymi hraničnými nákladmi.
424. Členské štáty sa však môžu rozhodnúť zrýchliť tento trhovo stimulovaný prechod tým, že od určitého dátumu zakážu výrobu energie z týchto palív. Tento zákaz môže viesť k situáciám, v ktorých sa musia ukončiť ziskové činnosti týkajúce sa uhlia, rašeliny a bridlicovej ropy pred skončením svojej hospodárskej životnosti, čiže vznikne ušlý zisk. Členské štáty sa môžu rozhodnúť poskytnúť kompenzáciu mimo súdnych konaní a zabezpečiť právnu istotu a predvídateľnosť, čím sa podporí zelená transformácia.

4.12.1.2.Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti

425. V tomto oddiele sa stanovujú pravidlá zlučiteľnosti pre opatrenia prijaté s cieľom zrýchliť ukončovanie ziskových činností týkajúcich sa uhlia, rašeliny a bridlicovej ropy a poskytnúť dotknutým podnikom kompenzáciu. Takáto kompenzácia sa zvyčajne vypočíta na základe ušľach ziskov, ktoré vznikli podnikom z dôvodu predčasného ukončenia činností. Kompenzácia sa môže týkať aj dodatočných nákladov, ktoré vznikli podnikom, napríklad v súvislosti s dodatočnými sociálnymi a environmentálnymi nákladmi, ak tieto náklady priamo spôsobilo predčasné ukončenie ziskových činností. Dodatočné náklady nemôžu zahŕňať náklady, ak by sa vyskytli aj v kontrafaktuálnom scenári.
426. Opatrenia, na ktoré sa vzťahuje tento oddiel, môžu uľahčiť rozvoj určitých hospodárskych činností alebo oblastí. Takéto opatrenia môžu napríklad vytvoriť priestor na rozvoj iných činností na výrobu elektrickej energie v súlade s Európskou zelenou dohodou, s cieľom kompenzovať zníženie kapacity výroby elektriny spôsobené predčasným zatváraním. Ak opatrenie neexistuje, tento vývoj sa nemusí uskutočniť v rovnakom rozsahu. Predvídateľnosť a právna istota, ktoré tieto opatrenia zavádzajú, môžu okrem toho prispieť k uľahčeniu riadeného ukončenia činností týkajúcich sa uhlia, rašeliny a bridlicovej ropy.

4.12.1.3.Stimulačný účinok

427. Opatrenie musí vyvolať zmenu hospodárskeho správania prevádzkovateľov, ktorí ukončujú svoje činnosti týkajúce sa uhlia, rašeliny a bridlicovej ropy skôr ako pred koncom ich hospodárskej životnosti. Na zistenie toho, či to tak bude, Komisia porovná faktický scenár (t. j. vplyvy opatrenia) s kontrafaktuálnym scenárom (t. j. so situáciou bez opatrenia). Opatrenie by nemalo viesť k obchádzaniu pravidiel platných pre opatrenia v oblasti bezpečnosti dodávok.

4.12.1.4.Nevyhnutnosť a vhodnosť

428. Komisia dospeje k záveru, že potreba opatrenia existuje, ak členský štát môže preukázať, že opatrenie je zamerané na situáciu, ktorá môže priniesť dôležité zlepšenie, ktoré trh sám dosiahnuť nemôže. Napríklad tým, že sa umožní postupné ukončenie výroby elektriny z uhlia, rašeliny a bridlicovej ropy, a tým sa prispeje k rozvoju hospodárskej činnosti výroby elektriny z alternatívnych zdrojov, ktorá by sa bez opatrenia v rovnakej miere neuskutočnila. V tomto kontexte Komisia môže takisto zvážiť, či by samotný trh dosiahol bez opatrenia podobné zníženie emisií CO₂ alebo či opatrenie významne prispieva k zabezpečeniu právnej istoty a predvídateľnosti, ktoré by neexistovali, ak by neexistovalo opatrenie, čím sa podporuje zelená transformácia.
429. Členské štáty by mali okrem toho preukázať, že opatrenie je vhodným nástrojom politiky na plnenie stanoveného cieľa, čo znamená, že nesmú existovať menej narúšajúce politiky a nástroje pomoci schopné dosiahnuť rovnaké výsledky. Napríklad, ak je opatrenie dobre zacielené na to, aby prispievalo k rozvoju výroby elektriny z alternatívnych zdrojov, a zároveň zmierňuje dosah na fungovanie trhu s elektrinou a zamestnanosť, ako aj na to, aby sa ním zabezpečila predvídateľnosť ukončenia činností a zároveň prispievalo k plneniu cieľov zníženia emisií CO₂.

4.12.1.5.Primeranosť

430. Pomoc sa musí v zásade poskytnúť na základe súťažného ponukového konania a musí vychádzať z jednoznačných, transparentných a nediskriminačných kritérií uvedených v oddiele 3.2.1.3¹⁶⁶. Táto požiadavka sa neuplatňuje, keď členský štát preukáže, že ponukové konanie pravdepodobne nebude z objektívnych príčin súťažné. To sa môže stať napríklad vtedy, ak je obmedzený počet potenciálnych účastníkov, ktorý však nie je dôsledkom diskriminačných kritérií oprávnenosti.
431. Ak sa pomoc poskytne na základe súťažného ponukového konania, Komisia bude predpokladať, že je primeraná a obmedzená na nevyhnutné minimum.
432. Ak sa súťažné ponukové konanie neuskutoční, Komisia posúdi primeranosť na základe jednotlivých prípadov s cieľom overiť, či je kompenzácia obmedzená na nevyhnutné minimum. V tejto súvislosti Komisia na základe porovnania očakávanej ziskovosti v rámci faktického a kontrafaktuálneho scenára podrobne zanalyzuje predpoklady, z ktorých členský štát vychádzal pri určovaní ušlých ziskov a dodatočných nákladov, na základe ktorých sa vypočítala kompenzácia za predčasné zatvorenie. Kontrafaktuálny scenár by mal byť založený na náležite odôvodnených predpokladoch, realistickom vývoji na trhu a mal by odrážať predpokladané príjmy a náklady každého dotknutého subjektu, pričom by sa v ňom mali zároveň zohľadňovať možné priame funkčné prepojenia medzi subjektmi.
433. Ak k ukončeniu činností týkajúcich sa uhlia, rašeliny a bridlicovej ropy dôjde viac ako tri roky po poskytnutej kompenzácii, členský štát musí zaviesť mechanizmus na aktualizáciu výpočtu kompenzácie podľa najnovších odhadov, ak nepreukáže, prečo by sa nemal takýto mechanizmus v predmetnom prípade v dôsledku výnimočných okolností použiť.

4.12.1.6.Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod

434. Členský štát musí identifikovať a kvantifikovať očakávané prínosy opatrenia pre životné prostredie, ak je to možné aj z hľadiska pomoci na tonu emisií ekvivalentu CO₂, ktorým sa zabránilo. Ďalej Komisia zaujme kladný postoj, ak opatrenia zahŕňajú dobrovoľné zrušenie emisných kvót CO₂ na vnútroštátnej úrovni.
435. Je dôležité zabezpečiť, aby opatrenie už svojou štruktúrou minimalizovalo akékoľvek narušenie hospodárskej súťaže na trhu. Ak sa pomoc poskytuje na základe súťažného ponukového konania otvoreného na nediskriminačnom základe všetkým prevádzkovateľom činností týkajúcich sa uhlia, rašeliny a bridlicovej ropy, Komisia bude predpokladať, že pomoc má obmedzené rušivé vplyvy na hospodársku súťaž a obchod. Ak sa súťažné ponukové konanie neuskutoční, Komisia posúdi vplyvy pomoci na hospodársku súťaž a obchod na základe návrhu opatrenia a jeho vplyvu na príslušný trh.

¹⁶⁶ Požiadavka na 30 % stanovená v bode 50 sa neuplatňuje na ponukové konanie podľa oddielu 4.12. Členské štáty môžu zväziť využitie dodatočných kritérií, ako sú iné environmentálne prínosy, ktoré sa majú dosiahnuť.

4.12.2. *Pomoc v oblasti mimoriadnych nákladov v súvislosti s ukončovaním nekonkurencieschopných činností týkajúcich sa uhlia, rašeliny a bridlicovej ropy*

4.12.2.1. Odôvodnenie pomoci

436. Ukončenie činností týkajúcich sa uhlia, rašeliny a bridlicovej ropy neschopných konkurencie môže mať za následok významné sociálne a environmentálne náklady na úrovni elektrární a ťažobných činností. Členské štáty môžu rozhodnúť o úhrade takýchto mimoriadnych nákladov s cieľom zmierniť sociálne a regionálne dôsledky zatvorenia.

4.12.2.2. Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti

437. V tomto oddiele sa stanovujú pravidlá zlučiteľnosti pre opatrenia prijaté na úhradu mimoriadnych nákladov vyplývajúcich z ukončenia činností týkajúcich sa uhlia, rašeliny a bridlicovej ropy neschopných konkurencie.

438. Opatrenia, na ktoré sa vzťahuje tento oddiel, môžu uľahčiť sociálnu, environmentálnu a bezpečnú transformáciu príslušnej oblasti.

439. Tento oddiel sa uplatňuje, pokiaľ sa na opatrenie nevzťahuje rozhodnutie Rady z 10. decembra 2010 o štátnej pomoci na uľahčenie zatvorenia uhoľných baní neschopných konkurencie¹⁶⁷.

4.12.2.3. Nevyhnutnosť a vhodnosť

440. Komisia bude pomoc v oblasti úhrady mimoriadnych nákladov považovať za nevyhnutnú a primeranú, pokiaľ pomôže zmierniť sociálny a environmentálny vplyv ukončenia činností týkajúcich sa uhlia, rašeliny a bridlicovej ropy neschopných konkurencie v regióne a dotknutom členskom štáte.

4.12.2.4. Stimulačný účinok a primeranosť

441. Štátna pomoc v oblasti mimoriadnych nákladov sa môže využiť len na úhradu nákladov vyplývajúcich z ukončenia činností týkajúcich sa uhlia, rašeliny a bridlicovej ropy neschopných konkurencie.

442. Kategórie hradených oprávnených nákladov sa vymedzujú v prílohe II. Náklady vyplývajúce z nedodržania právnych predpisov na ochranu životného prostredia a náklady súvisiace so súčasnou výrobou nie sú oprávnené.

443. Bez toho, aby bola dotknutá smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/35/ES¹⁶⁸ alebo iné príslušné pravidlá Únie¹⁶⁹, možno pomoc v oblasti úhrady mimoriadnych environmentálnych nákladov považovať za pomoc so stimulačným účinkom, len ak nie

¹⁶⁷ Rozhodnutie Rady z 10. decembra 2010 o štátnej pomoci na uľahčenie zatvorenia uhoľných baní neschopných konkurencie (Ú. v. EÚ L 336, 21.12.2010, s. 24).

¹⁶⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/35/ES z 21. apríla 2004 o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd (Ú. v. EÚ L 143, 30.4.2004, s. 56).

¹⁶⁹ Pozri aj oznámenie Komisie – Usmernenia na zabezpečenie jednotného chápania pojmu „environmentálna škoda“ vymedzeného v článku 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/35/ES o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd (2021/C 118/01) (Ú. v. EÚ C 118, 7.4.2021, s. 1).

je možné identifikovať subjekt alebo podnik, ktorý environmentálne škody spôsobil, alebo ak daný subjekt či podnik nemôže byť po právnej stránke uznaný zodpovedným za financovanie prác potrebných na prevenciu a nápravu environmentálnych škôd v súlade so zásadou „znečisťovateľ platí“.

444. Členský štát musí preukázať, že sa uskutočnili všetky potrebné kroky vrátane žaloby s cieľom identifikovať zodpovedný subjekt alebo podnik, ktorý environmentálne škody spôsobil, a vyvodit' preň povinnosť znášať náklady. Ak nemožno identifikovať subjekt alebo podnik zodpovedný podľa platných právnych predpisov alebo ak takýto subjekt resp. podnik nemôže znášať náklady, pomoc sa môže poskytnúť na podporu prác úplnej sanácie alebo obnovy a môže sa považovať za pomoc, ktorá má stimulačný účinok. Komisia môže dospieť k záveru, že podnik nemôže znášať náklady na nápravu environmentálnych škôd, ktoré spôsobil, ak už z právneho hľadiska neexistuje, ak žiadny iný podnik nemožno považovať za jeho právneho či hospodárskeho nástupcu¹⁷⁰ alebo ak neexistuje dostatočná finančná záruka, že môže znášať náklady na sanáciu.
445. Výška pomoci sa musí obmedzovať na úhradu mimoriadnych nákladov príjemcu a nesmie presiahnuť výšku nákladov, ktoré skutočne vznikli. Komisia bude od členského štátu vyžadovať jednoznačné a oddelené identifikovanie výšky pomoci za každú kategóriu oprávnených nákladov, ako sa to podrobne stanovuje v prílohe II. Ak členský štát uhradí takéto náklady na základe odhadov ešte predtým, ako príjemcovi skutočne vzniknú, musí vykonať overenie *ex post* vzniknutých nákladov na základe podrobných závierok predložených príjemcom orgánu poskytujúcemu pomoc, ako aj faktúr alebo certifikátov, v ktorých sa uvádzajú vzniknuté mimoriadne náklady, a výšku poskytnutej pomoci príslušne upraviť.

4.12.2.5. Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod

446. Pokiaľ je pomoc obmedzená na úhradu mimoriadnych nákladov, ktoré vznikli príjemcovi, má podľa názoru Komisie obmedzené rušivé vplyvy na hospodársku súťaž a obchod.
447. Pomoc prijatá na úhradu mimoriadnych nákladov by sa mala uviesť na účtoch ziskov a strát príjemcu ako samostatná príjmová položka odlíšená od obratu. Ak príjemca pokračuje v obchodnej činnosti alebo prevádzke aj po ukončení príslušných činností týkajúcich sa uhlia, rašeliny a bridlicovej ropy, musí viesť za tieto činnosti presné a oddelené účtovníctvo. Poskytnutú pomoc je potrebné riadiť tak, aby nebola žiadna možnosť jej prenosu na iné hospodárske činnosti toho istého podniku.

4.13. **Pomoc v oblasti štúdií alebo poradenských služieb týkajúcich sa problematiky klímy, ochrany životného prostredia a energetiky**

4.13.1. *Rozsah pôsobnosti a podporené činnosti*

448. Tento oddiel sa uplatňuje na pomoc v oblasti štúdií alebo poradenských služieb, ktoré priamo súvisia s projektmi alebo činnosťami, na ktoré sa vzťahujú tieto usmernenia, týkajúcich sa problematiky klímy, ochrany životného prostredia a energetiky. Pomoc

¹⁷⁰ Pozri rozhodnutie Komisie C(2012) 558 final zo 17. októbra 2012 vo veci SA.33496 (2011/N) Rakúsko – Einzelfall, Altlast, DECON Umwelttechnik GmbH, body 65 – 69 (Ú. v. EÚ C 14, 17.1.2013, s. 1).

možno poskytnúť bez ohľadu na to, či sa investícia, na ktorú sa vzťahujú tieto usmernenia, riadi štúdiou alebo poradenskou službou.

449. Štúdia alebo poradenské služby nesmú predstavovať nepretržitú alebo opakujúcu sa činnosť ani súvisieť s bežnými prevádzkovými nákladmi podniku.

4.13.2. Stimulačný účinok

450. Okrem požiadaviek stanovených v oddiele 3.1.2 sa uplatňuje požiadavka stanovená v bode 451.
451. Pomoc v oblasti energetických auditov vyžadovaných podľa smernice 2012/27/EÚ možno považovať za takú, ktorá má stimulačný účinok, len v rozsahu, v akom sa vykonáva dodatočný energetický audit okrem energetického auditu povinného podľa uvedenej smernice.

4.13.3. Primeranosť

452. Oprávnené náklady sú náklady na štúdiu alebo poradenské činnosti súvisiace s projektmi alebo činnosťami, na ktoré sa vzťahujú tieto usmernenia. Ak sa investícií, na ktoré sa vzťahujú tieto usmernenia, týka len časť štúdie alebo poradenských služieb, oprávnené náklady sú nákladmi na časti štúdie alebo poradenskej služby súvisiace s danými investíciami.
453. Intenzita pomoci nesmie presiahnuť 60 % oprávnených nákladov.
454. Intenzita pomoci sa môže zvýšiť o 20 percentuálnych bodov v prípade štúdií alebo poradenských služieb uskutočnených v mene malých podnikov a o 10 percentuálnych bodov v prípade štúdií alebo poradenských služieb uskutočnených v mene stredných podnikov.

5. HODNOTENIE

455. Komisia môže s cieľom ďalej zabezpečiť čo najmenšie narušenie hospodárskej súťaže a obchodu požadovať, aby notifikovateľné schémy pomoci boli predmetom hodnotenia *ex post*. Hodnotenia by sa mali vykonávať v prípade schém, pri ktorých sú riziká potenciálneho narušenia hospodárskej súťaže a obchodu mimoriadne vysoké, t. j. pri ktorých môže hroziť výrazné obmedzenie alebo narušenie hospodárskej súťaže, ak sa ich vykonávanie nepreskúma včas.
456. Hodnotenie *ex post* sa bude vyžadovať v prípade schém, ktoré majú k dispozícii veľký rozpočet alebo ktoré sa vyznačujú inováciami, alebo ak sa predpokladajú rozsiahly trh, dôležitá technológia alebo výrazné regulačné zmeny. V každom prípade sa bude hodnotenie *ex post* vyžadovať v prípade schém, pri ktorých rozpočet štátnej pomoci alebo účtované výdavky presahujú 150 miliónov EUR v ktoromkoľvek danom roku alebo 750 miliónov EUR počas ich celkového trvania. Celkové trvanie schém je v podstate kombinované trvanie schémy a akejkoľvek predchádzajúcej schémy zahŕňajúcej podobný cieľ a podobnú geografickú oblasť, počnúc 1. januárom 2022. Vzhľadom na ciele hodnotenia a s cieľom zabrániť vzniku neprimeranej záťaže pre členské štáty a malé projekty pomoci sa počnúc 1. januárom 2022 požiadavka na hodnotenie *ex post* uplatňuje iba v prípade schém pomoci, ktorých celkové trvanie presahuje tri roky.

457. Požiadavka na hodnotenie *ex post* sa nemusí dodržať v prípade schém pomoci, ktoré sú bezprostredným pokračovateľom schémy zahŕňajúcej podobný cieľ a podobnú geografickú oblasť, ktorá bola predmetom hodnotenia, ich záverečná hodnotiacia správa bola v súlade s plánom hodnotenia, ktorý schválila Komisia, a neviedli k žiadnym negatívnym zisteniam. Každá schéma, ktorej záverečná hodnotiacia správa nie je v súlade so schváleným plánom hodnotenia, musí byť okamžite pozastavená.
458. Hodnotenie *ex post* by sa malo zameriavať na overenie dosiahnutia predpokladov a podmienok nevyhnutných pre zlučiteľnosť schémy, najmä nevyhnutnosti a účinnosti opatrenia pomoci vzhľadom na jeho všeobecné a špecifické ciele, pričom by z neho mali vyplynúť ukazovatele vplyvu danej schémy na hospodársku súťaž a obchod.
459. Členský štát musí oznámiť návrh plánu hodnotenia, ktorý bude neoddeliteľnou súčasťou posúdenia schémy Komisiou, takto:
- a) spolu so schémou pomoci, ak rozpočtové prostriedky štátnej pomoci presahujú 150 miliónov EUR v ktoromkoľvek danom roku alebo 750 miliónov EUR počas jej celkového trvania; alebo
 - b) do 30 pracovných dní po významnej úprave, ktorou sa zvýšia rozpočtové prostriedky schémy na viac ako 150 miliónov EUR v ktoromkoľvek danom roku alebo 750 miliónov EUR počas celkového trvania schémy; alebo
 - c) pokiaľ ide o schémy, na ktoré sa nevzťahuje písm. a) alebo b), do 30 pracovných dní po zaznamenaní výdavkov v oficiálnych účtoch v predchádzajúcom roku vo výške viac ako 150 miliónov EUR.
460. Návrh plánu hodnotenia musí byť v súlade so spoločnými metodickými zásadami, ktoré stanovila Komisia¹⁷¹. Plán hodnotenia schválený Komisiou sa musí zverejniť.
461. Hodnotenie *ex post* musí vykonať odborník nezávislý od orgánu poskytujúceho pomoc na základe plánu hodnotenia. Každé hodnotenie musí zahŕňať aspoň jednu priebežnú a jednu záverečnú hodnotiacu správu. Obidve správy sa musia zverejniť.
462. V prípade schém pomoci vyňatých z pôsobnosti nariadenia o skupinovej výnimke iba z dôvodu ich veľkého rozpočtu bude Komisia posudzovať ich zlučiteľnosť výlučne na základe plánu hodnotenia.
463. Záverečná hodnotiacia správa sa musí predložiť Komisii včas, aby mohla posúdiť prípadné predĺženie schémy pomoci, a najneskôr deväť mesiacov pred uplynutím jej platnosti. Uvedenú lehotu možno skrátiť v prípade schém, pri ktorých sa za posledné dva roky vykonávania vyžadovalo hodnotenie. Presný rozsah a spôsob každého hodnotenia budú stanovené v rozhodnutí o schválení schémy pomoci. Pri každom následnom opatrení pomoci s podobným cieľom treba opísať, akým spôsobom sa zohľadnili výsledky hodnotenia.

¹⁷¹ Pracovný dokument útvarov Komisie, Spoločná metodika hodnotenia štátnej pomoci, 28. 5. 2014 [SWD(2014) 179 final].

6. PODÁVANIE SPRÁV A MONITOROVANIE

464. V súlade s nariadením Rady (EÚ) 2015/1589¹⁷² a nariadením Komisie (ES) č. 794/2004¹⁷³ členské štáty musia predkladať Komisii výročné správy.
465. Členské štáty musia uchovávať podrobné záznamy o všetkých opatreniach pomoci. Takéto záznamy musia obsahovať všetky informácie potrebné na potvrdenie, že podmienky týkajúce sa oprávnených nákladov a maximálnych intenzít pomoci boli splnené. Uvedené záznamy sa musia uchovávať desať rokov od dátumu poskytnutia pomoci a na požiadanie sa musia predložiť Komisii.

7. UPLATNITEĽNOSŤ

466. Komisia bude tieto usmernenia uplatňovať pri posudzovaní zlučiteľnosti každej notifikovateľnej pomoci v oblasti klímy, ochrany životného prostredia a energetiky, ktorá sa poskytne od 27. januára 2022 alebo ktorej poskytnutie sa plánuje od uvedeného dátumu. Neoprávnená pomoc sa posúdi v súlade s predpismi uplatniteľnými v deň poskytnutia pomoci.
467. Týmito usmerneniami sa nahrádza usmernenie o štátnej pomoci v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky na roky 2014 – 2020¹⁷⁴.
468. Komisia navrhuje členským štátom tieto vhodné opatrenia podľa článku 108 ods. 1 zmluvy:
- a) Členské štáty zmenia v prípade potreby najneskôr do 31. decembra 2023 existujúce schémy pomoci v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky tak, aby boli v súlade s týmito usmerneniami.
 - b) Členské štáty vyjadria svoj výslovný a bezpodmienečný súhlas s vhodnými opatreniami navrhovanými v bode 468 písm. (a) do dvoch mesiacov odo dňa uverejnenia týchto usmernení v *Úradnom vestníku Európskej únie*. Ak Komisia nedostane odpoveď, bude predpokladať, že daný členský štát nesúhlasí s navrhovanými opatreniami.

8. REVÍZIA

469. Komisia má v úmysle vykonávať hodnotenia týchto usmernení od 31. decembra 2027 s cieľom preskúmať ich účinnosť, efektívnosť, relevantnosť, koherentnosť a pridanú hodnotu.
470. Komisia sa môže rozhodnúť kedykoľvek preskúmať alebo zmeniť tieto usmernenia, ak by to bolo nevyhnutné z dôvodov súvisiacich s politikou hospodárskej súťaže alebo

¹⁷² Nariadenie Rady (EÚ) 2015/1589 z 13. júla 2015 stanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ L 248, 24.9.2015, s. 9).

¹⁷³ Nariadenie Komisie (ES) č. 794/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 659/1999, ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES (Ú. v. EÚ L 140, 30.4.2004, s. 1).

¹⁷⁴ Oznámenie Komisie – Usmernenie o štátnej pomoci v oblasti ochrany životného prostredia a energetiky na roky 2014 – 2020 (Ú. v. EÚ C 200, 28.6.2014, s. 1).

s cieľom zohľadniť iné politiky Únie a medzinárodné záväzky alebo z akýchkoľvek opodstatnených dôvodov.